15539
Wyższa Szkoła Handlu Morskiego
Biblioteka
Sopot
Czytelnia

OGÓLNOPOLSKI

TYGODNIK Gospodarczy

INFORMATOR PRZEDSIĘBIORCY PRYWATNEGO

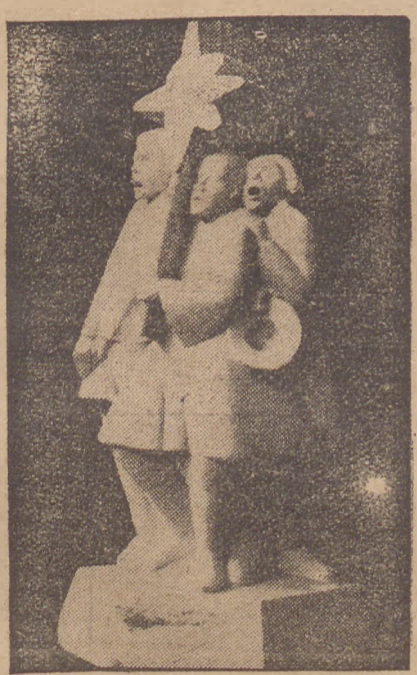

BOŻE NARODZENIE
1 9 4 9

SPIS RZECZY

Pokój Ludziom Dobrej Woli.

I. Zagadnienia ogólne 3

Rok 1949 — rok wielkich osiągnięć Polski Ludowej — mgr. M. Szyszkowski.

II. Gospodarka Planowa 5

Organizacje gospodarcze w gosp. planowej — T. Sławiński. * Obowiązkowe przesyłanie katalogów i prospektów.

III. Przemysł i zrzeszenia 6

Komentarz do statutu og. zrzeszenia pryw. przem. (V). * Zagadnienie zakresu działalności oddz. ogólnop. zrzeszeń przem. pryw. — Wł. Kozłowski. * Organizacja sprawozdawczości i statystyki przem. pryw. w 1950 r. — mgr. J. Kosowicz. * Ożywienie w przem. pryw. pod koniec 1949 — T. K. * Wyniki działalności pryw. przem. chem. w III kw. 1949 r. — W. Kz.

IV. Handel — centrale handlowe 13

Handel prywatny u progu 1950 r. — J. S. * Wyniki współzawodnictwa w czystości sklepów.

V. Ceny i marże 13

Robocizna i koszty wytw. konfekcji. * Esencje aromatyczne. * Susze warzywno-owocowe. * Wafle. * Makuchy, śrut lniany i rzepakowy. * Świeczki choinkowe.

VI. Ustawodawstwo gospodarcze 16

Spisanie remanentów. * Statut organizacyjny G.U.S. * Koszty egzekucyjne w postępowaniu zabezpieczeniowym. * Opodatkowanie darów zagranicznych. * Przegląd ust. gosp. od 1.X — 15.XII.1949 r.

Prawnik radzi

VII. Zagadnienia socjalne 20

Ubezpieczenie wykładowców kursów zawodowych — mgr. J. Towarnicki. * Kwartalny informator I.P.H. w Warszawie nr 4.

IX. Szkodnictwo zawodowe 23

Sprawa podręczników dla szkolnictwa zawodowego.

X. Różne 23

Z życia Izb, Związków i Zrzeszeń.

ROK I. Nr 40 WARSZAWA 25. XII. 1949 Cena 50 zł

Pokój Ludziom Dobrej Woli

W radosnym, pełnym słusznego zadowolenia nastroju, zasiądzie cały naród polski do stołów wigilijnych. Co stanowi o głębszej niż zwykle radości?

— To, że momentom uczuciowym, rodzinnym — towarzyszą nasze wspólne, wspaniałe osiągnięcia na polu gospodarczym, społecznym i kulturalnym.

— To, że cały rok poświęciliśmy, każdy na swoim odcinku — konstruktywnej pracy nad odbudową i rozbudową naszej Ojczyzny.

— To, że zwiększyła się i spotężniała jedność polityczno-moralna społeczeństwa, bez której nie ma trwałych sukcesów.

— To, wreszcie, że cały 1949 rok zaznaczył się poważnym wkładem naszego Rządu, partii politycznych i organizacji społeczno-zawodowych w wielkie dzieło utrwalenia pokoju i oparcia go na trwałych i sprawiedliwych zasadach — dzieło prowadzone przez narody pokój miłujące pod przewodnictwem Związku Radzieckiego.

×

Radośnie przełamiemy się opłatkiem przy uroczystej wieczerzy wigilijnej. Bo zawsze głęboka jest radość, kiedy się widzi i stwierdza na każdym kroku i każdego dnia, jak piękne owoce wydaje słuszna walka o pokój, dobrobyt i sprawiedliwość. A radość tę powiększa i to, że w tych ogólnych osiągnięciach tkwi i nasza, drobna wprawdzie, ale konstruktywna cząstka.

SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE
WSZYSTKIM CZYTELNIKOM
I WSPÓŁPRACOWNIKOM
NASZEGO PISMA

SKŁADA
REDAKCJA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

Rok 1949 — rok wielkich osiągnięć Polski Ludowej

Osiągnięcia Polski Ludowej w 1949 r. można mierzyć różnymi kryteriami. W każdej dziedzinie naszego życia gospodarczego, społeczno-gospodarczego i politycznego stwierdzić należy olbrzymie wyniki pracy naszego Rządu, Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i narodu polskiego, realizującego systematycznie i z zapałem zadania wynikające z wytycznych budowy fundamentów socjalizmu w Polsce.

Ograniczę się jedynie do omówienia osiągnięć gospodarczych.

Wyniki w r. 1949 są logiczną i żelazną konsekwencją ubiegłych dwu lat planu trzyletniego: w r. 1947 i 1948. Wiemy bardzo dobrze, że zadania Trzyletniego Planu Odbudowy Gospodarczej zostały stosownie do wezwania I Kongresu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej wykonane na dwa miesiące przed terminem. Kończący się zatem r. 1949 upływa obecnie pod znakiem przekraczania zadań postawionych przez Plan Trzyletni.

Na koniec 1949 r. produkcja wielkiego i średniego przemysłu wyniesie 14 miliardów zł przedwojennych, co w porównaniu z r. 1946, którego odnośna produkcja wynosiła 6,2 miliarda zł, stanowi wzrost więcej niż dwukrotny.

Przemysł Polski Ludowej w r. 1949 osiągnął produkcję przekraczającą poziom produkcji przedwojennej o 75%, przy czym na jednego mieszkańca przypada dwa i pół raza więcej produkcji niż w okresie przedwojennym.

W okresie Planu Trzyletniego stwierdzamy szczególnie duży rozwój przemysłu ciężkiego, przemysłu wytwarzającego środki produkcji. W r. 1949 produkcja środków produkcji w stosunku do globalnej produkcji przemysłu łącznie z rzemiosłem wynosiła 55%, a produkcja środków spożycia 45%. Liczby te świadczą dobitnie o tym, że zasadnicza baza uprzemysłowienia kraju została znacznie rozszerzona.

Szczegółowej analizy wykonania Planu Trzyletniego dokonał Prezydent Bolesław Bierut na III-cim Plenum KC PZPR.

Dowiadujemy się, że w zakresie podziału ludności według źródeł utrzymania nastąpiły znakomite przeobrażenia.

Tak więc w 1949 r. na ludność utrzymującą się z pracy najemnej poza rolnictwem przypada 35,9% (w r. 1938 — 18,2%), z rolnictwa 51,6% (w r. 1938 — 64.5%), z rent i emerytur 2,9% (w r. 1938 — 2,2%), na kapitalistów miejskich, rzemieślników i wolne zawody przypada już tylko 9,3% (w r. 1938 — 13%), a bezrobotnych nie ma.

Fakt, że ilość osób utrzymujących się z pracy najemnej poza rolnictwem stanowi już obecnie 35,9% w porównaniu z 18,2% ludności przed wojną, świadczy o tym, że na skutek wielkiego przełomu w zakresie uprzemysłowienia struktura Polski Ludowej staje się coraz bardziej robotnicza.

Wartość produkcji rolnej w r. 1949 wyniesie 7,8 miliarda zł przedwojennych, co w zestawieniu z 4,6 mild. zł przedwojennych w r. 1946 stanowi wzrost o 68%.

Rząd i partia osiągnęły olbrzymie rezultaty w zakresie podniesienia dobrobytu mas pracujących.

Spożycie na głowę mieszkańca w r. 1949 w zależności od poszczególnych artykułów wzrosło w stosunku do spożycia r. 1946 od 119% do 231%.

W odniesieniu do wielu artykułów spożycie w r. 1949 jest znacznie wyższe niż w okresie przedwojennym na głowę mieszkańca. Jako przykład może służyć wzrost spożycia 1949 r. w stosunku do okresu przedwojennego na głowę ludności w zakresie pszenicy o 19%, jaj o 50%, mięsa o 19%, cukru o 64%, tkanin wełnianych o 55% itp. Płaca pracowników najemnych poza rolnictwem w r. 1949 wzrosła dwukrotnie w stosunku do płacy realnej z r. 1946.

Wykonanie Planu Trzyletniego znacznie rozszerzyło zasięg gospodarki socjalistycznej w przemyśle i handlu w stosunku do gospodarki prywatnej.

W r. 1949 nastąpiło znaczne ograniczenie elementów kapitalistycznych i zwężenie roli i zadań gospodarki prywatnej do charakteru uzupełniającego w stosunku do gospodarki uspołecznionej.

Świadczy o tym m. in. statystyka zatrudnienia w przemyśle prywatnym w latach 1946 — 1949 z podziałem na branże:

L. p.	Branża	1946	1949 (dane szacunkowe)
1.	Mineralna	9.142	8.715
2.	Chemiczna	9.415	7.583
3.	Metalowa i Elektr.	16.352	12.075
4.	Drzewna	9.248	8.226
5.	Konfekcyjna	4.526	3.815
6.	Spożywcza	7.106	3.631
7.	Młynarska	18.201	8.868
8.	Włókiennicza	4.963	4.813
9.	Papiernicza	2.521	2.265
10.	Poligraficzna	2.088	839
11.	Skórzana	200	396
12.	Fermentacyjna	4.900	4.793
13.	Warzywno-Owocowa	1.006	587
14.	Rybna	804	640
15.	Izolacji i Impregnat. Budowl.	71	292
16.	Gwoździ i Drutu	604	1.042
17.	Farmaceutyczna	1.120	1.385
18.	Różna	130	640
19.	Budowlana	41.712	7.542
	Łącznie	134.109	78.147

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia w przemyśle prywatnym w r. 1949 w stosunku do r. 1946 spadł o 42%.

Statystyka ta świadczy o tym, że:

1) potencjał przemysłu prywatnego znacznie spadł w r. 1949 w stosunku do r. 1946, tym bardziej, że w okresie Planu Trzyletniego względy unowocześnienia technicznego przemysłu prywatnego nie odegrały istotnej roli i nie miały wpływu na zmniejszenie się stanu zatrudnienia;

2) poważna ilość wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych robotników przeszła z przemysłu prywatnego do przemysłu państwowego i uspołecznionego, powiększając tym samym możliwości produkcyjne gospodarki państwowej.

Zasługuje to na szczególne podkreślenie z uwagi i na to, że w pierwszych latach naszej Niepodległości zdarzały się przypadki przyciągania robotników z przemysłu państwowego do przemysłu prywatnego w drodze płacenia większych wynagrodzeń.

Ta niezdrowa sytuacja została opanowana w r. 1949 z chwilą wprowadzenia zbiorowych układów pracy, które gwarantują robotnikowi jednakowe warunki pracy zarówno w przemyśle państwowym jak i prywatnym.

Poniższe dane dotyczące ubytku w handlu prywatnym — świadczą o stałym i systematycznym rozwoju państwowego i uspołecznionego aparatu dystrybucyjnego:

Ilość pryw. przeds. towarow. i usług		%-owy ubytek przeds. towar. i usług w stosunku do r. 1946	Ilość zatrudnionych w prywatnych przedsięb. towar. i usług.		%-owy ubytek przeds. towar. i usług w stosunku do r. 1946
1946	1949		1946	1949	
167.400	122.061	27,08%	330.000	228.587	30,73%

Po tym szkicowym scharakteryzowaniu osiągnięć i przemian w gospodarce Polski Ludowej w ciągu 1949 r. przejdziemy do bardziej szczegółowego omówienia niektórych zagadnień w gospodarce prywatnej.

Systematyczne wykruszanie się prywatnego przemysłu i prywatnego aparatu dystrybucyjnego na skutek olbrzymiego rozwoju gospodarki uspołecznionej postawiło zagadnienie rewizji dotychczasowej struktury organizacyjnej przemysłu i handlu prywatnego.

Rok 1949 jest rokiem reorganizacji zrzeszeń przemysłowych i kupieckich

Jest rzeczą zrozumiałą, że struktura organizacyjna przemysłu prywatnego musiała dostosować się do mniejszonej ilości przedsiębiorstw prywatnych na skutek wzrostu przedsiębiorstw państwowych i uspołecznionych.

Byłoby szkodliwym i niczym nieuzasadnionym przerostem utrzymywanie naprzykład zrzeszeń przemysłowych w tych województwach, w których ogólna ilość przedsiębiorstw danej branży nie przekracza kilkunastu, a w niektórych przypadkach nawet mniej firm.

Poza tym wzmagająca się potrzeba nadawania kierunku przemysłowi prywatnemu i wchodzenie tego przemysłu w coraz większym stopniu na drogę pośredniego planowania postawiły wymogi większej dyspozytywności i sprawności zrzeszeń przemysłowych.

Nie można było również pominąć względów oszczędności przy reorganizacji zrzeszeń przemysłowych.

Te zasadnicze i słuszne założenia spowodowały, że Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie jako Koordynująca po porozumieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego uznała za celowe przekształcenie istniejących dwustopniowych organizacji przemysłu prywatnego w formie związków i zrzeszeń wojewódzkich na organizacje jednostopniowe, tj. ogólnopolskie zrzeszenia prywatnego przemysłu.

Wszystkie prace reorganizacyjne zrzeszeń prywatnego przemysłu zostaną zakończone z upływem 1949 r. i poczynając od 1 stycznia 1950 r. obowiązywać będzie jednolity model organizacji przemysłu prywatnego w formie ogólnopolskich zrzeszeń z oddziałami względnie delegatami w poszczególnych województwach.

Ogólnopolskie zrzeszenia prywatnego przemysłu powiązane na podstawie obowiązujących statutów współpracą i nadzorem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie jako Koordynującej, a na szczeblu wojewódzkim z Izbami Przemysłowo-Handlowymi dają większą gwarancję niż dotychczasowe związki zrzeszeń, że praca przemysłu prywatnego pójdzie we właściwych i zgodnych z interesami Państwa kierunkach.

Rok 1949 jest jednocześnie rokiem wyraźniejszego ustawienia dziesięciu central prywatnego przemysłu oraz skonkretyzowania ich roli i zadań. Centrale te na podstawie obowiązujących i będących w opracowaniu przepisów o dostawach, stały się i staną się w jeszcze większym stopniu faktycznymi transmisjami, pozwalającymi na ścisłe związanie gospodarki prywatnej z gospodarką uspołecznioną.

Dzięki temu stanowi rzeczy centrale prywatnego przemysłu zawierając umowy ramowe i indywidualne z centralami państwowymi przyczyniły się w dużym stopniu do ustalenia właściwego profilu prywatnej produkcji przemysłowej i do dostosowania tej produkcji do bieżących potrzeb przemysłu państwowego.

Na odcinku realizacji ustawy z dnia 3.I.1946 r. „o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej" współudział samorządu przemysłowo-handlowego wyraził się w: braniu udziału w wojewódzkich oraz Głównej Komisji dla Spraw Upaństwowienia Przedsiębiorstw, wyznaczania biegłych, dostarczania danych dotyczących stanu faktycznego oraz opinii oraz w uczestnictwie w pracach komisji, przejmujących przedsiębiorstwa na rzecz Państwa.

Szczególną troską samorządu przemysłowo-handlowego jest nastawienie przemysłu prywatnego na uzupełnianie i wspomaganie przemysłu uspołecznionego.

Izby Przemysłowo-Handlowe zapobiegały kierowaniu się przedsiębiorczości prywatnej na niewłaściwe dziedziny produkcyjne, likwidując jednocześnie przerosty.

W ten sposób samorząd przemysłowo-handlowy orientował i orientuje nadal przemysł prywatny co do kierunków, w jakich winien pracować.

W celu przeciwdziałania przechwytywaniu części dochodu narodowego, samorząd przemysłowo-handlowy włączył się w akcję kontroli cen prowadzoną przez Biuro Cen Ministerstwa Handlu Wewnętrznego. Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie jako Koordynująca powołała w r. 1949 do życia Komisję Kalkulacyjną, która jako organ opiniodawczy Biura Cen bada kalkulację prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych, podejmujących się dostaw i robót na rzecz gospodarki uspołecznionej

W r. 1949 został usprawniony aparat kontrolny w stosunku do przedsiębiorstw przemysłowych, który działa przy zrzeszeniach przemysłowych, pod nadzorem Izb Przemysłowo-Handlowych.

W dziedzinie uporządkowania handlu prywatnego koniec r. 1949 stworzył również przełom w dotychczasowej sytuacji, albowiem na podstawie zarządzenia Ministra Handlu Wewnętrznego dobrowolne zrzeszenia kupieckie przejdą na przymusowe zrzeszenia kupieckie.

Samorząd przemysłowo-handlowy od początku wypowiadał się za przymusem zrzeszeń kupieckich i jeszcze w okresie, kiedy ta sprawa dojrzała w odniesieniu do zrzeszeń przemysłowych t. j. w r. 1947.

Obecne ustawianie zrzeszeń kupieckich o charakterze przymusowym i z uwzględnieniem elementów branżowych pozwoli na wytknięcie bardziej sprecyzowanych zadań zrzeszeń kupieckich, które działając w powiązaniu i przy koordynacji samorządu przemysłowo-handlowego, będą pomocnym instrumentem w realizacji państwowego planu dystrybucyjnego.

Samorząd przemysłowo-handlowy wziął czynny udział w t. zw. „bitwie o handel", podjętej przez Rząd w połowie 1947 r. Zadaniem tej akcji było oczyszczenie handlu z przerostów i nadużyć, które rozpowszechniły się w okresie wojennym i powojennym.

Realizacja tej akcji szła i idzie nadal w kilku kierunkach: 1) prac koncesyjnych (Biuro Koncesjonowania Handlu w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie), 2) zwalczania drożyzny (współdziałanie z władzami w zakresie ustalania dopuszczalnych w obrotach handlowych wysokości zysku brutto dla poszczególnych towarów lub grup towarowych, ustalania marż zwyczajowych, prowadzonej akcji kontroli i poświadczenia rachunków i ofert na użytek instytucji publiczno-prawnych itp.), 3) racjonalizacji handlu (opracowując projekt Zakładu Badawczego Opakowań, opracowując zagadnienie godzin handlu w przekroju branżowym oraz zasady stosowania higieny itp.), 4) regulowania udziału handlu prywatnego w obrocie towarowym (np. okresowe planowanie obrotu towarowego w handlu prywatnym odnośnie artykułów produkcji przemysłu uspołecznionego i prywatnego) oraz 5) kontroli procesów likwidacyjnych w handlu prywatnym.

Wprowadzenie przymusu do zrzeszeń kupieckich na podstawie wspomnianego zarządzenia Ministra Handlu Wewnętrznego z r. 1949 daje olbrzymie możliwości w zakresie uporządkowania całokształtu spraw handlu prywatnego.

W r. 1949 Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie jako Koordynująca podjęła się zadania uregulowania stosunku przemysłu prywatnego do pracowników i zadanie to wykonała w drodze doprowadzenia do zawarcia we wszystkich branżach zbiorowych układów pracy.

W r. 1949 samorząd przemysłowo-handlowy opracował po raz pierwszy statystykę prywatnego przemysłu i handlu, która ma zasadnicze znaczenie nie tylko dla prac poszczególnych ogniw samorządu przemysłowo-handlowego, ale również dla władz nadzorczych w odniesieniu do bieżących i długofalowych zagadnień. Statystyka ta ma szczególne znaczenie dla prac planifikacyjnych.

Mając na celu uświadomienie przedsiębiorczości prywatnej o właściwych i zgodnych z interesami Państwa kierunkach pracy oraz dążąc do dokładnego informowania władz nadzorczych o dokonywujących się przemianach w zakresie gospodarki prywatnej samorząd przemysłowo-handlowy wydaje od marca r. 1949 „Ogólnopolski Tygodnik Gospodarczy".

Przedstawiając wielkie osiągnięcia w 1949 r. Rządu i Partii i jednocześnie sumując wyniki prac samorządu przemysłowo-handlowego, otrzymujemy jasny obraz olbrzymiego rozwoju gospodarki uspołecznionej przy jednoczesnym, stałym kurczeniu się gospodarki prywatnej.

Wykruszanie się gospodarki prywatnej jest oczywiście logiczną konsekwencją marszu do socjalizmu i okresu budowy fundamentów socjalizmu w Polsce Ludowej.

Okres dokonywujących się przemian w Polsce Ludowej nakłada duże obowiązki na poszczególne ogniwa samorządu przemysłowo-handlowego. Mimo znacznego zmniejszenia się potencjału przemysłu prywatnego i zasięgu handlu prywatnego zadania samorządu przemysłowo-handlowego nie uległy redukcji, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę, że obecnie Izby Przemysłowo-Handlowe przestały być reprezentacją i obroną interesów przedsiębiorczości prywatnej i stały się instytucjami, których zasadniczym zadaniem jest wprzęgnięcie przedsiębiorczości prywatnej w dzieło realizacji planów państwowych.

Instytucje samorządu przemysłowo-handlowego, rozumiejąc swoje zadania zakreślone im przez władze nadzorcze, wykazały na przykładzie r. 1949, że wniosły swój skromny udział w dzieło dokonywujących się przemian.

Należy sądzić, że samorząd przemysłowo-handlowy w oparciu o rozszerzony przymus organizacyjny i na zrzeszenia kupieckie okaże się pomocny w realizacji, na poszczególnych etapach, Planu Sześcioletniego.

GOSPODARKA PLANOWA

Organizacje gospodarcze w gospodarce planowej

Różne są określenia planowania. Abstrahując jednak od różnic w sformułowaniu, każde określenie planowania, które może rościć sobie pretensje do pewnej ścisłości, zawiera następujące elementy:

1) n a d a w a n i e k i e r u n k u p r o c e s o m g o s p o d a r c z y m, t. zn. wywoływanie i wzmacnianie pożądanych procesów gospodarczych, a usuwanie lub osłabianie niepożądanych;

2) o k r e ś l a n i e r o z m i a r ó w p r o c e s ó w g o s p o d a r c z y c h i ilościowego stosunku między poszczególnymi procesami gospodarczymi;

3) w i ą z a n i e p r o c e s ó w g o s p o d a r c z y c h między sobą i wiązanie ich z procesami nie-gospodarczymi, np. kulturalnymi.

Nieodzownym warunkiem planowej polityki gospodarczej, polegającej na wyżej zaznaczonych czynnościach jest, oczywiście, kontrola wywołanych przez nią procesów gospodarczych, jak również tych procesów, które nie dały się przewidzieć (jak np. katastrofy żywiołowe, bardzo wielki urodzaj, epidemia, nagły wzrost lub spadek zapotrzebowania na daną grupę towarów, wynalazki techniczne i t. p.). Stąd też niektórzy autorzy — teoretycznie rzecz biorąc, niepotrzebnie, włączają do określenia planowania element przeciwstawiania się spontaniczności procesów gospodarczych.

Jakimi środkami prowadzi się tego rodzaju gospodarkę? Można je podzielić na dwie grupy:

— środki gospodarcze,

— środki organizacyjne.

Jasną jest rzeczą, że zwiększenie produkcji mięsa czy żelaza a zmniejszenie produkcji luksusowych mebli czy perfum daje impuls procesom gospodarczym w określonym kierunku, że odpowiedni stosunek między ceną wódki a ceną książki oddziaływuje na zbyt książek i wódki; że stosunek między poziomem płac a cenami wpływa nie tylko na rozmiary, ale i na rodzaj konsumpcji szerokich mas.

To są środki gospodarcze.

Ale gospodarka planowa jest czymś więcej i czymś innym niż gospodarka kierowana, którą właśnie charakteryzuje dawanie impulsów procesom gospodarczym, stwarzanie określonych warunków, bez dokładniejszego określania rozmiarów tych procesów i bez świadomego ich wiązania między sobą.

Natomiast gospodarka planowa tym się różni od gospodarki kierowanej, że w każdym stadium procesu gospodarczego włącza świadomą, kierującą wolę człowieka. Oczywistą jest stąd rzeczą, że taka metoda bez odpowiedniego aparatu organizacyjnego jest w ogóle nie do zrealizowania w praktyce i musiałaby przekształcić się w interesujące może, ale bezprzedmiotowe rozważania.

Zjawisko zorganizowanego procesu gospodarczego występuje historycznie z chwilą zjawienia się zespołowej pracy gospodarczej, t. zn. od początku dziejów. Jakie jednak szczególne cechy charakterystyczne musi posiadać organizacja procesu gospodarczego w systemie gospodarki planowej?

Cechy te nie trudno wydedukować z dotychczasowych uwag. Mianowicie:

P o p i e r w s z e: fakt, że o gospodarce planowej mówi się — i tylko tak można mówić — jako o jednolitym systemie, powoduje, że nie może być w organizacji procesów gospodarczych ogniw niezależnych. To, że np. w Polsce załamał się pogląd o autonomicznym planowaniu, o autonomicznej dyspozycji w spółdzielczości jest bezpośrednim wynikiem faktu, że u podstaw tego poglądu tkwiła wewnętrzna sprzeczność. Autonomiczne planowanie — to brak planowania w ogóle.

P o w t ó r e: jeśli poszczególne ogniwa organizacyjne muszą utracić autonomię dyspozycyjną, to muszą zachować autonomię i inicjatywę wykonawczą. Inaczej bowiem — poza zbiurokratyzowaniem pracy — nastąpiłaby w jednym ręku kumulacja planowania, wykonania i kontroli, co przekreśla podstawową zasadę organizacji pracy zespołowej — podział pracy.

Ponadto — dopiero przy takiej autonomii i inicjatywie wykonania można sprawdzać wartość różnych metod wykonania, dokonywać ulepszeń i racjonalizacji, lepiej obserwować i proces produkcyjny i rynek zbytu i własną pracę i pracę ogniw planujących.

P o t r z e c i e: jedna z najbardziej istotnych cech gospodarki planowej — włączanie świadomej woli człowieka w każdym stadium procesu gospodarczego — powoduje w organizacji tego procesu konieczność utworzenia takich dróg przebiegu towaru, po których ten przebieg można śledzić. Poczynając od węgla i rudy żelaza aż do gwoździa, wbitego w ścianę. Stąd też we wszystkich krajach o systemie gospodarki planowej wykształcił się typ organizacji branżowych w przemyśle i handlu, a typ ten przenosi się i na rolnictwo. Nawet w państwowym przemyśle miejscowym, który zewnętrznie organizowany jest na zasadzie wspólnoty terytorialnej, wewnętrzna dyspozycja przebiega wedle pionów branżowych. Nawet w dziedzinach pośrednio związanych z planami gospodarczymi, jak np. w polskim przemyśle prywatnym, słusznie przyjęty został typ organizacji branżowej. Każda dziedzina gospodarcza, włączająca się w system planowy, musi na ten typ organizacji przejść.

P o c z w a r t e: wiązanie i wzajemne dostosowywanie procesów gospodarczych wymaga istnienia w organizacji tych procesów ogniw koordynacyjnych. I to nie tylko na szczeblu najwyższym — w Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego — bo procesy gospodarcze zazębiają się o siebie na wszystkich szczeblach. W pewnym zakresie taka koordynacja odbywa się w wewnętrznej organizacji procesu produkcyjnego, np. przędzalnia — tkalnia — farbiarnia i wykańczalnia, albo: wielki piec — walcownia i t. d.

Najważniejsze jednak zadania koordynacyjne są niewątpliwie dwa: koordynacja produkcji i zbytu oraz koordynacja inwestycji i spożycia (w czym zawierają się takie zagadnienia jak rozmiary kapitalizacji i poziomu płac).

P o p i ą t e: właściwa organizacja procesów gospodarczych jest właśnie środkiem działania w gospodarce planowej i nie może zwyrodnieć w cel sama dla siebie. Nie może zatem wyłączać automatycznych sprawdzianów w procesach gospodarczych (jak np. odrzucanie przez nabywcę nieodpowiedniego towaru, dopuszczanie do tworzenia się zatorów towarowych, nierównomierne nasycanie rynku) tylko dlatego, że własny interes organizacji może ucierpieć na opanowywaniu takich zjawisk.

Nie jest bynajmniej naszym zamiarem analizować tutaj wszystkie cechy, jakim odpowiadać winna organizacja procesu gospodarczego w systemie gospodarki planowej. Staraliśmy się wskazać tylko na te, które — w naszym przekonaniu — bezpośrednio z zasad gospodarki planowej wynikają i bez których nie można wyrobić sobie właściwego poglądu na zagadnienia organizacyjne.

A niewiele jest zagadnień ważniejszych niż te właśnie.

T. SŁAWIŃSKI

Obowiązkowe przesyłanie katalogów i prospektów

Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego (Departament Techniki) wydała następujące pismo okólne nr 10 (znak TE-8-1-135):

W celu utworzenia centralnej zbiornicy katalogów i prospektów, wydawanych przez instytucje, przedsiębiorstwa wytwórcze, usługowe i handlowe oraz ich organizacje zwierzchnie, zaleca się co następuje:

1) Wszystkie instytucje, przedsiębiorstwa wytwórcze, usługowe i handlowe, oraz ich organizacje zwierzchnie winny wydawane przez nie katalogi i prospekty wszelkiego rodzaju przesyłać w 10 (dziesięciu) egzemplarzach do Centrum Dokumentacji Naukowo Technicznej, Warszawa, ul. Mazowiecka 11, .

2) katalogi i prospekty wydane po ukazaniu się niniejszego pisma okólnego, winny być przesłane najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia ich wydania,

3) katalogi i prospekty wydane do dnia ukazania się niniejszego pisma okólnego winny być przesłane w miarę ich posiadania

W wypadku wyczerpania nakładów, dopuszczalne jest przesłanie katalogów i prospektów w ilości mniejszej od 10 egzemplarzy

4) Niniejsze pismo okólne dotyczy:

a) państwowych przedsiębiorstw central handlowych, zjednoczeń, centralnych zarządów,

b) spółdzielczych przedsiębiorstw wytwórczych i handlowych ich związków i zrzeszeń,

c) przedsiębiorstw rzemieślniczych, prywatnych przedsiębiorstw wytwórczych, usługowych i handlowych oraz ich central handlowych i zrzeszeń.

PRZEMYSŁ I ZRZESZENIA

Komentarz do statutu ogólnopolskiego zrzeszenia prywatnego przemysłu (V)*)

Do statutowych organów zrzeszenia, zalicza statut prócz omówionych poprzednio — walnego zebrania i zarządu — nadto komisję rewizyjną i sąd zrzeszenia.

Postanowienia odnośnie komisji rewizyjnej ujęte zostały w trzech paragrafach (§§ 43 — 45), w których podano formalne przepisy odnośnie składu komisji i prawomocności jej uchwał oraz wyliczono kompetencje komisji.

Komisja składa się z trzech członków i dwóch zastępców, których powołuje walne zebranie (zjazd delegatów) na okres dwuletni.

Przepisów odnośnie kooptacji członków komisji brak, stąd należy wnioskować, iż uzupełnienie składu komisji w ten sposób nie jest możliwe. Komisja jest organem kolegialnym i dla prawomocności jej uchwał wymagany jest udział co najmniej trzech członków lub ich zastępców. Przepis ten ma na celu utrzymanie zasady kolegialności i uniknięcia celowego usuwania od udziału w pracach komisji niektórych jej członków.

Wydaje się jednak, że w momencie zdekompletowania komisji o tyle, że utrzymanie zasady właściwego quorum nie będzie możliwe, komisja nie może zawiesić swych prac, lecz winna działać nadal w zdekompletowanym składzie, aż do czasu wyboru nowej komisji przez walne zebranie. Zagadnienie prawomocności uchwał zdekompletowanej komisji rozstrzygnąć może walne zebranie, jako organ stanowiący zrzeszenia.

Zasada kolegialnego działania komisji nie powinna być przeszkodą do powierzania w drodze uchwały komisji niektórych czynności poszczególnym jej członkom.

Komisja rewizyjna powołuje przewodniczącego spośród swych członków oraz uchwala regulamin działalności. Regulamin ten dla swej ważności wymaga zatwierdzenia przez Izbę Przemysłowo - Handlową w Warszawie.

Do zadań komisji rewizyjnej, należy badanie gospodarki finansowej zrzeszenia pod kątem widzenia jej celowości i prawidłowości (zgodność z budżetem, przestrzeganie przepisów skarbowych, o obrocie bezgotówkowym itp.), oraz kontrola rachunkowości celem stwierdzenia, iż księgi prowadzone są zgodnie z zasadami prawidłowej księgowości i przepisami prawnymi, a zapisy są należycie udokumentowane.

W zakresie kontroli gospodarki finansowej zrzeszenia komisja winna zwrócić szczególną uwagę na sprawę poboru składek oraz badać sprawę umarzania składek nieściągalnych.

Takie ujęcie zadań komisji nie pozwala ograniczyć się jej do jednorazowego zbadania ksiąg i zamknięć rachunkowych na koniec roku, lecz nakazuje dokonywanie badań periodycznych w ciągu całej kadencji i nie zaniedbywanie dokonywania kontroli doraźnych. Wyniki badania muszą być komunikowane zarządowi, a gdy tego zachodzi potrzeba komisja winna wydać specjalne zalecenia, mające na celu usprawnienie gospodarki finansowej lub usunięcia braków w zakresie prowadzenia rachunkowości. Wyniki te nadto muszą być komunikowane Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, jako władzy nadzorczej i Izbie Przemysłowo - Handlowej w Warszawie, jako koordynującej. W wypadku jaskrawej nieprawidłowości w działaniach organów wykonawczych zrzeszenia lub złej finansowej sytuacji zrzeszenia, komisja rewizyjna uprawniona jest zgłosić wniosek o zwołanie nadzwyczajnego walnego zebrania (zjazdu delegatów), celem powzięcia stosownych uchwał. Na zwyczajnych walnych zebraniach, powołanych do rozpatrzenia zamknięć rachunkowych, komisja składa sprawozdanie ze swojej działalności oraz wnioski w przedmiocie zatwierdzenia zamknięć rachunkowych i udzielenia absolutorium zarządowi.

Sąd zrzeszenia, jak to określa § 47 statutu powołany jest do orzekania w sprawach o naruszenie przez członków przepisów statutu, oraz powziętych w jego wykonaniu uchwał zarządu lub walnego zebrania (zjazdu delegatów). Jest to więc swego rodzaju sąd dyscyplinarny, nie jest więc on powołany do rozstrzygania sporów pomiędzy członkami zrzeszenia, chyba, że chodzi tu o kolizje przy wykonywaniu wspomnianych wyżej obowiązków członkowskich.

Sąd składa się z przewodniczącego, jego zastępcy i 5-ciu ławników, przy czym przewodniczący i jego zastępcy wybierani są przez walne zebranie oddzielnie, również oddzielnie wybrać należy ławników.

Sąd orzeka na posiedzeniach w składzie przewodniczący oraz dwóch ławników, postępowanie przed sądem i jego zasady działania określi regulamin. Statut wymienia jedynie kary, które przez sąd mogą być stosowane (§ 49).

Należą tu kary, upomnienia, nagany, pozbawienie czynnego i biernego prawa wyborczego na określony okres czasu i wreszcie stwierdzenie, iż w stosunku do winnego członka należy zastosować sankcje, przewidziane w § 6, lit. „i" statutu.

Instancją odwoławczą w stosunku do Sądu zrzeszenia jest Prezydium Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie, do którego wnosi się odwołanie w ciągu dni czternastu od dnia doręczenia orzeczenia sądu. Do rozpatrzenia sprawy na skutek odwołania Prezydium Izby wyznaczyć winno specjalny komplet orzekający. Odnośnie osób wchodzących w skład tego kompletu brak wskazówek, sądzić należy, iż wyznaczony on być winien z pośród radców Izby.

Prawomocne orzeczenie sądu podawane jest do wiadomości stron zarządu zrzeszenia, Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie oraz izby właściwej terytorialnie dla siedziby członka zrzeszenia, w którego sprawie zapadło orzeczenie. Orzeczenie sądu może być nadto opublikowane za zgodą Prezydium Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie, która ustalić winna jednocześnie sposób publikacji.

Rozdział piąty statutu (§§ 53 i 54), poświęcony jest sprawie funduszów zrzeszenia. Podstawowym źródłem, dzięki któremu zrzeszenie uzyskuje finansowe podstawy swego istnienia, są składki członkowskie oraz opłaty specjalne z okazji tych, czy innych świadczeń udzielanych członkom. Może nadto zrzeszenie czerpać dochody z posiadanego majątku oraz uzyskiwać przychody z darowizn i zapisów, które jako osoba prawna uprawniona jest przyjmować.

Szerzej omawia statut jedynie sprawę składek, stanowiących, jak wspomnieliśmy, główne źródło dochodów zrzeszenia. Określenie wysokości składek następuje w drodze uchwały walnego zebrania (zjazdu delegatów), która to uchwała wymaga zatwierdzenia przez Komisję Planowania Gospodarczego (§ 35 w związku z § 30 statutu). Składki członkowskie ustalone są w zasadzie w odsetkach od obrotu, jeśli jednak zapadnie uchwała w sprawie odmiennego ustalania postawy obliczenia składek, Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego może tę inną podstawę zaakceptować. Chodzić tu może między innymi o oparcie się na pewnych zewnętrznych cechach zakładu stanowiącego własność członka, określających, np. jego zdolność produkcyjną. Szczególnym wypadkiem będą tu również tzw. składki ewidencyjne, określane na wypadek czasowego wstrzymania działalności przedsiębiorstwa.

Obowiązek regularnego uiszczania składek jest jednym z zasadniczych obowiązków członka. Zarząd zrzeszenia winien pilnie czuwać nad regularnym wypełnieniem tego obowiązku, a w razie powstania zaległości korzystać z rygorów, ustalonych w art. 78 prawa przemysłowego i przystępować do egzekucji składek w trybie administracyjnym. Z innych przepisów statutu wynika, iż działalność finansowa zrzeszenia opierać się musi na budżecie i ulega ścisłej kontroli władz nadzorczych.

W kolejności rozdziałów statutu należy pokrótce omówić sprawę oddziałów zrzeszenia, komitetów doradczych i komisji branżowych.

W wypadku rozmieszczenia zakładów w terenie, a zwłaszcza istnienia większych ich skupień w określonych punktach, czy okręgach kraju zrzeszenie może w drodze uchwały zarządu powoływać lub zwijać swoje oddziały względnie delegatury. Odnośna uchwała zarządu wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej. Celem tych placówek terenowych jest zapewnienie lepszej obsługi członków zamieszkałych w znacznej odległości od siedziby zrzeszenia, a w pewnej mierze ułatwienie zarządowi wykonywania jego zadań wskutek bezpośredniego kontaktu z członkami.

*) Obecny odcinek jest dokończeniem ogłoszonego przez nas cyklu. (Red.)

kontroli ich działalności, szybszego uzyskiwania informacji, sprawozdań itp. Oddział posiada charakter wyłącznie operatywny i działa w ramach dyrektyw zarządu oraz dyrektora zrzeszenia, który jest bezpośrednim zwierzchnikiem oddziału, tak jak i innych komórek organizacyjnych biura zrzeszenia (wydziałów, referatów). Ogólne wskazówki o zakresie działania oddziału zawierać winien regulamin działalności biura zrzeszenia. Oczywiście nie wszędzie i nie w każdym zrzeszeniu sieć oddziałów będzie jednakowa i nie wszystkie oddziały muszą mieć jednakowo określone ich zadania. Analogiczny charakter terenowej placówki zrzeszenia ma delegat. Różnica wynika jedynie z faktu, że jest to placówka w zasadzie jednoosobowa, gdy oddział posiada personel liczniejszy. Na marginesie należałoby wspomnieć, że celowym byłoby powiązanie tych jednoosobowych delegatur z izbami przemysłowo - handlowymi.

O ile oddział stanowi organ pomocniczy dla zarządu i dyrektora w zakresie prowadzenia bieżących agend zrzeszenia, to wspomniany już wyżej komitet doradczy, co wynika choćby z jego nazwy, stanowi ciało kolegialne o nieokreślonym ściśle składzie ilościowym, które pomagać ma zarządowi w rozstrzyganiu poważniejszych spraw dotyczących danego terenu. Wobec tego, że nie określono w jakikolwiek sposób odpowiedzialności tych komitetów, zrozumiałym jest, że zdolny on jest jedynie do wydawania opinii i to w zasadzie na prośbę zarządu zrzeszenia. Statut ustalając, iż przewodniczącym komitetu winien być z reguły członek zarządu, oraz, że w skład jego winien wchodzić radca izby przemysłowo - handlowej wskazuje na potrzebę powiązania działalność komitetu z zarządem i miejscową izbą, pozostawia poza tym całkowitą swobodę ukształtowania pracy komitetu. To też wydaje się, że dopiero życie określi odpowiednie formy działania komitetu i wykaże ich przydatność.

Podobnie organem opiniodawczym są komisje branżowe. Będą więc one analogicznie, jak komitety doradcze wydawać opinie na życzenie zarządu, choć nic nie stoi na przeszkodzie, aby zgłaszały pewne postulaty w zakresie zainteresowań swej grupy branżowej z własnej inicjatywy. Komisje te powołuje zarząd w miarę potrzeby, skład ich nie został określony.

Końcowe rozdziały statutu omawiają zagadnienie nadzoru władz państwowych nad zrzeszeniem i jego likwidacji, która od decyzji władz nadzorczych jest uzależniona.

Prawa nadzoru dla władz państwowych nad działalnością zrzeszenia, jako organizacji przymusowej, wynikają z postanowień rt. 73, 74, 75, 76 i 78 prawa przemysłowego. Osobą uprawnioną do sprawowania nadzoru jest w myśl przepisów prawa przemysłowego Minister Przemysłu i Handlu. W myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1949 r. w sprawie zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 190), wydanej na podstawie ustawy z dnia 10 lutego 1949 r. o zmianie organizacji naczelnych władz gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 43), kompetencje Ministra Przemysłu i Handlu przeszły na Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, organem na którym Przewodniczący P.K.P.G. się tu opiera jest Departament Drobnego Przemysłu i Rzemiosła P.K.P.G. Rozwinięcie i wykonanie tych praw nadzoru znalazło swój wyraz w szeregu postanowień statutu. Jedne z tych uprawnień dotyczą sprawy nadania właściwego kierunku działalności zrzeszenia i nakładania pewnych obowiązków na zrzeszenie lub ich członków. Będą tu postanowienia o prawie wydawania poleceń i żądania sprawozdań (§ 6 statutu).

Inne dotyczyć będą ściślej realizacji samego nadzoru (§ 26, § 32, §35, lt. e), j), § 39, § 44, lit. e), § 59 i 60). Zastrzeżone tu uprawnienia władzy nadzorczej pozwalają jej śledzić przebieg pracy zrzeszenia, a w pewnych wypadkach wkroczyć bezpośrednio, wstrzymując wykonanie uchwał, lub ustanawiając zarząd komisaryczny. Wreszcie odrębną grupę spraw zastrzeżonych władzy nadzorczej stanowią sprawy, w których władza ta jest instancją stanowiącą lub zatwierdzającą. Należą tu sprawy omówione w § 23 (ustalenie liczby członków uprawnionych do wyboru delegata na zjazd), w § 35, lit. i) (zatwierdzenie uchwał w sprawie składek, budżetu, zbycia lub obciążenia majątku nieruchomego, likwidacji zrzeszenia), § 41 (zatwierdzenie osoby dyrektora zrzeszenia), § 57 (ustalenie sieci oddziałów i delegatów). Omówienie powyższe nie wyczerpuje zakresu uprawnień władzy nadzorczej i dotyczyć ono może całego szeregu innych spraw, których uregulowanie w ramach nadzoru będzie konieczne. Cały szereg uprawnień z tytułu nadzoru przekazanych zostało przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego, — Izbie Przemysłowo - Handlowej w Warszawie, jako koordynującej, pewne, nieliczne zresztą, uprawnienia przysługują izbom terenowym. W wielu wypadkach Izba Przemysłowo - Handlowa w Warszawie występuje obok władzy nadzorczej, uzupełniając jej rolę, a to zarówno w zakresie nadzoru, jak i kierownictwa (§ 6, 26, 32, 35, lit. „e" i „j", 44, 59). W innych wypadkach Izba posiada samodzielną rolę instancji orzekającej. Zachodzić to będzie w sprawach wpisu do rejestru (§ 11, 12, 13), ustalania okręgów wyborczych (§ 22), zwołania walnego zebrania, (§ 27), ustalania wzorów rejestru członków (§ 35), zatwierdzenia regulaminów działalności władz zrzeszenia (§ 36), orzekania w trybie odwoławczym od orzeczeń Sądu zrzeszenia i wydawania decyzji w przedmiocie ogłoszenia orzeczeń sądowych (§ 50 i 52). Są wreszcie izby przemysłowo - handlowe w wielu wypadkach powołane do wydawania opinii dla władz nadzorczych (§ 13, § 35, lit. „i", § 38, § 39, § 54, 57 i 61).

Na tym omówienie niniejsze kończymy wyrażając przekonanie, że aczkolwiek nie jest ono wyczerpujące, przyczynić się może do wyjaśnienia szeregu spraw wątpliwych i ułatwi praktyczne stosowanie przepisów statutowych.

Zagadnienie zakresu działalności oddziałów ogólnopolskich zrzeszeń przemysłu prywatnego

Zgodnie z par. 55 Statutu Ogólnopolskie Zrzeszenia mają prawo otwierać w terenie Oddziały Zrzeszenia. Siatka Oddziałów w terenie powinna kształtować się odpowiednio do istniejącej bazy w postaci firm zrzeszonych oraz potrzeb terenu. Tym samym ważnym i aktualnym staje się zagadnienie zakresu działalności Oddziałów.

Podstawą do określenia zakresu działania Oddziałów powinno być dążenie do możliwie sprawnego działania Ogólnopolskiego Zrzeszenia i należytej obsługi terenu. Oddziały powinny zatym przede wszystkim załatwiać te czynności, które z natury rzeczy wymagają ciągłego i bezpośredniego kontaktu z terenem. Do takich podstawowych zadań należy ewidencja firm, obowiązanych do należenia do Zrzeszenia w myśl par. 7 i 8-go Statutu. Ewidencja ta prowadzona być powinna na podstawie wniosków zainteresowanych przedsiębiorstw, wniosków innych Zrzeszeń, danych z właściwej terytorialnie Izby Przemysłowo Handlowej, danych z Wojewódzkich Wydziałów Przemysłowych oraz wywiadów własnych. Oddziały Zrzeszeń na podstawie uzyskanych w ten sposób danych przedkładać winny Ogólnopolskiemu Zrzeszeniu wnioski o wniesienie do rejestru firm lub skreślenie z tegoż poszczególnych firm. Po załatwieniu przez Zarząd Zrzeszenia powyższych wniosków Oddziały wnoszą odnośne dane do wyciągu z rejestru firm dla swego terenu działania. Powyższa teza wydaje się być niesporną, gdyż zapewnia ona możliwie najaktualniejsze i najściślejsze prowadzenie rejestru firm.

Następnym zagadnieniem jest sprawa inkasa składek. Ogólnopolskie Zrzeszenia, posiadające kilkudziesięciu lub paruset członków mogą ewentualnie przeprowadzać inkaso centralnie. Jednakowoż wydaje się, że Zrzeszenia, liczące kilkuset lub tysiąc i więcej członków raczej zdecydują się na decentralizację wzgl. dekoncentrację inkasa, a to celem jego usprawnienia i przyśpieszenia. W przypadku powierzenia Oddziałom czynności inkasowych Oddziały wykonywać je winny na podstawie posiadanego rejestru firm (wyciągu dla terenu działania Oddziału) oraz danych o obrotach firm. Zadaniem oddziałów byłoby zatem uzyskiwanie zawsze aktualnych miesięcznych lub kwartalnych danych o obrotach firm, dokonywanie wymiaru składek, rozsyłanie wezwań płatniczych, przestrzeganie terminowości wpłaty składek oraz kierowanie inkasa składek zaległych na drogę administracyjną. Z czynności tych Oddziały powinny składać Ogólnopolskiemu Zrzeszeniu periodyczne sprawozdania. Wpłaty składek powinny być z reguły dokonywane na zablokowane konto w P.K.O., dysponowane przez Zarząd Ogólnopolskiego Zrzeszenia.

Celem zapewnienia należytego wykonania obowiązującej instrukcji o kontroli prywatnego przemysłu w każdym Oddziale powinien być zatrudniony lustrator. Za pośrednictwem lustratora

Oddziały dokonywać winny periodycznej (planowej) kontroli zakładów Zrzeszonych. Ponadto na zlecenie Ogólnopolskiego Zrzeszenia lub właściwej Centrali przemysłu prywatnego Oddziały dokonywać winny kontroli wyrywkowej firm wskazanych w zleceniu, celem ustalania i sprawdzania rozliczeń z surowców przydziałowych, ustalania norm zużycia surowców i ich przestrzegania oraz celem sprawdzenia sposobu wykonywania dostaw dla Centrali.

Poważne zadania spoczywać będą na Oddziałach w zakresie sprawozdawczości i statystyki. Oddziały winny zbierać od firm zrzeszonych obowiązujące je sprawozdania i potrzebne dane statystyczne, przestrzegając zwłaszcza terminowości. Oddziały również winny przeprowadzać analizę wstępną i ewentualną korektę tych danych i opracowywać zestawienia zbiorcze dla terenu swojej działalności. Ten tryb postępowania zapewnić winien szybsze i dokładniejsze osiągnięcie sprawozdań i danych statystycznych, niż działalność zcentralizowana wymagająca długiej i uciążliwej korespondencji.

Na podstawie zbieranych danych sprawozdawczych i statystycznych Oddziały opracowywać winny na zlecenie Ogólnopolskiego Zrzeszenia plany produkcyjne oraz ustalać zapotrzebowania surowcowe dla swego terenu działania.

Ponadto Oddziały na zlecenie Ogólnopolskiego Zrzeszenia przeprowadzać winny wszelkiego rodzaju dorywcze ankiety i badania prywatnego przemysłu na swoim terenie.

W zakresie kalkulacji cen Oddziały powinny dokonywać zbierania kalkulacji od firm, przeprowadzać ich sprawdzenie i analizę wstępną oraz opiniować. Posiadane przez Oddziały protokóły lustracyjne stanowić będą podstawę do oceny zużycia surowców oraz robotnikogodzin, stanowiących elementy kalkulacji.

Wreszcie stosownie do instrukcji i wskazówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Oddziały prowadzić winny akcję instruowania, doradzania i okazywania pomocy członkom w myśl par. 5 ph. Statutu.

Ponadto Oddziały wykonywać będą wszelkie czynności zlecone im przez Ogólnopolskie Zrzeszenie lub właściwe Władze oraz współpracować z Komitetami Doradczymi i Komisjami Branżowymi.

WŁADYSŁAW KOZŁOWSKI

Organizacja sprawozdawczości i statystyki przemysłu prywatnego w 1950 r.

1. STAN DOTYCHCZASOWY.

Chcąc należycie naświetlić zmiany, jakie zajdą na odcinku sprawozdawczości w przemyśle prywatnym, trzeba wpierw pokrótce zanalizować stan dotychczasowy.

Trzeba więc stwierdzić, że obecnie istnieje w sprawozdawczości i statystyce przemysłu prywatnego pewna dwutorowość. Mianowicie z jednej strony obowiązuje w dalszym ciągu sprawozdawczość opisowa składana zarówno przez związki zrzeszeń, czy zrzeszenia ogólnopolskie, jak i przez izby przemysłowo - handlowe, a z drugiej strony w bieżącym roku po raz pierwszy wprowadzony został w przemyśle prywatnym powszechny obowiązek sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego.

Trzeba dalej stwierdzić, że zarówno jeden, jak i drugi rodzaj sprawozdawczości wykazuje obecnie pewne niedociągnięcia. Sprawozdawczość opisowa bowiem z natury rzeczy nie posiada cech ścisłości, opierając się w wielu wypadkach na szacunkach i mniej lub więcej subiektywnej ocenie badanych zjawisk. Sprawozdawczość zaś na wzorach G.U.S. nie obejmuje jeszcze 100% zakładów przemysłu prywatnego, aczkolwiek od chwili zaprowadzenia jej na początku bieżącego roku do chwili obecnej nastąpiła wyraźna poprawa. Pierwotnie mianowicie liczba zakładów składających sprawozdania na wzorach G.U.S. wynosiła zaledwie 30 do 50%, podczas gdy obecnie liczba ta sięga już do 80 — 90%.

Rezultaty obecnego niedoskonałego stanu sprawozdawczości są takie, że czy to same zrzeszenia przemysłowe, czy też władza i instytucje państwowe zmuszone są częstokroć wprowadzać nowe periodyczne sprawozdania, albo w razie pilnej potrzeby uciekać się do doraźnych ankiet. Należy wreszcie dodać, że postępujące obecnie coraz większe wykorzystywanie działalności przemysłu prywatnego do realizacji planu państwowego, stwarza konieczność dostarczania władzom państwowym ścisłych i wszechstronnych elementów do planowania, które można otrzymać jedynie za pomocą dobrze zorganizowanej sprawozdawczości.

Biorąc te wszystkie zagadnienia pod uwagę Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie, przystąpiła jeszcze w ubiegłym roku do opracowania projektu reorganizacji sprawozdawczości przemysłu prywatnego. Opracowany przez Izbę warszawską projekt posłużył za podstawę prac komisji do opracowania programu badań statystycznych na 1950 r., działającej przy Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Zadania, jakie sobie wspomniana komisja postawiła na odcinku uporządkowania sprawozdawczości przemysłu prywatnego, możnaby streścić w dwóch punktach:

1) ograniczyć prace sprawozdawczo - statystyczne zakładów i instytucji nadrzędnych oraz ułatwić tę pracę,

2) zwiększyć wartość danych uzyskiwanych przez sprawozdawczość przemysłu prywatnego.

W szczególności Komisja postanowiła:

a) zmniejszyć do minimum liczbę sprawozdań i uprościć ich wzory,

b) ujednolicić wzory sprawozdań i ich przebiegi,

c) skasować wszelkie zbędne sprawozdania,

d) zwiększyć ścisłość sprawozdań,

e) zwiększyć sprężystość organizacji sprawozdawczości.

2. PRACE KOMISJI.

W zasadzie Komisja ukończyła już swe prace, gdyż zostały już zatwierdzone wzory sprawozdań dla zakładów oraz instrukcja do nich, a poza tym zostały także ustalone główne wytyczne dotyczące organizacji sprawozdawczości, to jest prawa i obowiązki izb przemysłowo - handlowych i ogólnopolskich zrzeszeń w omawianym zakresie. Można więc już obecnie omówić przyszłoroczną organizację sprawozdawczości przemysłu prywatnego, aby przekonać się, w jaki sposób zostały zrealizowane wyżej podane wytyczne Komisji.

Zacznijmy od zakładów. W okresach miesięcznych obowiązane są one do składania tylko jednego sprawozdania o obrotach oraz o ilości i wartości produkcji. Uproszczenie tego wzoru w stosunku do obecnie obowiązującego wzoru Pl-SPr. polega na tym, że nie zawiera on rubryk dotyczących produkcji planowanej, oraz wartości produkcji w cenach niezmiennych. Dodatkowo wprowadzono tu dane o obrotach.

Sprawozdanie o zatrudnieniu będzie w 1950 r. obowiązywało w okresach kwartalnych, a nie jak dotychczas w okresach miesięcznych.

Zakłady należące do niektórych zrzeszeń, jak: mineralnego, włókienniczego, skórzanego, fermentacyjnego, odzieżowego i papierniczego obowiązane będą ponadto także w okresach kwartalnych do składania sprawozdań o zbycie wyrobów według odbiorców i o zużyciu surowców. Sprawozdania te będą obejmowały tylko nieliczne artykuły wymagające szczególnie ścisłej kontroli zbytu, względnie zużycia.

Wyliczanie sprawozdań obowiązujących zakłady przemysłu prywatnego w 1950 r. zakończy wzmianka o sprawozdaniach rocznych. Są to „sprawozdanie zakładu o obrocie, produkcji, zużyciu materiałów paliwa w 1949 r." (wzór Pl, R, Pr) oraz „Sprawozdania zakładu o stanie maszyn wytwarzających energię, zatrudnieniu i wypłatach w 1949 r." (wzór P2, R. Pr.). Oba te sprawozdania razem wzięte posiadają rozmiary dwa razy mniejsze od sprawozdania rocznego za 1948 r.

Wymienione sprawozdania obowiązują w całym przemyśle prywatnym. Wyjątek stanowią zakłady budowlano - instalacyjne, których sprawozdawczość będzie uregulowana oddzielnie. Drugim wyjątkiem są młyny. Z wymienionych sprawozdań obowiązane są one składać jedynie kwartalne o zatrudnieniu i roczne o zatrudnieniu. Zamiast miesięcznego sprawozdania P1 - Pr, będą one składały półroczne sprawozdania w/g wzoru ustalonego przez Ministerstwo Handlu Wewnętrznego, a zamiast rocznego sprawozdania o obrotach, produkcji, zużyciu materiałów i paliwa — bardziej dostosowane do charakteru ich działalności. „Roczne sprawozdania młyna" (wzór P1 - R, Mł.). Żadnych innych

sprawozdań w przyszłym roku nie będzie. Gwarantuje to § 24 instrukcji dla zakładów, który brzmi następująco:

W myśl § 15 Uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1948 r. (zmienionej Uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 31.I.1949 r.) „zakłady obowiązane są do sporządzania tylko tych sprawozdań, których wzory zostały zatwierdzone przez Komisję do Spraw Statystyki Przemysłowej przy Głównym Urzędzie Statystycznym".

Zgodnie z powyższym zakład nie ma obowiązku sporządzania jakichkolwiek dodatkowych sprawozdań, nakładanych przez inne władze i instytucje, o ile wzory formularzy do tych sprawozdań nie posiadają klauzuli: „Zatwierdzone przez Komisję do spraw statystyki przemysłowej przy Głównym Urzędzie Statystycznym Nr ..... dn. ....."

W wypadku żądania przez władze lub instytucje sprawozdania o treści lub formie odmiennej, niż zatwierdzone przez wymienioną Komisję, winien zakład postępować w sposób następujący: „Należy w każdym razie zaspokoić w miarę możności żądania danej władzy, przesyłając jej odpis jednego ze sprawozdań zatwierdzonych przez Komisję, o treści najbardziej zbliżonej do żądań tej władzy. Np. Starostwo żąda sprawozdania o stanie zatrudnienia za II kwartał 1950 r. Należy w tym przypadku przesłać odpis sprawozdania na wzorze P2-Pr za II kwartał. Równocześnie należy zawiadomić Starostwo, że w myśl postanowień Uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów oraz niniejszej instrukcji, zakład nie może złożyć innego sprawozdania. Niezależnie od tego należy w każdym przypadku wysuwania przez władze i instytucje dodatkowych żądań w zakresie sprawozdawczości — zawiadomić o tym Ogólnopolskie zrzeszenie prywatnego przemysłu, oraz właściwą izbę przemysłowo-handlową."

Jak widzimy przepis ten wyraźnie zapobiega nieuzasadnionym obciążeniom zakładów pracami sprawozdawczymi.

3. ORGANIZACJA SPRAWOZDAWCZOSCI. — ROLA ZRZESZEN OGOLNOPOLSKICH I IZB PRZEMYSLOWO-HANDLOWYCH.

Jedną z najistotniejszych zmian przyszłorocznej organizacji sprawozdawczości przemysłu prywatnego jest fakt, że zakłady nie będą swych miesięcznych i kwartalnych sprawozdań przesyłały bezpośrednio do Głównego Urzędu Statystycznego.

Rozdzielnik sprawozdań będzie następujący:

Sprawozdania miesięczne będą zakłady przesyłały do ogólnopolskich zrzeszeń i do izb przemysłowo-handlowych, kwartalne tylko do ogólnopolskich zrzeszeń, a roczne do Głównego Urzędu Statystycznego, do ogólnopolskich zrzeszeń i do izb przemysłowo-handlowych.

Punkt ciężkości całej sprawozdawczości przemysłu prywatnego i głównej odpowiedzialności za nią będzie się mieścił w ogólnopolskich zrzeszeniach. Odpowiedzialność ta, a równocześnie większa sprawność sprawozdawczości wzmożona zostanie przez wprowadzenie jednostopniowej organizacji ogólnopolskich zrzeszeń. Jasnym jest oczywiście, że zrzeszenia ogólnopolskie będą mogły przy wykonywaniu obowiązków sprawozdawczych posługiwać się swymi komórkami w terenie.

WYTWÓRNIA CHEMICZNA
„STOMAR"
wł. S. i M. Świątek
Włochy, ul. Wielkie Łuki Nr 3
Najlepsze życzenia świąteczne składa
P. T. Odbiorcom i Dostawcom
Fabryka Chemiczna „Stomar" Włochy k/Warszawy
Wielkie Łuki 3, tel. 9
Niedoścignionej jakości pasty do obuwia i podłóg

Jeżeli chodzi o izby przemysłowo-handlowe to ich rola w przyszłorocznej organizacji sprawozdawczości będzie zasadniczo różna od roli ogólnopolskich zrzeszeń. Obowiązki izb przemysłowo-handlowych w zakresie składania sprawozdań będą stosunkowo nieznaczne, gdyż będą się ograniczać do sprawozdań zbiorczych ze sprawozdań rocznych, oraz skróconego i uproszczonego sprawozdania zbiorczego miesięcznego. Istotnym natomiast zadaniem izb przemysłowo-handlowych, mającym decydujące znaczenie dla sprawnego funkcjonowania sprawozdawczości będzie prowadzenie stale aktualnego i pełnego rejestru zakładów prywatnych. Rejestr ten opierać się będzie na deklaracjach wykupu kart rejestracyjnych oraz na miesięcznych zawiadomieniach o zakładach nowopowstałych i zlikwidowanych, które to materiały izby będą otrzymywały z Urzędów Skarbowych. W celu ułatwienia izbom przemysłowo-handlowym spełnienia ich zadania przewiduje się odgórne uregulowanie trybu wymiany informacji między Urzędami Skarbowymi a izbami. Izby przemysłowo-handlowe będą obowiązane bieżąco informować ogólnopolskie zrzeszenia, o zmianach, wynikających z powstawania i likwidowania się zakładów.

Pozostaje do omówienia rola Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

Izba ta ma za zadanie:

1) instruować wszystkie inne organizacje przemysłu prywatnego w sprawach sprawozdawczości,

2) zbierać i zestawiać materiały statystyczne o przemyśle prywatnym,

3) reprezentować na zewnątrz przemysł prywatny.

To ostatnie zadanie należy rozumieć w ten sposób, że jedynie Izba warszawska ma w zasadzie prawo i obowiązek dostarczania informacji wynikających ze sprawozdawczości przemysłu prywatnego wszystkim zainteresowanym władzom i instytucjom. W związku z tym przewiduje się, że oprócz sprawozdań zbiorczych Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie będzie wydawała raz na kwartał biuletyn statystyczny zawierający analityczne ujęcie cyfr z działalności przemysłu prywatnego.

4. NA DRODZE DO UPROSZCZEN.

Oceniając ogólnie całokształt organizacji sprawozdawczości przemysłu prywatnego w 1950 r. należy stwierdzić, że wspomniane uprzednio wytyczne Komisji do opracowania programu badań statystycznych na 1950 rok zostały całkowicie zrealizowane.

— Ograniczona bowiem została liczba sprawozdań i wzory ich zostały dostosowane do możliwości zakładów przemysłu prywatnego.

— Wzory sprawozdań będą jednolite dla wszystkich zakładów.

— Nie będzie odmiennych sprawozdań dla Głównego Urzędu Statystycznego i dla zrzeszeń.

— Skrócony zostanie obieg sprawozdań przez skasowanie obowiązku przesyłania ich bezpośrednio do G. U. S. oraz przez wprowadzenie jednostopniowej organizacji zrzeszeń.

— Skasowane zostaną wszystkie dotychczasowe sprawozdania, zwłaszcza małościsłe opisowe izb przemysłowo-handlowych i zrzeszeń.

— Zwiększona zostanie ścisłość sprawozdań przez ograniczenie ich do wyłącznie cyfrowych z obowiązkiem odpowiedniego udokumentowania oraz przez usprawnienie procedury wymierzania kar na zakłady niewywiązujące się ze swych obowiązków. Na marginesie warto zaznaczyć, że zrzeszenia będą miały możność stosowania oprócz kar pieniężnych wymierzanych za pośrednictwem G. U. S. także sankcji organizacyjnych, jak wstrzymanie przydziału surowców, odmowa zaopiniowania wniosków o kredyt i t. p.

— Do usprawnienia ścisłości przyczyni się także w dużej mierze uporządkowanie izbowego rejestru zakładów.

— Sprawne funkcjonowanie sprawozdawczości zapewni wyraźne sprecyzowanie obowiązków zarówno zakładów, jak i organizacji przemysłu prywatnego przez wydanie wyczerpujących instrukcji.

5. POMYSLNY PUNKT WYJSCIA.

Tyle co do organizacji sprawozdawczości w przemyśle prywatnym. Na zakończenie wypada wreszcie wspomnieć, że uporządkowanie rejestru w izbach przemysłowo-handlowych i umożliwienie bieżącego aktualizowania go — pozwoli na ujęcie statystyczne również handlu prywatnego. Zyska się przez to punkt wyjścia do dalszych prac organizacyjnych na tym drugim odcinku działalności izb przemysłowo-handlowych.

MGR J. KOSOWICZ

Ożywienie w przemyśle prywatnym pod koniec 1949 r.

Czwarty kwartał roku zazwyczaj odznacza się ożywieniem produkcji i wzrostem obrotów. Po martwym sezonie przypadającym w większości branż na III kwartał, następne trzy miesiące stoją pod znakiem przyśpieszonego tempa życia gospodarczego.

Również i w bieżącym roku zauważyć można to zjawisko. Występuje ono nawet silniej, niż w latach ubiegłych, czego przejawem jest znacznie wcześniejszy niż zwykle początek przedgwiazdkowego sezonu sprzedażnego.

Mimo iż trend (zasadniczy kierunek) biegu spraw w przemyśle prywatnym przejawia się pod postacią kurczenia się rozmiarów jego produkcji, jak to wykazuje dyr. M. Szyszkowski w artykule zamieszczonym w niniejszym numerze „OTG", to jednak IV kwartał 1949 r. przyniósł również i przedsiębiorstwom przemysłu prywatnego ożywienie. Wpłynęło na to szereg przyczyn, nad którymi warto zastanowić się, znajomość bowiem odnośnych przyczyn stanie się bodźcem do dalszej pracy na niwie gospodarczej.

1 Przede wszystkim stwierdzić należy, iż w IV kwartale, jak w żadnym innym, staje się widoczną funkcja przemysłu prywatnego polegająca na uzupełnianiu gospodarki uspołecznionej. Gdy zbliża się koniec roku, a więc gdy zbliża się termin wykonania rocznych planów — gospodarka uspołeczniona skwapliwiej niż zwykle wykorzystuje potencjał przemysłu prywatnego, ową rezerwę zdolności produkcyjnej, którą uruchamia się w miarę potrzeby.

Tym tłumaczy się, iż np. prywatny przemysł budowlany i instalacyjny zatrudniony był całkowicie w IV kwartale, nie mogąc podjąć się wykonania wszystkich, nazbyt obficie, jesienią napływających zamówień instytucji prawno-publicznych. (Nawiasem mówiąc, należałoby stąd wyciągnąć wniosek na r. 1950: gdy nie ma pewności, że dane przedsiębiorstwo państwowe czy spółdzielcze samo zdoła wykonać plan, wówczas lepiej jest wprząc do roboty uzupełniającej przedsiębiorstwo prywatne wcześniej, a nie dopiero na jesień.).

Wobec tego zaś, że plany inwestycyjne Państwa zakreślone są w sposób chwalebnie ambitny, współudział przemysłu prywatnego przy ich wykonywaniu jest pożądany i wskazany.

2 Drugą, niewątpliwą przyczyną ożywienia życia gospodarczego pod koniec roku jest wzrost zakupów. Zjawisko to jest naturalne: corocznie zakupy zimowe i sezon świąteczny ożywiają ruch w fabrykach i sklepach. Ale w roku bieżącym dochodzi czynnik nowy, mianowicie niewątpliwie b. znaczny (absolutny i relatywny) wzrost spożycia. Ogromne przeobrażenia, jakie dokonały się w Polsce, polegające na wydobyciu na powierzchnię wielkich mas ludowych, doprowadziły do ogromnego wzrostu konsumpcji. Przybyło nam konsumentów, wzmogła się zdolność nabywcza. Radosne to zjawisko! Niemniej radosnym jest stwierdzenie, iż spotęgowana konsumpcja jest zjawiskiem pochodnym polskiego entuzjazmu do pracy; jest skutkiem pilności i natężenia sił ludu pracującego.

Nic więc dziwnego, iż np. prywatny przemysł spożywczy sygnalizuje duże zapotrzebowanie rynku, tak duże, iż nie jest w możności zaspokojenia go, a to z racji ograniczonej ilości surowców deficytowych, jakimi rozporządza.

3 Trzecia wreszcie przyczyna tkwi w posunięciach organizacyjnych. Dopiero w czwartym kwartale r. b. w pełni ujawniły się dobroczynne skutki zawartych przez centrale przemysłu prywatnego umów ramowych na dostawy do gospodarki uspołecznionej. Proces zawierania i zatwierdzania umów ramowych był długotrwały (chodziło o umowy naogół bezprecedensowe!). Wzamian jednak uprawomocnienie się umów ramowych przyniosło naogół znaczne ożywienie w różnych branżach. Przypuszczać przy tym należy, że ożywienie to naogół nie ma charakteru przejściowego, bowiem w miarę zbierania korzystnych doświadczeń ze współpracy z Centralami Przemysłu Prywatnego zleceniodawcy korzystać będą z ich usług w większym niż dotychczas stopniu.

4 Wreszcie czwarta grupa przyczyn, które przyniosły przemysłowi prywatnemu ożywienie, ma charakter przyczyn specyficznie branżowych. Jako przykład niechaj posłuży prywatna produkcja winiarska, która już w III kwartale r. b. przekroczyła tegoroczny plan produkcji o około 25%. Naskutek wszczętej przez Państwo akcji zwalczania alkoholizmu wzrosła konsumpcja wina krajowego, i to bez jakiejkolwiek dodatkowej propagandy. Konsumpcja wina wzrasta niemal z dnia na dzień, dochodzi do 1 litra na głowę mieszkańca rocznie, zaś w okresie świątecznym, zwłaszcza zimą, jest szczególnie znaczna.

×

Dla człowieka pracującego w życiu gospodarczym nie ma przyjemniejszych zjawisk nad wzrost zapotrzebowania, produkcji i obrotów. Zjawiska te obserwujemy pod koniec 1949 r. Oby okazały się dobrą zapowiedzią na rok następny!

T. K.

Wyniki działalności prywatnego przemysłu chemicznego w III-cim kwartale 1949 r.

Ilość przedsiębiorstw cechuje dalszy stały, choć niewielki spadek. W większości okręgów przed ostateczną likwidacją stanęły firmy produkujące proszki i mydła do prania oraz fabryki wyrobów gumowych wskutek wyczerpania się zapasów kauczuku i braku możliwości uzupełnienia tych zapasów. Ilość przedsiębiorstw w III-cim kwartale spadła do 983 co stanowi 96,2% ogólnej ilości przedsiębiorstw w kwartale ubiegłym.

Ilość zatrudnionych uległa zmniejszeniu do 8618, tj. w stosunku do II-go kwartału do 91,6%, co odpowiada mniej więcej zmniejszeniu wartości produkcji.

Produkcja prywatnego przemysłu chemicznego uległa niewielkiemu zmniejszeniu. Wielkość z 8.707 ton spadła na 8.461 ton co stanowi 97,1% w stosunku do ubiegłego kwartału, wartość natomiast z 3.891 mil. zł — na 3.481 mil. zł, co stanowi 89,4%. Poniższa tablica przedstawia wielkość i wartość produkcji w rozbiciu branżowym.

Nazwa grupy	A. Wielkość		B. Wartość	
	Ilość w tonach		Suma w mil. zł	
	III kw.	I, II i III kw.	III kw.	I, II i III kw.
Wyr. nieorganiczne	568	1.502	61	210
Gazy przemysłowe	193	568	18	57
Prod. suchej dest. drewna	399	950	64	148
Prod. suchej dest. węgla	3	9	1	1—
Wyr. organiczne uszlachetnione	79	235	142	488—
Wyr. farmaceutyczne	5	25	4	24
Wyroby kosmetyczne	214	634	576	1.798
Wyroby tłuszczowe	1.108	3.803	454	1.690
Wyroby gumowe i ebonitowe	319	1.026	345	1.084
Tworzywa sztuczne	450	1.560	326	1.004
Mat. wybuchowe i śr. zapalne	4	8	6	19
Farby, emalie, pokosty, pasty	2.835	8..788	989	2.964
Inne wyroby	2.284	6.158	495	1.327
Razem	8.461	25.266	3.481	10.814

Zbyt do sektora państwowego i spółdzielczego uległ chwilowemu zmniejszeniu, wskutek zamknięcia rynku tych sektorów dla produkcji prywatnej do czasu zatwierdzenia umów z Centralą Prywatnego Przemysłu Chemicznego, której zadaniem jest rozprowadzanie produkcji prywatnego przemysłu. Z chwilą zatwierdzenia umów przewidywany jest wzrost zbytu na rzecz sektorów uspołecznionych.

Ceny w okresie sprawozdawczym kształtowały się równolegle z cenami sektora państwowego.

W dalszym ciągu daje się odczuwać brak surowców, zarówno reglamentowanych jak i wolnorynkowych, co powoduje stałą likwidację firm. Brak kapitału obrotowego i inwestycyjnego, spotęgowany w firmach związanych umowami z odbiorcami państwowymi i spółdzielczymi zbyt długimi terminami płatności, jest stałą i poważną bolączką prywatnego przemysłu chemicznego. Wielką trudnością, zwłaszcza dla przedsiębiorstw produkujących farby, lakiery, pasty do obuwia i podłóg, oraz dla firm kosmetycznych jest brak tub i opakowań blaszanych.

W. Kz.

HANDEL-CENTRALE HANDLOWE

Handel prywatny u progu 1950 roku

Wchodząc w pierwszy rok 6-letniego planu gospodarczego, a więc w okres, w którym Państwo Ludowe doceniając olbrzymią rolę i znaczenie handlu dąży do tego, aby rozbudować i wyposażyć w należyty sposób uspołecznioną sieć dystrybucyjną, aby stworzyć warunki sprawnej, taniej i kulturalnej obsługi konsumentów, po pokonaniu trudności pierwszego okresu „bitwy o handel — należy zrobić krótki przegląd tego, co zaszło na odcinku handlu prywatnego w ciągu kończącego się już roku i wysnuć z tego właściwe wnioski na rok nowy 1950.

Jak przedstawiał się handel prywatny na początku bieżącego roku w prównaniu do lat ubiegłych? Odpowiedź daje nam zamieszczona tabelka, oparta na danych statystycznych Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie jako Koordynującej:

Rok	Ilość przedsiębiorstw handlu towarowego	usługowego	Razem
1946	141.588.	25.812	167.400.
1948	134.991.	23.886.	158.877.
1949	98.469.	23.592.	122.061.
Ubyło w stosunku do 48 r.	36.522.	294.	36.816.
Ubyło w stosunko do 46 r.	43.119.	2.220.	45.339.

Obroty handlu prywatnego towarowego i usługowego obliczone na 1.I.1949 roku wynosiły za 1948 rok 325.902 miliony zł, stan zatrudnienia wyrażał się liczbą 228.587 zatrudnionych.

Stan organizacyjny kupiectwa na początek 1949 roku wyrażał się ilością zrzeszonych w Naczelnej Radzie Zrzeszeń Kupieckich RP. — 15 Wojewódzkich Związków Zrzeszeń (obejmujących 417 zrzeszeń terytorialnych z ilością 75.456 członków, tj. 62% ogółu kupiectwa i 240 zrzeszeń branżowych z ilością 30.990 członków) oraz 26 ogólnopolskich organizacji branżowych — (w tym 10 jednostopniowych i 16 dwustopniowych, grupujących łącznie 179 zrzeszeń branżowych, z ilością 38.474 członków).

Jak wynika z powyższej tabeli ubytek ilości prywatnych przedsiębiorstw handlowych w ciągu poprzedzającego bieżący rok — wyniósł około 23%, (przy podstawie r. 1948 = 100), a w ciągu poprzedzającego rok bieżący trzechlecia — nawet 27%. (przy podstawie r. 1946 = 100). Nie mamy jeszcze liczby, określającej ubytek ilości prywatnych przedsiębiorstw handlowych w ciągu bieżącego roku, gdyż będzie ona dokładnie obliczona dopiero po zakończonym wykupie kart rejestracyjnych na 1950 rok, niemniej jednak już dziś można stwierdzić, że nie będzie ona mniejsza niż w okresie poprzednim.

A więc rok bieżący przyniósł pokaźne zmniejszenie się ilości prywatnych przedsiębiorstw handlowych, a także obrotów i stanu zatrudnienia w handlu prywatnym.

Zobaczymy teraz w jakim stosunku to skurczenie się handlu prywatnego pozostaje do rozbudowy handlu sektora uspołecznionego. Byliśmy świadkami w ciągu ostatniego roku szybkiej rozbudowy sieci handlu uspołecznionego, budowania nowych domów towarowych, otwierania sklepów szeregu central branżowych i powstawania nowych sklepów spółdzielczych. W rezultacie handel uspołeczniony objął hurt w około 98% i detal w 48%. W ten sposób równowaga w wymianie poszczególnych elementów sieci dystrybucyjnej z handlu prywatnego przez handel uspołeczniony została w zasadzie zachowana.

Oczywiście, nie zawsze i nie wszędzie proces ten przebiegał prawidłowo, szczególnie na Ziemiach Zachodnich dał się w pewnych okresach zauważyć brak synchronizacji tempa ubytku przedsiębiorstw prywatnych z robudową przedsiębiorstw uspołecznionych— toteż zjawiska te były przedmiotem przedłożeń Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie jako Koordynującej właściwym władzom celem odpowiedniego uregulowania.

Na odcinku organizacyjnym kupiectwa rok bieżący przyniósł poważne zmiany. Przede wszystkim dało się zaobserwować, że niektóre ze słabszych zrzeszeń terenowych nie są już w stanie wypełniać swych zadań i stąd powstała w niektórych okręgach tendencja do przejścia na organizacje jednostopniowe. Zrzeszenia branżowe natomiast, mimo trudności finansowych wykazały żywotność, a w miejsce przechodzących w stan likwidacji zrzeszeń grupujących handel hurtowy powstały nowe w innych branżach na odcinku handlu detalicznego. Ogłoszone ostatnio w listopadzie br. zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego o wprowadzeniu przymusu organizacyjnego w handlu prywatnym sprowadzi niewątpliwie zagadnienia organizacyjne na właściwe tory i zapobiegnie zarysowanym trudnościom.

Dla pełnego obrazu handlu prywatnego w bieżącym roku należy jeszcze przypomnieć o znanych i wielokrotnie omawianych w OTG sprawach związanych z dostępem do masy towarowej, o będącej w toku akcji ujednolicania norm średniej dochodowości z marżami zysku brutto o podatku od wzbogacenia wojennego i o zdarzających się trudnościach w zależności od warunków lokalnych.

Na tle takiego przebiegu zdarzeń w handlu prywatnym w okresie bieżącego roku jakież zarysowują się dla niego perspektywy na rok 1950?

Spójrzmy najpierw na perspektywy rozwojowe handlu uspołecznionego. A więc rozbudowa sieci handlu uspołecznionego obejmie przede wszystkim ośrodki robotnicze i wiejskie.

Sieć dystrybucyjna w miastach zwiększy się w okresie planu 6-letniego o przeszło 100%, a w ośrodkach wiejskich o około 110%. Nastąpi również wzrost obrotów w poszczególnych punktach sprzedaży o około 40% w miastach i około 10% na wsi. Uspołeczniona sieć detaliczna rozprowadzi masę towarową, której wartość według wytycznych planu 6-letniego w zakresie handlu wewnętrznego wzrośnie w 1955 roku, w porównaniu do 1949 roku o blisko 160%, w związku z rozbudową tej sieci i wzrostem obrotów w poszczególnych punktach sprzedaży. Liczby te, przeniesione w od-

Rok założenia 1934

„KROSIENKO"

FABRYKA SUKNA i TKALNIA ZAROBKOWA

właśc. A. i J. KLIMUNT

Biuro i Skład Fabryczny BIAŁA k/BIELSKA, ul. 11 Listopada Nr 38

Telefony: 22-41, 22-42 i 22-43.

POLECA:

MATERIAŁY WEŁNIANE W NAJLEPSZYM GATUNKU

powiedniej proporcji na okres 1950 roku oznaczają nam rozwój handlu uspołecznionego w tym właśnie okresie.

Co z powyższego wynika? — Wynika stwierdzenie, że zgodnie z założeniami naszej polityki gospodarczej, dążącej stopniowo do pełnej socjalizacji naszej gospodarki potencjał handlu prywatnego w całości procesów dystrybucyjnych będzie się stopniowo zmniejszał, w czasie i rozmiarach oznaczonych poszczególnymi etapami planu gospodarczego, synchronizując się z rozbudową sieci handlu uspołecznionego w ten sposób, aby nie ucierpiał na tem interes konsumenta, a więc aby nie powstały gospodarczo szkodliwe luki w prawidłowym zaopatrzeniu.

Wynika z tego również, że handel prywatny, pełniąc rolę pomocniczą i uzupełniającą w poszczególnych etapach w stosunku do handlu uspołecznionego, ma określone zadania do spełnienia w roku 1950.

Proces rozbudowy handlu uspołecznionego będzie postępował zgodnie z planem, równolegle do niego stopniowo będzie się zmniejszać ilość przedsiębiorstw prywatnych. Ale przedsiębiorstwo prywatne tylko wtedy może zostać zlikwidowane, gdy na jego miejsce powstaje odpowiednia placówka uspołeczniona. Każdy sklep pełni funkcję dystrybucyjną, każdy kupiec funkcję społeczną i wobec tego wyłączenie się z funkcji wymiany może następować tylko w tych przypadkach, w których jest uzasadnione gospodarczo. Doprowadzenie do pełnej socjalizacji naszej gospodarki zamierzane jest zgodnie z planem w dłuższym okresie czasu i dlatego też w 1950 roku handel prywatny będzie miał poważne zadanie do wypełnienia. Pamiętać należy, że handel uspołeczniony objął obecnie detal w 48%, a jego zaplanowana rozbudowa w 1950 r. obejmie wprawdzie znaczną część tych 52%, które dotychczas pozostają w handlu prywatnym, ale nie całość, a i masa towarowa przeznaczona do konsumpcji również zgodnie z planem wzrośnie w ciągu najbliższych 6 lat o około 85%.

Realnym wyrazem uznania przez naczelne władze potrzeby funkcjonowania aparatu handlu prywatnego jest wprowadzenie przymusu organizacyjnego, który praktycznie zostanie właśnie zrealizowany w r. 1950 i który ma na celu wzmocnienie potencjału organizacyjnego kupiectwa, dostosowując go do potrzeb gospodarki planowej.

Również realnym wyrazem uznania konieczności właściwego funkcjonowania aparatu handlu prywatnego jest zapowiedź Ministerstwa Handlu Wewnętrznego — wynikająca z realizacji planu gospodarczego na odcinku obrotu towarowego — uregulowania kolejno w poszczególnych branżach w sposób należyty zaopatrzenia towarowego przedsiębiorstw prywatnych.

Takie są perspektywy handlu prywatnego na rok 1950. Należy jeszcze w związku z tem wspomnieć, jakie zadania stoją przed Izbami Przemysłowo-Handlowymi w sprawach handlu. Najistotniejsze zadania dają się sprowadzić do czterech zasadniczych grup zagadnień: współdziałanie w planowaniu sieci dystrybucyjnej, sprawy obrotu towarowego, zagadnienia cen i marż oraz sprawy organizacyjne kupiectwa.

Robiąc krótki przegląd zagadnień handlu na przestrzeni ostatniego roku należy podkreślić, że kierunek prac na 1950 rok został już praktycznie wytyczony przez działalność Izb w roku bieżącym, jako okresie wstępnym do planu 6-letniego.

Ujmując sprawę najkrócej, stwierdzić należy, że Izby nawiązały w odpowiedniej płaszczyźnie współpracę z komórkami planującymi sieć dystrybucyjną na rok 1950, na odcinku obrotu towarowego prócz prac planifikacyjnych przeprowadzały gruntowną analizę rynku, relacjonując władzom swe spostrzeżenia i uwagi zmierzające do usuwania powstających niekiedy trudności. Zagadnienie cen i marż wyraziło się praktycznie szeregiem inicjatyw i projektów skierowanych do Biura Cen, udzielaniem wyjaśnień i określaniem marż zwyczajowych, wreszcie sprawy organizacyjne kupiectwa nie tylko były czynnie i finansowo popierane przez Izby Przemysłowo-Handlowe, ale znalazły również swój wyraz w opracowaniu — na zlecenie władz naczelnych — projektów realizacji przymusu organizacyjnego. Wszystkie te prace będą w sposób właściwy kontynuowane w 1950 roku.

Z takim bilansem roku 1949 wchodzimy w Rok Nowy.

Zdobyte doświadczenia, oraz określone cele i zadania na rok 1950 pozwolą niewątpliwie na to, aby handel prywatny wypełnił swą rolę zgodnie z założeniami gospodarki planowej, w sposób przynoszący największy pożytek konsumentom i całości naszego życia gospodarczego.

J. S.

Wyniki współzawodnictwa w czystości sklepów

Z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia Polski Czerwony Krzyż urządził w czasie od dnia 3 do 9 października br. „Tydzień Zdrowia", mając na celu natężenie starań o podwyższenie zdrowotności naszego społeczeństwa.

Uważając za wskazane czynne poparcie tej akcji Oddział Kupieckiego Instytutu Wiedzy Zawodowej w Katowicach zainicjował przeprowadzenie współzawodnictwa porządku i czystości sklepów z artykułami spożywczymi. Myśl ta została zrealizowana w ciągu miesiąca października rb. przez Stowarzyszenie Kupców Polskich w Katowicach i Dąbrowie Górniczej. W miejscowościach tych powołano do życia lokalne komitety współzawodnictwa, które zajęły się przeprowadzeniem omawianej akcji i oceną uczestniczących w niej sklepów.

We współzawodnictwie porządku i czystości sklepów przyjęło udział w Katowicach 37 sklepów spożywczo-kolonialnych i cukierniczo-owocowych. W tej ilości były 24 sklepy prywatne i 13 sklepów P. C. H.

W Dąbrowie Górniczej — 25 sklepów branży spożywczo-kolonialnej, wszystkie należące do prywatnych właścicieli.

Współpraca organizatorów akcji współzawodnictwa z władzami układała się jak najpomyślniej.

Członkowie sądów konkursowych stwierdzili, że w wielu wypadkach, pomimo trudnych warunków (szczupłe lokale, brak odpowiednich urządzeń i t. p.), dołożono usilnych starań w kierunku utrzymania placówek handlowych na odpowiednim poziomie pod względem porządku i czystości.

Na zebraniu Wojewódzkiego Komitetu Głównego akcji współzawodnictwa w zakresie porządku i czystości odbytym w dniu 23 listopada br., w którym uczestniczyli, poza przedstawicielami kupiectwa, przedstawiciele Ekspozytury Rejonowej P. C. H. w Katowicach, Oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża w Katowicach, oraz oddziału Państwowego Zakładu Higieny w Katowicach — stwierdzono, że współzawodnictwo w tych 2 miejscowościach osiągnęło swój cel i należałoby prowadzić je nadal. Wojewódzki Komitet postanowił zalecić Oddziałowi Kupieckiego Instytutu Wiedzy Zawodowej w Katowicach poczynienie starań o przyznanie dyplomów uznania dla sklepów wyróżnionych we współzawodnictwie. (J. Ch.)

Aktualne przetargi, dostawy i zakupy

Zlecenia do tego działu przyjmuje **Gospodarczy Instytut Wydawniczy, Warszawa, Flory 3.** Zamiejscowi mogą nadsyłać zlecenia pocztą, po wpłaceniu 1.000 zł na konto **PKO I-5001.** Tekst nie powinien przekraczać 2 — 3 wierszy.

Gdynia, F-ma „Argo" sprzeda **3 kotły zbiorniki na parę** pojemności à 250 kg oraz **kocioł na węgiel** typ wojskowy.

W-wa, Senatorska 33 sprzeda **chłodnice** do samochodów i ciągników.

Leśna Podkowa wsch. ul. Brzozowa róg Bukowej do sprzedania **kocioł do centralnego ogrzewania** (Strebel) seria 3.

W-wa, Kopińska 20 Warsztat zakupuje **wąskotorowe szyny** od dwóch m.

W-wa, Puławska 12 m. 15 przyjmie się **wspólnika** do nowootwartych magli.

W-wa, Smulikowskiego 7a m. 25 do sprzedania **maszyna (sandałówka)** Adlera.

Sokołów Podl. Gotowicki odda w dzierżawę **młyn motorowy.**

W-wa, Pańska 112 m. 82 wysprzedaje się **warsztaty stolarskie.**

W-wa, Łazienkowska 18 HTM zakupi prasę cierną do 100 t.

W-wa, Horodelska 1—3 do sprzedania **maszyna trykociarska 8/30.**

W-wa, pl. Grzybowski 6 Płodowska sprzeda **szwedzkie proszki spawalnicze, okulary.**

W-wa, Nowolipki 52 III p. PPB — BOR ogłosił przetarg nieogr. **na wywóz furmankami 50.000 m³ gruzu.** Oferty do 23. 12.49.

W-wa, Leszno 26 PPB — BOR ogłosiło przetarg nieogran. **na przewóz materiałów budowlanych.** Oferty do 27.12.49.

W-wa, Chocimska 24 Nacz. Dyr. PP „Polskie Uzdrowiska" Wydz. Zaop. zakupi Aneroid — **wysokościomierz kieszonkowy.**

W-wa, Sikorskiego 37 Makowski, zakupi kwarcówkę dużą lub tylko transformator.

CENY I MARŻE

ROBOCIZNA I KOSZTY WYTWARZANIA KONFEKCJI

ZAŁĄCZNIK Nr 6 do Zarządzenia Biura Cent. Nr porz. 13 L. dz. C-IV-D-125/11 z dnia 23 maja 1949 r.

Biuro Cen zatwierdziło wysokości robocizny i kosztów wytwarzania (poz. nr 3 wzoru kalkulacji) dla konfekcji produkowanej przez prywatny i spółdzielczy przemysł konfekcyjny.

Lp.	Artykuły	Cena
1.	**I. Bielizna pościelowa**	
	Prześcieradło	22.—
2.	Poszewka na poduszkę, prosta, 3 guziki	54.—
3.	Jasiek	35.—
4.	Podpinka z koronką	300.—
5.	Poszwa na pierzynę	108.—
6.	Wsypa na pierzynę	70.—
7.	Wsypa na poduszkę	40.—
8.	Wsypa na jasiek	22.—
	II. Konfekcja niemowlęca	
9.	Pieluszka (ondlowana)	17.—
10.	„ zwykła, obrębiona	12.—
11.	Poszewka zwykła na becik	30.—
12.	„ z koronką na becik	40.—
13.	Koszulka płócienna, zwykła	30.—
14.	„ z kryzą, fason i wyk. specjalne	70.—
15.	Śliniaczek lamowany	25.—
16.	Powijak	15.—
17.	Paltko z kapturem	220.—
	III. Bielizna stołowa i różna	
18.	Obrusy z serwetkami, jeden obrus i sześć serwetek	120.—
19.	Obrus	40.—
20.	Ręcznik	12.—
21.	Ścierka	10.—
	IV. Bielizna męska	
22.	Kalesony długie z tasiemkami	150.—
23.	Koszula sportowa, jedwabna	220.—
24.	„ wełniana	220.—
25.	„ jedwabna z krótkim rękawem	200.—
26.	„ nylonowa	500.—
27.	„ nocna z galonem, kołnierz szalowy	205.—
28.	„ „ gładka	150.—
29.	Piżama flanelowa, kretonowa	400.—
30.	„ bawełniana	400.—
31.	„ jedwabna	400.—
	V. Bielizna damska	
32.	Koszula dzienna dla wsi z rozcięciem	90.—
33.	„ batystowa nocna z rozcięciem	280.—
34.	„ jedwabna nocna	360.—
35.	Komplet bielizny z tkaniny jedw. gładki, prosty	300.—
36.	Piżama flanelowa kretonowa	330.—
37.	„ jedwabna	410.—
38.	Koszula nocna georgete kimono	360.—
	VI. Bielizna chłopięca	
39.	Koszula chłopięca dzienna z długim rękawem do nr 33	150.—
40.	Koszula chłopięca dzienna z krótkim rękawem do nr 33	140.—
41.	Kalesony chłopięce długie	100.—
42.	„ „ krótkie	100.—
43.	Piżama od 2 do 7 lat	180.—
44.	Slipy	40.—
45.	Staniczek do podwiązek	50.—
	VII. Bielizna dziewczęca	
46.	Koszula dziewczęca dzienna	60.—
47.	„ „ nocna	60.—
48.	Majteczki	50.—
	VIII. Konfekcja dziewczęca	
49.	Płaszcz letni	1.000.—
50.	Płaszcz cały na watolinie	1.250.—
51.	Pilotka na podszewce	150.—
52.	Spódniczka wełniana	250.—
53.	Bluzeczka jedwabna	240.—
54.	„ wełniana	300.—
	IX. Konfekcja chłopięca	
55	Ubranko cajgowe od 12 do 14 lat	400.—
56.	Pajacyk wz. 594	120.—
57.	Spodenki od 7 do 12 lat, wełniane	180.—
58.	Wiatrówka drelichowa wełniana	320.—
59.	Mundurek szkolny, spodnie długie	1.300.—
60.	„ „ „ krótkie	1.800.—
61.	Ubranie marynarskie spodnie długie	600.—
62.	„ „ „ krótkie	500.—
63.	„ narciarskie (fr. sibir)	430.—
64.	Płaszcz letni	1.000.—
65.	„ cały na watolinie	1.200.—
66.	Spodnie długie wełniane biodrowe	300.—
67.	„ krótkie „ „	280.—
68	Ubranie chłopięce wełniane, krótkie spodnie rozmiar 30—36	1.180.—
69.	Ubrania chłopięce, wełn. rozmiar 38—42	1.300.—
70	Płaszcz chłopięcy wełna 60%	1.300.—
71.	„ dla młodzieży starszej *	*1.500.—
72.	Fartuszek krzyżak **	**70.—
	X Konfekcja damska	
73.	Suknia jednoczęściowa, kretonowa wzór fantazyjny	484.—
74.	Suknia jedwabna, wzór fantazyjny	800.—
75.	„ wełniana	850.—
76.	Podomek jedwabny, wykończenie specjalne	750.—
77.	Spódniczka, jedwabna, kretonowa, prosta	170.—
78.	Plażówka kretonowa dwie części	250.—
79	Szorty z opalaczami, 3 częściowe	300.—
80	Płaszcz kąpielowy	490.—
81.	Peleryna przeciwdeszczowa	500.—
82.	Płaszcz podgumowany, reglan z kapturem	7.60.—
83	Płaszcz jedwabny, podgum. reglan z kap.	740.—
84.	Kaftan	180.—
85.	Ubranie narciarskie	850.—
86.	Pas gorsetowy zwykły	150.—
87.	„ „ specjalny, sportowy	190.—
88.	„ „ luksusowy	270.—
89.	Wiatrówka	300.—
	XI. Konfekcja męska	
90.	Bombajka z kołnierzem	480.—
91.	„ bez kołnierza	430.—
92.	Wiatrówka drelichowa	320.—
93	Bonżurka flanelowa	250.—
94.	„ wełniana z szamerowaniem	700.—
95.	Ubranie sportowe męskie	1.800.—
96.	Płaszcz podgumowany reglan	700.—
97.	Prochowiec reglan	700.—
98.	Podomek wełniany ze sznurem i szamer.	1.000.—
99.	Kurtka na podszewce bez watoliny	1.300.—
100.	Płaszcz bez watoliny	1.600.—
101.	„ na watolinie	1.850.—
102.	Ubrania narciarskie wzór prosty	1.000.—
103.	Kaftan męski flanelowy	180.—
104.	Czapka sportowa cyklistówka	120.—
105.	„ narciarska	150.—
106.	„ maciejówka	115.—
	XII. Ubranie ochronne	
107.	Kurtka kelnerska	250.—
108.	Spodnie robocze drelichowe	230.—
109.	„ „ „ do butów	250.—
110	„ „ Manczester	300.—
111.	Bluza robocza	220.—
112.	Ubranie robocze cajgowe	600.—
113.	„ „ drelichowe	420.—
114.	Fartuch gospodarski z szelkami	110.—
115.	„ „ bez szelek	100.—

Lp.	Artykuły	Cena
116.	Zapaska	75.—
117.	Płaszcz ochronny damski	250.—
118.	Kanadyjka brezentowa na podszewce	1.000.—
119.	Płaszcz ochronny męski	250.—
	XIII. Różne	
120.	Chustka na głowę	15.—
121.	„ do nosa	10.—
122.	Skurzawka	10 —
123.	Szalik 1,30 m. z dwóch stron obrębiony	30.—
124.	Siennik z tkaniny materacowej	100.—
125.	Kołdra pikowana ręcznie, jedwab lub adamaszek	1.000.—
126.	Kucyk niemowlęcy	30.—
127.	Rękawice ochronne, brezentowe ze skórą	82.—
128.	Blezer wełniany męski bez kołnierza	1.200.—
129.	„ „ damski „ „	1.100.—
130.	Komplet treningowy, wełniany, z błyskawicznym zamkiem i mankietami przy bluzie i spodniach	600.—

Równocześnie anuluje się pozycję, wprowadza poprawki i uzupełnia załączniki do Zarządzenia Biura Cen nr porz. 13 z dnia 23 maja 1949 r. L. dz. C-IV+D-125/11 jak niżej:

1. Piżama — Załącznik nr 1 (poz. anulowana).
2. Prześcieradło — Załącznik nr 1 (poz. anulowana).
3. Koszula męska nocna B-475 Załącznik nr 2 (pozycja anulowana).
4. Opalacz dwuczęściowy (biustonosz i szorty) Załącznik nr 2 (poz. anul.)
5. Koszula chłopięca biała — Załącznik nr 2 (poz. anul.).
6. Ubranie dziecięce wełniane — Załącznik nr 2 (pozycja anulowana).
7. Płaszcz damski prosty — Załącznik nr 3 (poz. anul.).
8. Płaszcz damski reglan — Załącznik nr 3 (poz. anul.).
9. Bombajka — Załącznik nr 1 (poz. anulowana).
10. Płaszcz męski podgumowany — Załącznik nr 1 (poz. anulowana).
11. Czapka cyklistówka, wełna 0% — Załącznik nr 2 (pozycja anulowana).
12. Ubranie robocze — Załącznik nr 2 (poz. anulowana).
13. Poduszka wypełniona pierzem wym. 80 x 90 waga 2,5 kg. Załącznik nr 3 (poz. anulowana).
14. Koszulka niemowlęca bez haftu — Załącznik nr 1 (poz. anulowana).
15. Koszulka niemowlęca z haftem — Załącznik nr 1 (poz. anulowana).
16. Pasek „warszawski" damski — Załącznik nr 2 (poz. anulowana).
17. Pasek „uczniowski" — Załącznik nr 2 (poz. anul.).
18. Pasek sportowy — Załącznik nr 2 (poz. anul.).
19. W załączniku nr 3 — podano „ubranko harcerskie komplet B-105" winno być „ubranko harcerskie od lat 10 — 16".
20. W załączniku nr 3 podano „płaszcz męski dwurzędowy" winno być „płaszcz męski na watolinie".
21. W załączniku nr 1 — podano „kanadyjka" winno być „kanadyjka bez podszewki"
22. W załączniku nr 3 — podano „płaszcz męski reglan" winno być płaszcz męski reglan wełna 100% na podszewce".
23. W załączniku nr 5 — podano „kurtka męska wełniana" winno być „kurtka męska wełniana bez podszewki".
24. W załączniku nr 1 — podano „fartuch gospodarski" winno być „płaszcz gospodarski".
25. W załączniku nr 2 — podano „spodnie z drelichu bielonego B 1654 winno być „spodnie biodrowe tenisowe".
26. W załączniku nr 2 — podano „krawat jedwabny" winno być „krawat jedwabny i wełniany, wykończenie ręczne".
27. W załączniku nr 3 — podano „krawat (szycie maszynowe) winno być „krawat jedwabny i wełniany (szycie maszynowe)".

W chodzi w życie z dniem 15 listopada 1949 r.

W transakcjach dotychczas zawartych winny być zastosowane ceny powyższe z mocą wsteczną o ile w umowie było to przewidziane.

ESENCJE AROMATYCZNE

Biuro Cen znak: C-IV-A-20/47 zatwierdziło ceny esencji aromatycznych produkcji spółdzielczej i prywatnej:

L. p.	Nazwa esencji (aromatu)	Wydajność aromatyczna	Wielkość opakowań jednostkowa	Cena dla wytwórcy	Cena hurtowa	Cena detaliczna
1	Owocowe	1:200	0,250 kg	475	522	655
			0,500 „	950	1.045	1.310
			1,000 „	1.900	2.090	2.620
1a	Owocowe	1:500	0,250 kg	647	711	890
			0,500 „	1.293	1.422	1.780
			1,000 „	1.900	2.090	2.620
1b	Owocowe	1:1000	0,250 kg	945	1.040	1.300
			0,500 „	1.890	2.079	2.600
			1,000 „	3.780	4.158	5.200
1c	Owocowe	1:2000	0,250 kg	1.427	1.570	1.965
			0,500 „	2.854	3.139	3.930
			1,000 „	5.708	6.273	7.866
1d	Owocowe	1:4000	0,250 kg	2.364	2.600	3.250
			0,500 „	4.727	5.200	6.500
			1,000 „	9.454	10.400	13.000
2	Rumowe arakowe	1:200	0,250 kg	446	490	615
			0,500 „	891	980	1.230
			1,000 „	1.782	1.960	2.460
2a	Rumowe i arakowe	1:500	0,250 kg	574	631	790
			0,500 „	1.147	1.262	1.580
			1,000 „	2.294	2.523	3.160
2b	Rumowe i arakowe	1:1000	0,250 kg	798	878	1.100
			0,500 „	1.596	1.756	2.200
			1,000 „	3.192	3.511	4.400
2c	Rumowe i arakowe	1.2000	0,250 kg	1.133	1.246	1.560
			0,500 „	2.265	2.492	3.120
			1,000 „	4.530	4.984	6.240
2d	Rumowe i arakowe	1:4000	0,250 kg	1.775	1.953	2.440
			0,500 „	3.550	3.905	4.880
			1,000 „	7.100	7.810	9.760
3	Cytrusowe i miętowe	1:200	0,250 kg	773	850	1.065
			0,500 „	1.545	1.700	2.130
			1,000 „	3.090	3.400	4.260
3a	Cytrusowe i miętowe	1:500	0,250 kg	1.025	1.126	1.410
			0,500 „	2.050	2.255	2.820
			1,000 „	4.100	4.510	5.640
3b	Cytrusowe i miętowe	1:1000	0,250 kg	1.450	1.605	2.005
			0,500 „	2.917	3.209	4.010
			1,000 „	5.834	6.417	8.020
3c	Cytrusowe i miętowe	1:2000	0,250 kg	2.266	2.492	3.115
			0,500 „	4.531	4.984	6.230
			1,000 „	9.062	9.968	12.460
3d	Cytrusowe i miętowe	1:4000	0,250 kg	3.745	4.120	5.150
			0,500 „	7.490	8.239	10.300
			1,000 „	14.980	16.478	20.600
4	Waniliowe	1:200	0,250 kg	411	452	565
			0,500 „	822	904	1.130
			1,000 „	1.643	1.807	2.260
4a	Waniliowe	1:500	0,250 kg	652	717	895
			0,500 „	1.303	1.433	1.790
			1,000 „	2.605	2.865	3.580
4a	Waniliowe	1:1000	0,250 kg	1.028	1.130	1.415
			0,500 „	2.055	2.260	2.830
			1,000 „	4.109	4.520	5.660
4b	Waniliowe	1:2000	0,250 kg	1.717	1.888	2.360
			0,500 „	3.433	3.776	4.720
			1,000 „	6.865	7.552	9.440
4d	Waniliowe	1:4000	0,250 kg	3.028	3.331	4.165
			0,500 „	6.056	6.662	8.330
			1,000 „	12.112	13.323	16.660
5	Aromaty do ciast wszystkich smaków	1:1000	0,005 kg	36	40	50

Przy sporządzaniu kalkulacji uznaje się następujące manca w procesie produkcyjnym:

1. dla olejów i waniliny — 2% w stos. wagowym
2. dla spirytusu — 5% w stos. wagowym.

1. Ceny powyższe rozumieją się franco stacja odbiorcy wraz z opakowaniem wysyłkowym i kosztami ubezpieczenia.

2. W cenę powyższą został wkalkulowany narzut w wysokości 3,5% na rzecz C.H.P.P. chemicznego i spożywczego.

3. Ceny powyższe obowiązują do stosowania począwszy od dnia 1.XII.1949 r.

4. Ceny powyższe anulują wszystkie inne dotychczas stosowane.

5. Ceny powyższe obowiązują dla artykułów produkowanych według następujących receptur.

6. Sprzedaż i wyrób esencji spożywczych, aromatów nie objętych niniejszym cennikiem bez zgody i zatwierdzenia Biura Cen Ministerstwa Handlu Wewnętrznego jest zabroniona.

UWAGA: 1) olejek rumowy lub arakowy może być zastąpiony kompozycją estrów z dodaniem olejków w łącznej ilości 2,7 — 3,1 g. zamiast 1 g. koncentratów olejków, rumowego lub arakowego.

2. Esencje mogą być barwione przy użyciu barwników dopuszczonych do spożycia przez P.Z.H.

3. Dopuszczalna tolerancja w recepturze nie może przekraczać 10% w związku ze zmienną jakością olejków.

4. Przy sporządzaniu kalkulacji uznaje się następujące manca w procesie produkcyjnym:

a) dla olejków i waniliny — 2% w stos. wagowym
b) dla spirytusu — 5% w stos. wagowym.

III. UWAGI OGÓLNE.

1. Do produkcji winien być używany wyłącznie spirytus rektyfikat i o mocy nominalnej 95%.

2. Receptura powyższa została opartą na przeciętnie dobrych olejkach pochodzących z produkcji firm zagranicznych Bush, Polack-Szwarz dostępnych w chwili obecnej do nabycia.

W wypadku gdy zakłady wytwórcze będą mogły stosować olejki szczególnie wysokiego gatunku, o wydajności wyjątkowo wysokiej (bezterpenowe) normy uwzględnione w powyższej recepturze mogą być odpowiednio obniżone pod warunkiem utrzymania przepisanej wydajności w każdym z gatunków.

3. Podane w recepturze normy wydajności są rozumiane, jako stosunek wagowy esencji do ilości zimnej wody wystarczający do wytworzenia mieszaniny o wyraźnym aromacie: przykładowo z wydajności esencji 1:1000 oznacza, że do wyraźnego zaromatyzowania z 1000 g. zimnej wody wystarcza 1 g. esencji.

4 Dla kontroli ewentualnie przeprowadzanych badań organoleptycznych ze względu na możliwość subiektywnych różnic w ocenie produktów znajdujących się w sprzedaży. Ogólnopolski Związek Zrzeszeń Prywatnego Przemysłu Spożywczego wraz z Ogólnopolskim Związkiem Zrzeszeń Prywatnego Przemysłu Chemicznego pobiorą komisyjnie wzory wytwarzanych esencji i odpowiednio je zabezpieczą przed zmianami, od każdego wytwórcy z każdego gatunku i koncentracji. Względnie ustalą również czas-okres wymiany wzorów.

Ustala się wielkość wzorów 10 g dla każdej wytworzonej pozycji w ilości egzemplarzy po 2 dla każdej instytucji przechowującej wzory a przede wszystkim dla Państwowego Instytutu Higieny.

Esencje produkowane przez poszczególne zakłady wytwórcze winny odpowiadać powyższym wzorom pod względem wydajności, mogą się natomiast nieznacznie od nich różnić pod względem charakteru smaku i zapachu.

5. Każda esencja wysyłana przez zakład wytwórczy na rynek winna mieć cechę wskazującą w sposób niewątpliwy jej wydajność aromatyzującą:

W tym celu wyroby winny być opatrzone etykietami deklarującymi wydajność w postaci: esencja 1:500 lub 1:1000.

6. Dopuszczalne tolerancje zawartości butelek z esencjami:

a) dla butelek do 0,250 kg ± 2% w stosunku wagowym
b) dla butelek do 0,500 kg ± 2% w stosunku wagowym
c) dla butelek do 1,000 kg ± 1% w stosunku wagowym
d) dla fiolek od 2 — 5 gr. ± 10% w stosunku wagowym

SUSZE WARZYWNO-JARZYNOWE

Biuro Cen znak: C-IV-A zatwierdziło ceny na susze warzywno-jarzynowe produkcji CSO w Warszawie, ul. Piękna 66a.

I. CENY

Artykuł	Cena w złotych Fabryczna	hurtowa	detal.
Susz cebulowy luzem za 1 kg.	828.—	911.—	1.130.—
„ pietruszki (korz.) luz. za 1 kg.	869.—	956.—	1.190.—
„ marchwi luzem za 1 kg.	384.—	422.—	527.—
„ selerów luzem za 1 kg.	1.562.—	1.718.—	2.140.—
„ porów luzem za 1 kg.	975.—	1.072.—	1.340.—
„ kap. włoskiej luzem za 1 kg.	564.—	620.—	770.—
Szczaw but. 0,5 ltr.	64.—	70.—	85.—

II. Ceny na wyżej wymienione artykuły obowiązują od dnia 10 grudnia 1949 roku.

WAFLE

Biuro Cen znak: C-IV-A-21/8 zatwierdziło ceny wafli produkcji spółdzielczej i prywatnej:

Artykuł	Waga	Cena w złotych za paczkę fabr.	hurt.	detal.	za 1 kg fabr.	hurt.	detal.
Wafle w arkuszach ca kwadr. 28x28 cm.	230 g.	68—	75—	94—	298—	328—	410—
Inne wym. kwadr.		—	—	—	298—	328—	410—
Okrągłe ⌀ 26 cm.	140 g.	59—	65—	81—	421—	464—	580—
„ ⌀ 22 cm.	100 g.	49—	54,4	68—	495—	544—	680—
„ ⌀ 18 cm.	80 g.	41,36	45.5	57—	520—	572—	715—

II. Receptura

Wyżej ustalone ceny obowiązują na wafle produkowane wg. następującej receptury — na wyprodukowanie ca 100 kg. wafli przyjęto:

mąka pszenna 72%	— 142 kg.
jaja	— 71 szt.
olej jadalny rzepak.	— 3 kg.
soda oczyszczana	— 0,38 kg.
barwnik jadalny	— 0,01 kg.

III. Uwagi ogólne.

1. Wyżej wymienione ceny obowiązują franco stacja odbiorcy, obejmują 3% prowizji dla CPPS i mają moc w sprzedaży przez Centralę i poza Centralą.

2. Na wszystkich opakowaniach fabrycznych wafli (paczki, torebki, kartony) winna być uwidoczniona cena detaliczna w zł. (kg. wyrażona słownie cena detaliczna za 1 kg . . . . . zł

3. Na opakowaniach fabrycznych wszystkich gatunków wafli, przedsiębiorstw przemysłowych powinna być uwidoczniona nazwa i siedziba przedsiębiorstw. Zakłady rzemieślnicze uwidoczniają imię i nazwisko producenta oraz dokładny adres (miejscowość, ulica i Nr. domu). za opakowanie fabryczne uważa się wszelkiego rodzaju opakowania począwszy od etykiet a skończywszy na kartonach.

4. Za wafle do lodów i specjalnych celów nie objęte cenami i recepturami niniejszego zarządzenia obowiązuje cena z grudnia 1948 r.

5 Zatwierdzone ceny obowiązują z dniem 15 grudnia 1949 r. W tranzakcjach dotychczas zawartych mogą być zastosowane z mocą wsteczną o ile w umowie było to prawdziwe.

MAKUCHY, ŚRUT LNIANY I RZEPAKOWY

Biuro Cen znak: C-IV-A-23/6/8 zatwierdziło ceny na makuchy, śrut lniany i śrut rzepakowy produkcji spółdzielczej i prywatnej:

1. makuchy i śrut lniany luzem 1 kg. 23.—
2. makuchy i śrut rzepakowy luzem 1 kg. 14.50

Ceny powyższe rozumieją się loco wagon stacja załadowcza. Zatwierdzone ceny obowiązują od dnia 12.12.1949 r. do 1.2.1950 r.

ŚWIECZKI CHOINKOWE

W ślad za zarządzeniem Nr. porz. 23 L. dz. C—IV—B—54/88 z dnia 20.10.49 r. (patrz OTG Nr. 32 str. 11) w rozdziale I poz. 4 — świeczki choinkowe — waga pudełka 200 gr. — Biuro Cen wyjaśnia, że cena detaliczna winna wynosić 352 zł., a nie 332 zł, jak mylnie podano. (pismo z dnia 23.11.49 r. L. dz. C-IV-B-54/88).

USTAWODAWSTWO GOSPODARCZE

Spisanie remanentów

Zbliżamy się do końca roku obrachunkowego. Na ultimo każdego roku przedsiębiorcy obowiązani są dokonać pewnych obowiązkowych czynności w ramach swojej księgowości. Dlatego też w niniejszym artykule przypominamy naszym czytelnikom o tych obowiązkach, zalecając ścisłe przestrzeganie udzielonych rad i wskazówek.

I. OBOWIĄZKI PRZEDSIĘBIORCÓW PROWADZĄCYCH KSIĘGI HANDLOWE.

W przedsiębiorstwach obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych, t. j. w przedsiębiorstwach prowadzonych przez kupców rejestrowych, a więc takich, którzy są lub powinni być w rejestrze handlowym ujawnieni, istnieje obowiązek sporządzenia inwentarza na koniec każdego roku obrotowego.

Sporządzenie inwentarza, jako dokumentu buchalteryjnego, nie jest ani łatwą, ani prostą rzeczą. Wymaga to dużego nakładu pracy i żmudnych obliczeń. Jasnym jest, że inwentarz nie może być sporządzony w ciągu jednego dnia. Tymczasem cały sens przepisu o obowiązku sporządzania inwentarza polega na tym, aby nastąpiła zupełnie dokładna fotografia stanu majątkowego przedsiębiorstwa na koniec każdego roku obrachunkowego. Dlatego też sporządzenie właściwego inwentarza poprzedzone jest zestawieniem t. zw. brudnopisów, dokumentów, stanowiących dopiero podstawę do obliczenia ilości poszczególnych składników inwentarza. Przy sporządzaniu brudnopisów obowiązuje również zachowanie pewnych formalności; tylko przy zastosowaniu się do tych wymogów brudnopis będzie uważany za podstawę, na której następnie można zestawić inwentarz.

Brudnopisy są to oryginalne zestawienia, sporządzane przez te osoby, które w czasie spisywania remanentu obliczały poszczególne rodzaje towarów, czy innych składników majątkowych. Przepisy o sporządzaniu brudnopisów są bardzo skąpe; niemniej jednak dają one pewien obraz zakresu formalności, które muszą być zachowane.

W brudnopisach należy wykazać ilościowo poszczególne rodzaje towarów. Istnieje obowiązek ujawniania w brudnopisach tych wszystkich cech danego towaru, które dany towar charakteryzują, może to być więc numer, może być wielkość, albo jakiś inny znak szczególny, w pewnych przypadkach, gdy cechą charakterystyczną jest cena — można w brudnopisie podać cenę jednostkową. Natomiast zaznaczyć należy, że przepisy o brudnopisach nie zawierają postanowienia, z którego wynikałby obowiązek wyceny towarów czy innych specjalnych składników majątkowych. Brudnopis ma służyć tylko ilościowemu ujęciu majątku, wycena — jest czynnością późniejszą.

Brudnopisy powinny być ponumerowane, zeszyte i na ostatniej karcie lub stronie, powinny być zaopatrzone w datę oraz podpis wszystkich tych osób, które brały udział w sporządzeniu brudnopisów. Jeżeli jednak brudnopisy były sporządzane oddzielnie dla każdego z działów przedsiębiorstwa przez różne osoby — należy sporządzić jeszcze dodatkowo zestawienie, obejmujące spisy poszczególnych działów i w zestawieniu takim należy podać ilość działów oraz liczbę stron lub kart w każdym dziale. Zestawienie powinno być podpisane przez wszystkie osoby, które brały udział przy sporządzaniu brudnopisów.

Jeżeli chodzi o formę sporządzania brudnopisów — to pod tym względem istnieje tylko jeden wymóg, aby były one sporządzane bądź atramentem, bądź ołówkiem atramentowym.

Najważniejszym zagadnieniem dotyczącym sporządzania brudnopisów jest czas w jakim powinny one być sporządzone. Ideałem bowiem byłoby, aby brudnopisy były sporządzane przed otwarciem przedsiębiorstwa w nowym okresie obrachunkowym. Jest jednak trudno pogodzić wymogi ustawowe z trudnościami technicznymi, jakie uniemożliwiają sporządzenie brudnopisów w określonym dniu na koniec roku obrachunkowego. Jeżeli bowiem chodzi o to, aby brudnopis dał fotografię stanu majątkowego (pod względem ilościowym) w określonym dniu — to właśnie powinien być on sporządzony w jednym dniu, wtedy bowiem tylko nastąpi uchwycenie tego stanu majątkowego na określony dzień. Z drugiej jednak strony wiemy doskonale, że w niektórych przedsiębiorstwach sporządzenie brudnopisu w ciągu jednego czy dwóch dni jest fizyczną niemożliwością. Są takie branże, które mają wachlarz asortymentu towarowego tak bogaty, artykuły tak drobiazgowe, że spisanie tych towarów, ich zliczenie w ciągu jednego dnia, nawet przy zatrudnieniu przy tej pracy całego rozporządzalnego personelu — byłoby niemożliwe.

Niektóre przedsiębiorstwa radzą sobie z tym problemem w ten sposób, że zamykają przedsiębiorstwa na jeden dzień — i cały ten dzień poświęcają spisaniu remanentu. Jest to sposób dobry, ale mogą z niego korzystać tylko te przedsiębiorstwa, którym poświęcenie jednego dnia pracy wystarczy na sporządzenie remanentów. Nie byłoby korzystne z punktu widzenia społecznego interesu hamować przez dłuższy czas normalny obrót towarowy tylko dlatego, że poszczególne przedsiębiorstwa muszą sporządzać remanenty. Mogłoby to wywołać poważniejsze perturbacje na rynku zaopatrzenia. Dlatego też należy odrzucić myśl o unieruchamianiu przedsiębiorstwa na dłuższy okres czasu z powodu sporządzania remanentu.

W tym stanie rzeczy staje się koniecznością sporządzenie remanentu w czasie ruchu przedsiębiorstwa. Jest to — rzecz prosta — połączone z trudnościami, ale w wielu wypadkach nie da się ich uniknąć. Trzeba się jednak liczyć z tym, że władze skarbowe już niezwłocznie po rozpoczęciu nowego okresu obrachunkowego — będą przeprowadzały kontrolę sporządzenia brudnopisów. Brak brudnopisów — może spowodować uznanie ksiąg za nieprawidłowe. Dotychczasowe przepisy nie zawierają żadnych postanowień, które byłyby wskazówką, jak należy się zachować, aby zapobiec niepożądanym skutkom, mogącym wyniknąć z faktu niesporządzenia w terminie brudnopisów. Wobec braku takich przepisów — możnaby jedynie doradzić, aby w tych wszystkich przypadkach, gdy sporządzenie brudnopisów w ciągu jednego dnia jest niemożliwe — składać podania do właściwego urzędu skarbowego prosząc o przesunięcie terminu kontroli sporządzenia brudnopisów. Jednocześnie jednak tak należy zorganizować kontrolę ilościową towarów, aby już nie z natury, lecz z kartoteki można było wyprowadzić na ultimo roku faktyczny stan ilościowy każdego rodzaju towaru.

II. OBOWIĄZEK PRZEDSIĘBIORSTW PROWADZĄCYCH KSIĘGI UPROSZCZONE I PODATKOWE.

Osoby prowadzące księgi uproszczone obowiązane są również sporządzić na koniec każdego roku obrachunkowego inwentarz z natury. Sporządzenie inwentarza musi być poprzedzone zestawieniem brudnopisów według zasad wyżej omówionych.

Osoby prowadzące księgi podatkowe Nr 1 (przedsiębiorstwa handlowe) obowiązane są na koniec każdego roku sporządzić remanent posiadanych towarów, surowców i półwyrobów, przy czym rozporządzenie o księgach wyraźnie przewiduje, że omówione wyżej przepisy o sporządzeniu brudnopisów obowiązują również przy spisywaniu remanentu przez przedsiębiorstwa prowadzące księgi podatkowe.

Osoby zobowiązane do prowadzenia księgi podatkowej Nr 2, czyli księgi zamówień (przedsiębiorstwa przemysłowe) obowiązane są po zakończeniu okresu obrachunkowego spisać na oddzielnej stronie księgi zamówień wszystkie przyjęte, a niewykonane zamówienia — i przenieść je do księgi zamówień na rok następny. (GR.)

Statut organizacyjny G.U.S.

Nowy statut organizacyjny Głównego Urzędu Statystycznego został ogłoszony w Monitorze Polskim Nr A-85, poz. 1039. G.U.S. składa się z Departamentów i Biur; departamentów jest 5: 1. Statystyki przemysłowej, 2. Statystyki rolnictwa i leśnictwa, 3. Statystyki obrotu, finansów i inwestycyj, 4. Statystyki zatrudnienia i płac, 5. Statystyki ludności i spraw społecznych.

Departament I-szy dzieli się na wydziały: 1. Ogólnoprzemysłowy, 2. produkcji przemysłu kluczowego, 3. produkcji przemysłu drobnego i 4. produkcji rzemiosła, chałupnictwa i przemysłu ludowego.

Departament III-ci dzieli się na wydziały: 1. Handlu wewnętrznego, 2. Handlu zagranicznego, 3. Cen, 4. Komunikacji i łączności, 5. Finansów, 6. Inwestycji i 7. Przedsiębiorstw budowlanych.

Departament IV dzieli się na wydziały: 1. Zatrudnienia, 2. Płac i norm, 3. Warunków bytu i ubezpieczeń. (St. W.)

Koszty egzekucyjne w postępowaniu zabezpieczeniowym

Dekret o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych ustala m. in. tryb postępowania w tych przypadkach, kiedy następuje zabezpieczenie należności przed terminem jej płatności. Jak wiadomo przed terminem płatności może być zabezpieczona na majątku dłużnika każda należność podatkowa, jeżeli istnieje obawa, że w razie zwłoki należność ta nie zostanie pokryta (art. 8 dekretu o zobowiązaniach podatkowych). Koszt zabezpieczenia ponosi Skarb Państwa.

W związku z obowiązkiem ponoszenia kosztów zabezpieczenia przez Skarb Państwa — Ministerstwo Skarbu w okólniku z dn. 21.X.1949 r. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 37, poz. 253) udzieliło szeregu pouczeń, wyjaśniając, że przepisy dekretu o egzekucji administracyjnej, dotyczące postępowania zabezpieczającego, według których za czynności zabezpieczenia należności przed terminami ich płatności nie pobiera się kosztów egzekucyjnych — mają na celu nie obciążanie dłużnika kosztami postępowania zabezpieczającego w przypadku, gdy dłużnik nie jest w zwłoce z zapłatą należności. Przyjąć należy, że dłużnik nie jest w zwłoce nie tylko wówczas, gdy jeszcze nie upłynął ustawowy termin płatności, ale nie jest on w zwłoce także wówczas, gdy na skutek złożonego wniosku uzyskał decyzję władzy o przesunięciu ustawowego terminu zapłaty.

Stąd wniosek, że w tych przypadkach, gdy dłużnik na zasadzie decyzji władzy uzyskał przesunięcie ustawowego terminu zapłaty należności i wykonuje warunki zakreślone w decyzji — kosztów egzekucyjnych z tytułu dokonanego zabezpieczenia nie pobiera się.

Z istoty zabezpieczenia należności wynika, że zabezpieczenia można dokonać tylko przed terminami płatności należności (bądź ustawowym, bądź indywidualnie przesuniętym, a zatym nie ma przeszkód prawnych do dokonania czynności zabezpieczenia należności, co do której dłużnik uzyskał odroczenie (raty).

Podkreślić jednak należy, że właściwie pojmowany porządek administracyjny wymaga, aby w tych przypadkach, gdzie zachodzi niebezpieczeństwo, że w razie zwłoki należność nie zostanie zapłacona — władza egzekucyjna decyzję o zabezpieczeniu z reguły podejmowała przed wydaniem decyzji o przesunięciu terminu zapłaty należności i tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach stosowała wyjątki od tej zasady. **(Gr.)**

Opodatkowanie darów zagranicznych

Zdarzają się niejednokrotnie przypadki, że różne osoby prawne i fizyczne otrzymują z zagranicy od różnych organizacji względnie osób fizycznych pomoc bądź w gotówce, bądź w formie paczek z darami, bądź w formie tzw. eksportu wewnętrznego. Powstało na tym tle zapytanie, jak pod kątem widzenia podatku dochodowego należy traktować te dary.

Ministerstwo Skarbu w okólniku z dnia 24.X.1949 r. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 37, poz. 255) wyjaśniło, że:

1) u osób prawnych, których dochód zgodnie z statutem jest obliczony w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, sportowe, wyznaniowe, dobroczynne lub opieki społecznej przych. otrzymane z tytułu darów zagranicznych (zarówno gotówkowych, jak i w naturze) wolne są od podatku dochodowego na równi z innymi dochodami tych osób prawnych;

2) u osób fizycznych dary, o których wyżej mowa, otrzymywane z zagranicy od osób fizycznych lub prawnych należy traktować jako darowizny wolne od podatku dochodowego z mocy przepisu art. 12, pkt. 9 pod. doch., przy czym charakteru tego nie zmienia okoliczność, że otrzymywanie wymienionych darów przez daną osobę może się powtarzać;

3) u osób fizycznych, które otrzymują dary z tytułu swego urzędu (na prz. duchowni), przychód i rozchód tych darów powinien znaleźć swój wyraz u prowadzonych przez te osoby księgach podatkowych. **(Gr.)**

Przegląd ustawodawstwa gospodarczego

od 1.X do 15.XII.1949 r.

WSTĘP

Zamieszczamy przegląd ustawodawstwa gospodarczego za IV kwartał br. (do 15.XII.1949). Uzupełnienie zamieścimy w nr 3 (43) OTG. Przeglądy za poprzednie okresy zamieściliśmy: I kw. — OTG 4/10, II kw. — OTG 16/9, III kw. — OTG 29/12.

BANKI

Rozpoczęcie działalności przez Bank Inwestycyjny (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 426).

Rozpoczęcie działalności przez Bank Komunalny (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 428).

BEZPIECZEŃSTWO PRACY

Bezpieczeństwo i higiena pracy przy użyciu aparatów natryskowych (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 420).

BUTLE DO GAZÓW

Wykup butli do gazów technicznych (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 439).

DEWIZOWE PRZEPISY

Świadczenia i wypłaty na rzecz cudzoziemców zatrudnionych w Polsce (Mon. Polski Nr. A-90, poz. 1094).

DOSTAWY

Zmiana rozporządzenia wykonawczego do ustawy o dostawach (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 448).

HANDEL

Tworzenie przedsiębiorstw Miejskiego Handlu Detalicznego (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 433).

Określenie terminu załatwienia podań o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych branży jajczarskiej, rybnej i owocarsko-warzywniczej (Mon. Polski Nr. A-85, poz. 1045).

HANDEL ZAGRANICZNY

Utworzenie Polskiej Izby Handlu Zagranicznego (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 403).

Statut Polskiej Izby Handlu Zagranicznego (Mon. Polski Nr. A-83, poz. 1014).

Zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstw w zakresie handlu zagranicznego (Mon. Polski Nr. A-93, poz. 1112).

KONCESJONOWANIE PRZEMYSŁU

Wygasanie i cofanie koncesji na prowadzenie garbarń, zakładów do solenia i suszenia skór surowych oraz niektórych fabryk obuwia i pasów transmisyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 453).

MINISTER JRZEMYSŁU ROLNEGO I SPOŻYWCZEGO

Tymczasowa organizacja Ministerstwa Przemysłu Rolnego i Spożywczego (Mon. Polski Nr. A-70, poz. 889).

NAPOJE WINNE

Zezwolenie na wyrób i sprzedaż napojów winnych (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 37, poz. 260).

NARODOWY PLAN GOSPODARCZY

Przekazywanie nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 438).

Określenie trybu wzywania osób nie będących wykonawcami narodowych planów gospodarczych do przekazywania nieruchomości niezbędnych do realizacji tychże planów (Mon. Polski Nr. A-89, poz. 1084).

OPŁATA SKARBOWA

Jednolity tekst dekretu o opłacie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 419).

OBROT BEZGOTOWKOWY

Obrót bezgotówkowy klientów Kasy Targowej S-ka z o. o. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 35, poz. 232).

PODATEK DOCHODOWY

Opodatkowanie darów z zagranicy (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 37, poz. 255).

PODATEK OBROTOWY

Stawka podatku obrotowego od loterii fantowych (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 34, poz. 226).

Zaliczki na podatek obrotowy od podatków branży mięsnej (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 35, poz. 237).

PODATEK OD NABYCIA PRAW MAJĄTKOWYCH

Jednolity tekst dekretu o podatku od nabycia praw majątkowych (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 418).

PODATEK OD WYNAGRODZEN

Ustalenie cen wolnego rynku świadczeń w naturze na II półrocze 1949 r. dla celów podatku od wynagrodzeń (Mon. Polski Nr. A-70, poz. 890).

PODATEK OD LOKALI

Ulgi w podatku od lokali (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 421).

POSTĘPOWANIE PODATKOWE

Tępienie pokątnego pośrednictwa w sprawach podatkowych (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 36, poz. 244).

Rozwózkowa sprzedaż piwa (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 36, poz. 246).

Koszta egzekucyjne w postępowaniu zabezpieczającym (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 37, poz. 253).

Określenie daty wykonania zobowiązań (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 38, poz. 263).

PRZEMIAŁ

Zakaz przemiału pszenicy na mąkę pszenną 50% (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 446).

REGLAMENTACJA

Uznanie zboża i głównych przetworów zbożowych oraz mięsa i tłuszczy pochodzących z uboju zwierząt gospodarskich i drobiu domowego oraz przetworów z tego mięsa — za artykuły reglamentowane (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 444).

Zakaz wypieku pieczywa pszennego z mąki pszennej 50% przemiału (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 445).

RZEMIOSŁO

Reorganizacja cechów rzemieślniczych (Mon. Polski Nr. A-85, poz. 1042).

Rozgraniczenie przemysłu fabrycznego i rzemiosła (Mon. Polski Nr. A-86, poz. 1067).

Normy szacunkowe zysku brutto i netto (Mon. Polski Nr. A-38, poz. 264).

SPOŁECZNY FUNDUSZ OSZCZĘDNOSCIOWY

Wypłata premii ubezpieczeniowej na wypadek śmierci spadkobiercom uczestników S.F.O. (Mon. Polski Nr. A-80, poz. 988).

Zwrot nadpłat na S.F.O. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 36, poz. 250).

STATYSTYKA

Statut organizacyjny Głównego Urzędu Statystycznego (Mon. Polski Nr. A-85, poz. 1039).

TAJEMNICA URZĘDOWA

Ochrona tajemnicy państwowej i służbowej (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 437).

WYDAWNICZE PRZEDSIĘBIORSTWA

Koncesjonowanie przedsiębiorstw wydawniczych książek i druków nieperiodycznych (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 407).

Tryb postępowania przy ubieganiu się o koncesję na prowadzenie przedsiębiorstw wydawniczych książek i druków nieperiodycznych (Mon. Polski Nr. A-79, poz. 985).

ZRZESZENIA

Powołanie przymusowych zrzeszeń prywatnego przemysłu (Mon. Polski A-85, poz. 1041).

Powołanie przymusowych zrzeszeń prywatnego handlu i usług (Mon. Polski Nr. A-88, poz. 1083).

Prawnik radzi...

W rubryce tej zamieszczamy w kolejności zgłoszeń odpowiedzi na zapytania Prenumeratorów, które należy kierować **Poznań, Mickiewicza 31**, sprawy dotyczące zagadnień skarbowo-podatkowych) lub **Warszawa, Flory 3** (inne zagadnienia prawne).

REDAKCJA

Jednolity plan kont

ZORKA — CIEPLICE. Czy od nowego 1950 r. obowiązywać ma dla prywatnych firm przemysłowych jednolity plan kont i buchalteria przebitkowa? Prosimy również o wyjaśnienie, czy istnieje zarządzenie, określające górną granicę pobieranych z kasy przez właściciela przedsiębiorstwa prywatnego pieniędzy na rachunek osobisty?

Dotychczas nie ukazały się żadne zarządzenia, według których przemysł prywatny miałby być zobowiązany do prowadzenia księgowości według jednolitego planu kont i przebitki, począwszy od 1950 r. Gdyby takie zarządzenie się ukazało, będzie ono niezwłocznie omówione w O.T.G.

Właściciel przedsiębiorstwa prywatnego nie jest związany żadną górną granicą sumy, jaką może podejmować na swój rachunek z przedsiębiorstwa. Oczywistym jest jednak, że jeżeli przedsiębiorstwo obowiązane jest do uczestnictwa w obrocie bezgotówkowym, to obowiązują je wszystkie przepisy o obrocie bezgotówkowym, a w szczególności przedsiębiorca może być, gdy bank kredytujący tego zażąda, zobowiązany do zachowywania górnej granicy pogotowia kasowego. W tym wypadku przedsiębiorca nie mógłby w swojej kasie gromadzić sum, przekraczających górną granicę pogotowia kasowego, celem dokonania wypłaty na rzecz właściciela przedsiębiorstwa. **(Gr.)**

Upaństwowienie przedsiębiorstwa

PYTAJĄCY — ŁODZ. Przedsiębiorstwo moje zostało upaństwowione i odpowiednie zarządzenie ukazało się już w Monitorze Polskim. Czy jednocześnie z przejęciem przedsiębiorstwa przejęte zostaną moje zobowiązania względem Urzędu Skarbowego?

Na podstawie art. 6 ust. 1, ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej, przedsiębiorstwa, przejęte w trybie tej ustawy, przechodzą na rzecz państwa wolne od jakichkolwiek obciążeń i zobowiązań za wyjątkiem jedynie zobowiązań o charakterze publiczno-prawnym. Zobowiązania podatkowe są zobowiązanami publiczno - prawnymi, wobec czego zostają one przejęte przez państwo. Zaznaczyć tu jednak należy, że dotyczy to wyłącznie tych zobowiązań podatkowych, które obciążają przedsiębiorstwa, a nie właściciela przedsiębiorstwa; tak więc zobowiązania z tytułu podatku obrotowego przechodzą na państwo w związku z przejęciem przedsiębiorstwa. Natomiast zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego, jako osobistego podatku właściciela nieruchomości nie przechodzi na państwo przy przejęciu przez nie przedsiębiorstwa.

(Gr.)

Podatek dochodowy

P. ŁAWACZ — KONSKIE. Spólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, otrzymujący wynagrodzenie za pracę z tej spółki, otrzymał jednocześnie na poczet dochodów ze spółki w roku 1949 pewną kwotę. Czy w związku z tą wypłatą na poczet zysków zobowiązany jest on złożyć deklarację na zaliczkę podatku dochodowego i czy obowiązany jest doliczyć do sum otrzymanych tytułem zaliczki na poczet zysków kwotę otrzymanego wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę?

Na podstawie § 41 rozporządzenia wykonawczego do dekretu o podatku dochodowym wprowadzony został obowiązek wpłacania zaliczek miesięcznych na podatek dochodowy przez wszystkich bez wyjątku podatników podatku dochodowego. Ponieważ spólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z tytułu udziału w zyskach tej spółki jest podatnikiem w zakresie podatku dochodowego, przeto ciąży na nim obowiązek uiszczania zaliczek. Jeśli chodzi natomiast o kwestię doliczania do dochodu, podlegającego opodatkowaniu w zakresie podatku dochodowego sum uzyskanych jak wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę, to obowiązek taki stosownie do art. 8 ust. 4 dekretu o podatku dochodowym istnieje tylko wówczas, jeżeli dochód, podlegający opodatkowaniu w ramach podatku dochodowego, a więc dochód cząstkowy z tytułu udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, przekracza kwotę 360.000 zł rocznie. W tym przypadku podatnik płaci podatek dochodowy od dochodu cząstkowego od sumy uzyskanej ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a nadto podatek dochodowy od dochodu ogólnego, do którego zalicza się zarówno dochód z udziału w zyskach, jak i dochód z tytułu otrzymanego uposażenia.

(Gr.)

Spółka cicha

EL-KA — GNIEZNO. Czy spólnik cichy musi być zgłoszony w Urzędzie Skarbowym, czy istnieje możliwość przyjęcia spólnika cichego i na jakich zasadach prawnych, czy można zmusić spólnika cichego do ujawnienia jego dochodu w Urzędzie Skarbowym?

Spółka cicha jest formą lokaty kapitału w przedsiębiorstwie handlowym lub przemysłowym. Przepisy o spółkach cichych zawarte są w Kodeksie Handlowym. Istotą spółki cichej jest to, że osoba, nie będąca właścicielem przedsiębiorstwa, lokuje w tym przedsiębiorstwie pewien kapitał, zastrzegając sobie procentowy udział w zysku i zobowiązując się do uczestnicze-

nia w pewnym procencie w stratach przedsiębiorstwa; od tego ostatniego obowiązku może być spólnik cichy umownie zwolniony. Fakt, że jakaś osoba lokuje swoje kapitały w przedsiębiorstwie handlowym lub przemysłowym na warunkach spółki cichej, nie oznacza bynajmniej, że osoba ta ma być anonimowo traktowana przez właściciela przedsiębiorstwa. Przeciwnie, przedsiębiorca przyjmujący spólnika cichego, obowiązany jest w swoich księgach handlowych ujawnić zarówno sam fakt przyjęcia spólnika, jak i wszelkie rozrachunki, dokonywane z tym spólnikiem cichym. Ujawnienie względnie nieujawnienie spólnika cichego nie należy do sfery swobodnego ustalenia w umowie pomiędzy przedsiębiorcą a spólnikiem cichym, gdyż obowiązek ujawnienia spólnika cichego przez przedsiębiorcę, jako zdarzenia mającego wpływ na stan i sytuację przedsiębiorstwa, wynika z ogólnej zasady, że kupiec, czy przemysłowiec prowadzący księgi handlowe obowiązany jest w nich ujawniać bieżąco każdą tzw. zaszłość, która zaistnieje w jego przedsiębiorstwie, a podlega ujawnieniu w księgach handlowych. (Gr.)

Zmiana przynależności do zrzeszenia

BAKELIT — KRAKOW. Prowadzę warsztat wyrobów bakelitowych. Od lipca **1949 r. posiadam kartę rzemieślniczą, mimo to jednak należę do Zrzeszenia Przemysłu, które nie chce wykreślić mojej firmy z ewidencji swych członków, a cech rzemieślniczy bez tego wykreślenia nie chce mnie wpisać na listę członków. Proszę o informację jak mam w tej sprawie postąpić.**

Zaliczenie przedsiębiorstwa do rzemiosła względnie do przemysłu nie jest kwestią swobodnego uznania ze strony przedsiębiorcy. Istnieje bowiem lista rzemiosł oraz kryteria, na podstawie których następuje w wypadkach wątpliwych zadecydowane czy przedsiębiorstwo jest przemysłem czy rzemiosłem. Jeżeli powstaje spór o to, czy przedsiębiorstwo należy zaliczyć do rzemiosła czy do przemysłu, to spór taki rozstrzyga władza przemysłowa II instancji (Wydział Przemysłu w Urzędzie Wojewódzkim) po zasięgnięciu opinii właściwej Izby Przemysłowo - Handlowej i Izby Rzemieślniczej. Jeżeli zatym pytający twierdzi, że przedsiębiorstwo jego winno być zaliczone do rzemiosła, powinien się zwrócić do właściwej izby rzemieślniczej, która powinna podjąć starania na terenie Urzędu Wojewódzkiego o wydanie odpowiedniej decyzji. Po wydaniu takiej decyzji, jeśli wypadnie ona na korzyść rzemiosła, zrzeszenie przemysłowe będzie musiało dokonać skreślenia pytającego z listy członków, zaś właściwy cech dokona wpisu na listę. (Gr.)

Ubezpieczenie członków zarządu Sp. z o. o.

„AR" — ŁÓDŹ — w związku z artykułem w nrze 29 OTG pt. „Z zagadnień ubezpieczeniowych" zapytuje, jak można uzyskać zwolnienie członków zarządu sp. z o. o. od obowiązku ubezpieczenia. Firma otrzymała decyzję ubezpieczalni wymierzającą składki od wynagrodzeń członków zarządu za okres wsteczny.

Zagadnienia związane z kwestią ubezpieczenia członków zarządu sp. z o. o. omówiliśmy w obszerniejszym artykule w OTG nr 37. W konkretnej sprawie należy w terminie dwumiesięcznym złożyć skargę do Sądu Okręgowego Ubezpieczeń Społecznych, zwracając się jednocześnie do Ubezpieczalni o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji. W skardze należy zebrać wszystkie argumenty przemawiające przeciwko wydanej decyzji. Żądanie zwolnienia członka zarządu od ubezpieczenia **emerytalnego i na wypadek braku pracy** (w pozostałym zakresie obow. ubezp. istnieje nadal) winno być zgłoszone do Ubezpieczalni i pociąga za sobą skutki prawne od pierwszego dnia miesiąca, w którym zostało złożone.

Nadesłaną nam decyzję ubezpieczalni przesłaliśmy pocztą. (K. J.)

Diety i zwrot kosztów przejazdów

STARUT — MIEDZESZYN wysyła dla akwizycji w teren urzędnika samochodem firmowym — zapytuje, w jaki sposób likwidować mu koszty podróży, jaki procent ceny biletu ma zwracać pracownikowi, udającemu się na urlop, o ile nie wyjeżdża on na wczasy.

I. Z uwagi na fakt, że urzędnik odbywa podróż samochodem firmowym, kwestia zwrotu **kosztów przejazdów** nie wchodzi w grę. Wysokość **diet** w przemyśle państwowym uregulowana jest okólnikiem Min. Przem. i Handlu nr 16 z dn. 17.V 1947 r. — stawka za dobę wynosi **450 zł.** przy wyjeździe do Warszawy, na teren Z. O., Gdyni, Gdańska, pow. morskiego i gdańskiego — **500 zł.** Za **noclegi** zwraca się efektywny koszt wg rachunku hotelowego, ewent. w wypadku niezłożenia rachunku — ryczałt **100 zł.** Urzędnikowi, jako dysponującemu czasem pracy w podróży, zasadniczo nie należy naszym zdaniem płacić za godziny nadliczbowe; szofer, którego czasem pracy dysponuje wysłany urzędnik, o ile **zatrudniony jest** w czasie podróży ponad normalną ilość godzin, ma prawo za nie żądać zapłaty, jako za godziny nadliczbowe.

II. Pracownik sektora uspołecznionego, wyjeżdżając na urlop wypoczynkowy (nie do domu wczasów), otrzymuje 75% zniżki od ceny biletu kolejowego. Pracownicy sektora prywatnego zniżki takiej nie otrzymują. Prawodawca obowiązany jest zwrócić swemu pracownikowi **75% ceny biletu 3 klasy poc. osobowego** (w obydwie strony). Żadne inne środki lokomocji, poza koleją, nie wchodzą w rachubę. (K. J.)

Zrzeszenie właścicieli nieruchomości

ST. MACIEJEWSKI — WARSZAWA, zapytuje czy nałożony na właściciela domu obowiązek należenia do Związku Właścicieli Nieruchomości upoważnia go do ściągnięcia z lokatorów kosztów wpisowego i składek.

Żaden przepis dekretu o najmie lokali, na podstawie którego to dekretu istnieje obowiązek należenia właścicieli nieruchomości do przymusowych zrzeszeń właścicieli nieruchomości nie przewiduje, aby świadczenia właścicieli nieruchomości na rzecz tych zrzeszeń mogły być przerzucane przez tegoż właściciela na lokatorów zamieszkałych w danym domu. Byłoby to możliwe jedynie i wyłącznie na podstawie porozumienia właściciela nieruchomości z każdym lokatorem oddzielnie i wyrażenia przez lokatorów zgody na uczestniczenie w kosztach przynależności do zrzeszenia właścicieli nieruchomości. (Gr.)

NAJLEPSZE ŻYCZENIA
ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE
ODBIORCOM I DOSTAWCOM SKŁADA
FABRYKA CUKRÓW
F. POMORSKI i S-ka
Milanówek, Spacerowa 4
Telefon 63-22

ZAGADNIENIA SOCJALNE

Ubezpieczenia wykładowców kursów zawodowych

Zagadnienie ubezpieczania wykładowców na kursach organizowanych przez Izby Przemysłowo-Handlowe, czy też inne instytucje i organizacje społeczne lub zawodowe, niejednokrotnie nastręcza organizatorom kursów wiele trudności.

Zależnie od interpretacji przepisów ustawowych i ustosunkowania się poszczególnych Ubezpieczalni Społecznych do inicjatywy zorganizowania kursu, w jednych miejscowościach ubezpiecza się wykładowców kursowych, w innych nie, a w jeszcze innych prowadzi się o to przewlekłe pertraktacje co niewątpliwie nie jest zjawiskiem pożądanym.

W związku z powyższym nadmienia się, że sprawa ta została autorytatywnie wyjaśniona przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej pismem z dnia 10.V.1949 r., Znak Un. 1342/2a-9, skierowanym do Związku Zakładów Doskonalenia Rzemiosła R. P. w Warszawie, które następnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych w formie okólnika Nr 110 z dnia 3.VI.1949 r. rozesłał do wiadomości i stosowania wszystkim Ubezpieczalniom Społecznym. Wobec tego, że w piśmie tym Ministerstwo wyczerpująco i autorytatywnie ujmuje całość zagadnienia, przytaczamy je w brzmieniu dosłownym:

„W związku z pismem z dnia 24.II.1949 r. Znak. Ad-O-a/14/49 w sprawie ubezpieczeń wykładowców na kursach organizowanych przez Zakład Doskonalenia Rzemiosła — Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej komunikuje, że podtrzymuje swoje stanowisko zajęte w pismach z dnia 20.9.1948 Nr U. n. 2567/2a-8 oraz z dnia 27.12.1948 r. Nr U. n. 3057/2a-8.

Jak wynika z nadesłanych wyjaśnień Zakłady zatrudniają wykładowców 2-ch typów: pierwsi, to stali pracownicy, zatrudnieni na podstawie umowy o pracę i ci są ubezpieczeni w Ubezpieczalni Społecznej; drudzy, to wykładowcy z którymi Zakłady umawiają się dorywczo o wygłoszenie cyklu wykładów za ryczałtowym wynagrodzeniem.

W tym ostatnim przypadku umowy pomiędzy Zakładami a wykładowcami nie mają cech umowy o pracę, tym samym wykładowcy tej kategorii nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia.

W przypadkach wątpliwych, w razie sporu co do istnienia lub nieistnienia obowiązku ubezpieczenią poszczególnego wykładowcy — Ubezpieczalnie Społeczne obowiązane są do wydawania formalnych orzeczeń, od których przysługuje prawo skargi do Okręgowych Sądów Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie Ministerstwo przesyła odpis niniejszego pisma Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych z poleceniem wydania Ubezpieczalniom właściwych zarządzeń."

Jak w drodze analogii z treści wyżej przytoczonego pisma wynika, istnieje obowiązek ubezpieczania wykładowców kursów, zatrudnionych jako stali pracownicy na podstawie umowy o pracę, natomiast nie ma takiego obowiązku odnośnie wykładowców, zatrudnianych dorywczo, celem wygłoszenia cyklu wykładów za ryczałtowym wynagrodzeniem.

Bardzo celowym jest nałożenie na Ubezpieczalnie Społeczne obowiązku wydawania formalnych orzeczeń w wypadkach wątpliwych, bowiem takie orzeczenia kładą tamę przewlekaniu sprawy i dają podstawę do definitywnego jej załatwienia.

MGR JAN TOWARNICKI

Kolejny przegląd spraw socjalnych za IV kwartał br. uwzględnia zmiany, jakie zaszły w ustawodawstwie socjalnym w ciągu października i listopada br. Wobec wcześniejszego oddania do druku — przegląd nie obejmuje ustawodawstwa socjalnego z grudnia br., które zostanie uwzględnione w przeglądzie za I kwartał 1950 roku.

1. ORGANIZACJA MINISTERSTWA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 14 września 1949 r. Nr. Gm. Or. 4571/49 w sprawie powołania Departamentu Ekonomicznego (Dz. Urz. M. Pr. i O. S. Nr. 11 poz. 138.

W Zarządzie Centralnym Ministerstwa utworzony zostaje Departament Ekonomiczny. Do zakresu działania Departamentu należy m. innymi: ustalanie zasad polityki społeczno - gospodarczej Ministerstwa i koordynowanie działalności w tym zakresie, inicjowanie oraz przeprowadzanie badań z dziedziny zagadnień społeczno-gospodarczych, sprawy, wynikające z udziału Ministerstwa w pracach Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, statystyka, sprawozdawczość. Departament Ekonomiczny składa się z wydziałów: planowania, polityki społeczno - gospodarczej, statystyki oraz Samodzielnego Referatu Wydawnictw. Zarządzenie weszło w życie z dniem 14 września 1949 r. Jednocześnie utraciły moc przepisy dotychczasowe, dotyczące powołania i organizacji Biura Ekonomicznego Ministerstwa. Personel dotychczasowego Biura Ekonomicznego wszedł w skład Departamentu Ekonomicznego.

2. UMOWY O PRACĘ Z CUDZOZIEMCAMI

Zarządzenie Nr. 48 Komisji Dewizowej z dnia 13 października 1949 r. w sprawie świadczeń i wypłat na rzecz cudzoziemców, zatrudnionych w Polsce (Monitor Polski Nr. A-90 poz. 1094).

Zarządzenie zostało wydane na podstawie art. 3 ust. 2 Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 584 z 1938 r. i Nr. 87 poz. 549 z 1949 r.).

Cudzoziemcom, zatrudnionym w Polsce na podstawie umowy o pracę, zawartej zgodnie z przepisami o zatrudnianiu cudzoziemców, zezwala się aż do odwołania dokonywania wypłat w złotych, należnych im z tytułu zatrudnienia. Umowy zawierane z cudzoziemcami, powinny zawierać klauzulę, iż wypłacane umowne wynagrodzenie w złotych nie może być ani w całości ani w części przekazywane zagranicę. Umowy, z których treści wypływa obowiązek pracodawcy przekazywania całości lub części umownego wynagrodzenia zagranicę — mogą być zawierane wyłącznie po uzyskaniu zgody Komisji Dewizowej na warunki płatności, zamieszczone w projekcie umowy, poprzednio zaopiniowanej przez odnośne władze resortowe. Wnioski o przekazanie zagranicę wynagrodzenia ustalonego w umowie, zaaprobowanej przez Komisję Dewizową, składa pracodawca, powołując się na numer i datę odnośnej decyzji Komisji Dewizowej.

3. PRACA MŁODOCIANYCH

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 20 września 1949 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 3 października 1935 r. o robotach wzbronionych młodocianym i kobietom (Dz. Ustaw R. P. Nr. 52 poz. 397).

Rozporządzenie ma na celu rozszerzenie możliwości praktycznego szkolenia uczniów i przysposobienia ich do pracy w przemyśle węglowym i dotyczy zmiany poz. 21 zał. Nr. 1 do rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dni 3 października 1935 r. o robotach wzbronionych młodocianym i kobietom w Dziale II „Górnictwo" (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 484 z 1935 r.). Rozporządzenie z dnia 20 września 1949 r. zawiera nowe brzmienie wyżej wymienionego 21 punktu załącznika.

4. BEZPIECZENSTWO I HIGIENA PRACY.

Zarządzenie Ministrów: Pracy i Opieki Społecznej, Górnictwa i Energetyki, Przemysłu Ciężkiego, Przemysłu Lekkiego, Przemysłu Rolnego i Spożywczego, Żeglugi, Komunikacji, Zdrowia oraz Budownictwa z dnia 12 września 1949 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użyciu aparatów natryskowych (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 420).

Zarządzenie zostało wydane na podstawie art. 2 Rozp. Prez. Rzczp. z dnia 6 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 325) oraz art. 2 ust. 1 Rozp. Prez. Rzczp. z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 676) i zawiera szczegółowe wskazania, jakich należy używać substancji i jakie zachować ostrożności przy wykonywaniu prac natryskowych. Pozatym zarządzenie postanawia, czy tekst jego winien być wywieszony w zakładzie pracy w miejscu widocznym. Przy powierzaniu prac natryskowych pracodawca winien dać pracownikom instrukcję i pouczenie oraz upewnić się, czy pracownicy zaznajomili się z ich treścią. Przed zatrudnieniem przy pracach natryskowych pracownik powinien być skierowany do lekarza, a następnie okresowo badany w terminach przez lekarza określonych.

Obwieszczenie Ministrów: Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia oraz Przemysłu Lekkiego oraz Kierownika Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego z dnia 12 września 1949 r. w sprawie sprostowania błędu w rozporządzeniu Ministrów: Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia oraz Przemysłu i Handlu o higienie pracy w zakładach wytwarzających przedmioty z ołowiu lub stosujących przy produkcji ołów, oraz w drukarniach (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 431).

Sprostowanie dotyczy § 3 ust. 3 Rozporządzenia Ministrów: Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia oraz Przemysłu i Handlu z dnia 21 kwietnia 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 260) i polega na zastąpieniu wyrazów: „normy powierzchni pod i przestrzeni powietrznej, odległość pomiędzy stanowiskami i wysokości pomieszczenia właściwego dla danego układu pracy, przez wyrazy: „właściwe dla danego zakładu pracy normy powierzchni podłogi i przestrzeni powietrznej, odległości pomiędzy stanowiskami i wysokości pomieszczenia".

5. UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 9 września 1949 r. w sprawie ustalenia podstawy ubezpieczenia pracowników rolnych (Monitor Polski Nr. A-66 poz. 865).

Zarządzenie zostało wydane na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym i ustala przeciętnie miesięczne wartości wynagrodzeń w naturze pracowników rolnych, jakie obowiązują przy ustalaniu podstawy ubezpieczenia pracowników rolnych, za okres od 1 stycznia 1949 r. do 31 marca 1949 r.

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 12 września 1949 r. w sprawie ustalenia podstawy ubezpieczenia pracowników rolnych (Monitor Polski Nr. A-66 poz. 866).

Zarządzenie dotyczy miesięcznych wartości wynagrodzeń w naturze (j. w.) za okres od 1 kwietnia 1949 r. do 30 czerwca 1949 r.

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 20 września 1949 r. w sprawie ustalenia podstawy ubezpieczenia pracowników rolnych (Monitor Polski Nr. A-77, poz. 948).

Zarządzenie dotyczy miesięcznych wartości wynagrodzeń w naturze (j. w.) za okres od 1 lipca 1949 r.

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 8 sierpnia 1949 r. w sprawie warunków przedłużenia okresu pobierania zasiłku chorobowego, domowego lub szpitalnego (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Pracycy i Opieki Społecznej Nr. 10 poz. 112).

Zarządzenie przewiduje, iż po wyczerpaniu przez ubezpieczonego okresu 26 tygodni wypłaty zasiłku chorobowego ubezpieczalnia może w określonych przypadkach przedłużyć ten okres najwyżej o dalsze 13 tygodni. Przedłużenie to może nastąpić, o ile na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej okaże się, iż ubezpieczony jest nadal chory i że dotychczasowe wyniki leczenia rokują ubezpieczonemu odzyskanie zdolności do pracy w okresie najwyżej 13 tygodni. Wniosek powinien być zgłoszony przez lekarza (z własnej inicjatywy lub na wniosek ubezpieczonego) przynajmniej na 2 tygodnie przed upływem ustawowego okresu wypłaty zasiłku i powinien być przez lekarza odpowiednio uzasadniony. W razie odmowy — zainteresowanemu przysługuje prawo odwołania w trybie przewidzianym dla spraw o świadczenia na wypadek choroby i macierzyństwa. Te same zasady obowiązują również przy zasiłkach domowym i szpitalnym. Przedłużenie zasiłku chorobowego dla chorego przebywającego w szpitalu może nastąpić z urzędu na podstawie historii choroby nadesłanej przez szpital.

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 31 sierpnia 1949 r. w sprawie przejęcia przez Ubezpieczalnie Społeczne ubezpieczenia chorobowego górników Zagłębia Wałbrzyskiego (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej Nr. 11 poz. 125).

Ubezpieczenie chorobowe górników Zagłębia Wałbrzyskiego, wykonywane dotychczas przez Spółkę Bracką w Tarnowskich Górach Ekspozytura w Wałbrzychu, przejmują z dniem 1 września 1949 r. terenowo właściwe ubezpieczalnie społeczne.

6. PORADNICTWO ZAWODOWE

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 września 1949 r. o powołaniu Rady do spraw poradnictwa zawodowego (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej Nr. 11 poz. 123).

Przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej zostaje powołana Rada do spraw poradnictwa zawodowego. Do zadań Rady należy m. in. opracowywanie wytycznych dla poradni zawodowych przy urzędach zatrudnienia.

7. INWALIDZI

Pismo Okólne Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 5 sierpnia 1949 r. w sprawach orzeczeń inwalidzkich komisji lekarskich inwalidów, którzy doznali uszkodzeń zdrowia, uprawniających do zaopatrzenia inwalidzkiego po skapitalizowaniu renty (Dz. Urz. Min. Pracy i Opieki Społecznej Nr. 10 poz. 114).

W myśl pow. Okólnika należy w takich przypadkach w orzeczeniach lekarskich inwalidzkich podawać utratę zdolności zarobkowej, spowodowanej wszystkimi uszkodzeniami zdrowia, uprawniającymi do zaopatrzenia inwalidzkiego.

Pismo Okólne Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 14 sierpnia 1949 r. w sprawie wykładni art. 2 ust. 1 lit. g) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim — Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr. 50, poz. 387 (Dziennik Urz. Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej Nr. 10 poz. 115).

Ustawa o zaopatrzeniu inwalidzkim przewiduje m. in. prawo do świadczeń również na rzecz osób, które doznały uszkodzenia zdrowia w związku ze służbą w armii niemieckiej w okresie czasu od 1 września 1939 r. do 9 maja 1945 r. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej po porozumieniu z Ministerstwem Obrony Narodowej wyjaśnia, że pod pojęciem „armii niemieckiej" należy rozumieć wyłącznie niemieckie siły zbrojne oraz tzw. „Volkssturm". Wszelkie inne organizacje paramilitarne jak „Reichs - Arbeitsdienst" „Todt", „Speer", „Luftschutzpolizei" itp. nie podpadają pod pojęcie armii niemieckiej w rozumieniu wym. wyżej przepisu, a osoby, które doznały uszkodzenia zdrowia w związku ze służbą w powyższych organizacjach, nie podpadają pod pojęcie inwalidów wojennych w rozumieniu ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim.

8. ZASIŁKI.

Dekret z dnia 26 października 1949 r. o zmianie ustawy z dnia 23 lipca 1945 r. o zasiłkach i pomocy dla osób pozostałych po uczestnikach ruchu podziemnego i partyzanckiego, poległych w walce o wyzwolenie Polski spod jarzma hitlerowskiego (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 434).

Wysokość zasiłku wynosi: dla wdowy — 3.800 zł mies. (w 1949 r. — 3.500 zł.) i dla dzieci — 2.800 zł mies. (w 1949 r. — 2.500 zł).

Dekret z dnia 26 października 1949 r. o zmianie dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. o zasiłkach i pomocy dla ofiar wrogów demokratycznego ustroju Polski (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 435).

Wysokość zasiłków została uregulowana analogicznie jak w wyżej wymienionym dekrecie tj. wynosi dla wdowy — 3.800 zł mies. i dla dzieci — 2.800 mies. Powyższe kwoty obowiązują od stycznia 1949 r.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 26 października 1949 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 19 października 1945 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 23 lipca 1945 r. o za-

STALLIT
Wytwórnia Wyrobów i Metali
i Tworzyw Sztucznych
Z. STARZEWSKI
Warszawa, Racławicka 10

siłkach i pomocy dla osób pozostałych po uczestnikach ruchu podziemnego i partyzanckiego poległych w walce o wyzwolenie Polski spod jarzma hitlerowskiego (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 442).

Rozporządzenie ustala skład Komisji kwalifikacyjnych przy powiatowych, miejskich i wojewódzkich radach narodowych. Nadaje ono nowe brzmienie §§ 8 i 9 Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 19 października 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 263 z 1945 r., Nr. 46 poz. 263 z 1947 r. i Nr. 53 poz. 422 z 1948 roku).

9. PRACOWNICY PAŃSTWOWI I SAMORZĄDOWI

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 września 1949 r. w sprawie dodatków funkcyjnych i służbowych dla nauczycieli szkół zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 395).

Rozporządzenie określa dodatki funkcyjne i służbowe dla nauczycieli szkół zawodowych, podległych: Prezesowi Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego, Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, Ministrowi Żeglugi, Ministrowi Sprawiedliwości.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 września 1949 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie dodatków funkcyjnych i służbowych dla pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 406).

Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 września 1949 r. w sprawie dodatku przemysłowego dla niektórych nauczycieli zatrudnionych w szkołach podległych Centralnemu Urzędowi Szkolenia Zawodowego (Monitor Polski Nr. A-66, poz. 861).

Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 września 1949 r. w sprawie stałego dodatku do uposażeń dla pracowników Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach i Okręgowych Urzędów Górniczych, uzasadnionego szczególnymi warunkami pracy. (Monitor Polski Nr. A-66, poz. 862).

Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 września 1949 r. w sprawie przyznania dodatku przejściowego pracownikom zatrudnionym w Centralnym Urzędzie Szkolenia Zawodowego i niektórych Ministerstwach, którzy przeszli do pracy w tych resortach nie otrzymawszy mieszkań w Warszawie (Monitor Polski Nr. A-66, poz. 863).

Dodatek może być przyznany tytułem zwrotu kosztów w wysokości zł 600 dziennie. Prawo do otrzymania dodatku wygasa z chwilą przydzielenia mieszkania, a okres wypłacania dodatku nie może przenosić 6 miesięcy.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 września 1949 r. w sprawie przyznawania nagród pieniężnych za pracę w godzinach nadliczbowych niektórym pracownikom urzędów stanu cywilnego (Monitor Polski Nr. A-71, poz. 905).

Nagrody pieniężne mogą być przyznawane za zleconą konieczną pracę w godzinach nadliczbowych i nie mogą przekraczać: przy pracy w granicach ponad 20 do 30 godzin nadliczbowych — 1/5 uposażenia zasadniczego, przy pracy w granicach 30 do 40 godzin — 1/4 uposażenia zasadniczego i przy pracy ponad 40 godzin nadliczbowych — 1/3 uposażenia zasadniczego w stosunku miesięcznym.

Okólnik Nr. 23 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 października 1949 r. w sprawie wynagradzania pracowników urlopowanych do prac związkowych (Monitor Polski Nr. A-79, poz. 983).

Pracownicy urlopowani płatnie do prac związkowych otrzymują w miejscu pracy z funduszów Skarbu Państwa wyłącznie uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem lokalnym i przejściowym dodatkiem wyrównawczym, lecz bez dodatku funkcyjnego czy służbowego. O wysokości wypłacanego wynagrodzenia należy powiadomić niezwłocznie Centralną Radę Związków Zawodowych, która zaszereguje pracownika w zależności od powierzonego mu stanowiska do odpowiedniej grupy uposażenia pracowników związkowych i wypłacać mu będzie różnicę pomiędzy uposażeniem przypadającym w Związku a uposażeniem otrzymywanym przez pracownika od swej władzy służbowej.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 24 października 1949 r. w sprawie przyznania dodatku przejściowego pracownikom Ministerstwa Spraw Zagranicznych, którzy zostali odwołani z placówek za granicą do Centrali, nie otrzymawszy mieszkań w Warszawie. (Monitor Polski Nr. A-83, poz. 1016).

Dodatek powyższy może przyznawać Minister tytułem zwrotu kosztów związanych z pełnieniem urzędu. Wysokość dodatku wynosi 600 złotych za każdy dzień. Prawo do otrzymania dodatku wygasa z chwilą przydzielenia mieszkania, a okres pobierania dodatku nie może przenosić 6 miesięcy.

Okólnik Nr. 24 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 listopada 1949 r. w sprawie urlopów pracowniczych na dokończenie nauk (Monitor Polski Nr. A-86, poz. 1063).

Pracownicy zatrudnieni w urzędach, zakładach i instytucjach państwowych, kształcący się równocześnie, mogą otrzymywać płatne urlopy okolicznościowe dla przygotowania się i przystąpienia do egzaminów: w szkołach podstawowych 7-mio klasowych i typu licealnego — na doroczne egzaminy (do następnej klasy) — do 7 dni, a na końcowe egzaminy — do 14 dni; w szkołach wyższych — na egzaminy na kursie wstępnym i w latach następnych, prócz ostatniego roku — do 14 dni w ciągu roku, a na egzaminy w ostatnim roku studiów — do 21 dni łącznie w ciągu roku, oraz na egzaminy w ostatnim roku studiów łącznie z egzaminem na stopień naukowy — do 28 dni łącznie w ciągu roku. Na dany egzamin urlop może być udzielony tylko jeden raz. Przy powtarzaniu egzaminu należy zwolnienie od zajęć ograniczyć do czasu niezbędnego do złożenia samego egzaminu. Czasu urlopu okolicznościowego egzaminacyjnego nie wlicza się do przysługującego pracownikowi urlopu wypoczynkowego. Wymiar płatnego urlopu okolicznościowego dla pracowników szkolących się na kursach specjalnych, obejmujących przedmioty związane z dziedziną pracy danego pracownika, jeżeli czas trwania tych kursów wynosi conajmniej 6 miesięcy, może wynosić do 7 dni. Pracownicy uczęszczający na Uniwersytety Powszechne korzystają z analogicznych urlopów, jak uczniowie szkół podstawowych i licealnych.

Esencje, ekstrakty, olejki eteryczne
barwniki i t. p.
poleca
F-a T. Żak Sp. z o. o.
Poznań, Rzeczypospolitej nr 2
— Telefon 48-54 —

10. PODATEK OD WYNAGRODZEŃ

Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 września 1949 r. w sprawie ustalenia cen wolnego rynku świadczeń w naturze na II półrocze 1949 r. dla celów podatku od wynagrodzeń (Monitor Polski Nr. A-70 poz. 890).

Ceny ustala się w wysokości maksymalnych cen, zawartych w cennikach detalicznych wydanych przez centrale przedsiębiorstw państwowych lub będących pod zarządem państwowym. Powyższe nie dotyczy przypadków unormowanych zarządzeniem Ministra Skarbu z dnia 22 kwietnia 1949 r. (Monitor Polski Nr. A-26, poz. 412) oraz Okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 5 listopada 1948 r. dotyczącego ryczałtów wartości świadczeń w naturze w granicach norm układu zbiorowego w stosunku do pracowników rolnych (Dz. U. Min. Skarbu Nr. 95 poz. 429).

11. USPRAWNIENIA PRACOWNICZE

Uchwała Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 1949 r. w sprawie sposobu ogłaszania i rozpowszechniania usprawnień pracowniczych (Monitor Polski Nr. A-62, poz. 838).

W pow. uchwale omówione są szczegółowo przepisy, dotyczące trybu postępowania w sprawach usprawnień pracowniczych, które po zaopiniowaniu przez Komisję Usprawnień przedsiębiorstwa oraz władze nadrzędne kierowane są przez Departament Techniki właściwego Ministerstwa do Urzędu Patentowego. Urząd Patentowy gromadzi, porządkuje, klasyfikuje i opracowuje otrzymane odpisy usprawnień oraz, jeśli usprawnienia takie posiadają szersze znaczenie także dla innych zakładów o podobnej technologii, przekazuje je odpowiednio opracowane do „Państwowych Wydawnictw Technicznych" celem wydania ich drukiem. Pozatym Urząd Patentowy przekazuje co miesiąc prasie i periodykom technicznym opisy tych usprawnień, które powinny być jaknajszerzej popularyzowane, a ich ogłaszanie może wpłynąć na rozszerzenie i popularyzację idei wynalazczości pracowniczej. Urząd Patentowy zorganizuje współpracę z analogicznymi ośrodkami usprawnień pracowniczych w ZSRR i Państwach Demokracji Ludowej w dziedzinie wzajemnej wymiany usprawnień pracowniczych. Przedsiębiorstwa, Centralne Zarządy i Ministerstwa Gospodarcze obowiązane są również poza opisami usprawnień pracowniczych— przesyłać do Urzędu Patentowego R. P. opisy ulepszeń w metodach pracy i wyniki doświadczeń zakładów, nadające się do rozpowszechnienia, lecz nie pochodzące z usprawnień zgłaszanych przez pracowników. Wszystkie czasopisma fachowe i techniczne powinny stworzyć działy usprawnień i racjonalizacji pracowniczej, omawiające, referujące i popularyzujące usprawnienia pracownicze w oparciu o opisy, otrzymywane od Urzędu Patentowego R. P.

SZKOLNICTWO ZAWODOWE

Sprawa podręczników dla szkolnictwa zawodowego

Głębokie przeobrażenia ustrojowe naszego życia gospodarczego oraz szybki rozwój techniki w ostatnich latach, stawiają nasze szkolnictwo zawodowe wobec zagadnienia gruntownej rewizji obowiązujących programów nauczania, ich modernizacji i przystosowania do nowych potrzeb przemysłu, handlu, administracji...

Wraz ze zmianami programów nauczania i pogłębianiem się specjalizacji szkolnictwa, wyłania się zagadnienie zaopatrzenia szkół w odpowiednie podręczniki naukowe i wydawnictwa pomocnicze uwzględniające najnowsze zdobycze nauki i techniki oraz osiągnięcia nowoczesnej pedagogiki.

Obecna sytuacja szkolnictwa zawodowego na tym odcinku nie przedstawia się świetnie. Wydane dotychczas prace nie zawsze odpowiadają potrzebom, a niewystarczająca ich ilość zmusza nauczycieli do korzystania z przestarzałych i trudno dostępnych książek przedwojennych. W wielu gałęziach szkolnictwa, zwłaszcza w tych, które nie istniały przed rokiem 1939, podręczników nie ma w ogóle.

W związku z tym, Biuro Głównej Komisji Programowej Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego, które w ciągu najbliższych kilku lat zamierza wydać około tysiąca podręczników, **apeluje do wykładowców przedmiotów zawodowych i wybitnych fachowców z rozmaitych dziedzin życia gospodarczego o współudział w szeroko zakrojonej akcji wydawniczej** i opracowywaniu nowych podręczników, kompilacji i tłumaczeń z języków obcych, w ramach ustalonych programów nauczania, z uzględnieniem najnowszych osiągnięć naukowych i aktualnych zagadnień.

Z przedmiotów, dla których nowy program nie został jeszcze określony, autorzy mogą opracowywać podręczniki zastępcze, kierując się istotnymi potrzebami szkoły i zawodu, do którego uczniowie mają być przygotowani, z tym zastrzeżeniem, że drugie wydanie zostanie przystosowane do nowego programu, lub że autor będzie miał pierwszeństwo w opracowaniu nowego podręcznika.

Honoraria autorskie będą w pełni odpowiadały włożonym w pracę wysiłkom, przy czym przy ocenie podręczników wzięta będzie pod uwagę zarówno ich wartość naukowa, językowa i opracowanie graficzne (rysunki, zdjęcia, dyspozycje autora).

Zainteresowani mogą kierować zgłoszenia do Dyrekcji Okręgowych Szkolenia Zawodowego (we wszystkich miastach wojewódzkich) lub bezpośrednio do Biura Głównej Komisji Programowej CUSZ w Warszawie, Al. I Armii W. P. nr 25.

Z życia Izb, Związków i Zrzeszeń

XII plenarne zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach

W dniu 1 grudnia br. w sali posiedzeń Izby odbyło się pod przewodnictwem prezesa J. Sutkowskiego XII Plenarne Zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach. W zebraniu tym wzięli udział liczni goście, m. i. przedstawiciele Wojewódzkiej Rady Narodowej, stronnictw politycznych, naczelnicy Wydziałów Handlu i Przemysłu Urzędu Wojewódzkiego, delegat Izby Skarbowej, prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie Kordian Tarasiewicz, dyrektor Mikołaj Szyszkowski, wicedyrektor Tadeusz Kołodziej, dyrektorzy kilku Izb terenowych oraz przedstawiciele prasy i zrzeszeń prywatnego przemysłu i handlu.

Na wstępie prezes Sutkowski zobrazował sytuację gospodarczą sektora prywatnego. Omawiając proces zanikania zarówno handlowych jak i przemysłowych placówek prywatnych stwierdził, że jest to zjawisko w skali ogólnopolskiej w zupełności odpowiadające dzisiejszemu kierunkowi gospodarki socjalistycznej. O ile proces ten odbywa się w drodze ewolucyjnej, to życie gospodarcze nie dozna żadnych zakłóceń, nie powstaną też luki w gospodarce państwowej.

Drugim ważnym zagadnieniem, to tworzenie i przebudowa central handlowych prywatnego przemysłu, które będą ułatwiać zbyt wyrobów i dostawę surowca dla prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych. W związku z tym należy spodziewać się poprawy sytuacji w roku 1950 na tym odcinku.

Dyrektor Izby Sickański wygłosił obszerne sprawozdanie z ważniejszych prac Izby. Dzieliło się ono na część ściśle sprawozdawczą obejmującą okres od 15.9.1949 r. do 30.11.1949 r. oraz część programową zawierającą tematykę zagadnień zaplanowanych do opracowania w roku 1950. Plan prac obejmuje sprawy rozgraniczenia przemysłu i rzemiosła, tworzenia siatki przymusowych organizacji handlowych, nawiązanie i utrzymywanie ścisłego kontaktu z terenem, uaktywnienie działalności radców Izby i inne.

Następnie zabrał głos Prezes Tarasiewicz dziękując za zaproszenie przedstawicieli Izby Warsz. jako Koordynującej na plenarne zebranie radców Izby Katowickiej i przedstawiając zebranym najważniejsze zagadnienia stojące, w obecnej chwili, przed samorządem gospodarczym.

W dłuższym przemówieniu nakreślił następnie dyr. Szyszkowski konkretne zadania jakie wypełnić mają Izby w związku z 6-letnim planem gospodarczym.

Dyr. Szyszkowski nawiązał do wyników Zjazdu Prezesów i Dyrektorów Izb P.-H. w Bydgoszczy i omówił sieć przemysłowych organizacji branżowych w związku z nowymi statutami Ogólnopolskich Zrzeszeń Przemysłu Prywatnego. Dyr. Szyszkowski mógł się już podzielić z zebranymi dokładnymi danymi o sieci oddziałów i delegatur Zrzeszeń w woj. dąbrowsko-śląskim, stwierdzając, że naogół dezyderaty województwa zostały, w sieci zatwierdzonej przez P. K. P. G., uwzględnione. Przechodząc następnie do sprawy przymusowych Zrzeszeń kupieckich, omówił dyr. Szyszkowski stosunek Izb do tych Zrzeszeń i powiadomił zebranych, że zgodnie z życzeniem P. K. P. G. oraz Ministerstwa Handlu Wewn., Statuty Zrzeszeń opracowane będą przez Izbę P.-H. w W-wie jako Koordynującą wraz z Naczelną Radą Zrzeszeń Kupieckich. Pierwszą część swego przemówienia zakończył mówca nakreśleniem roli i zadań Izby Warszawskiej jako Koordynującej.

W drugiej części swego przemówienia dyr. Szyszkowski omówił szereg spraw szczegółowych, jak zagadnienie surowcowe, będące zagadnieniem kluczowym dla przemysłowca i zagadnienie dostępu do masy towarowej, stanowiące główny przedmiot troski kupca. Rok 1950 jest pierwszym rokiem planu 6-letniego i jeśli inicjatywa prywatna potrafi wykonywać zadania pozostające w związku z planem i tym samym przyczyni się do przyśpieszenia jego realizacji — to może liczyć na wzięcie wspomnianych postulatów pod uwagę.

Korzystając z obecności przedstawicieli Izby Koordynującej zebrani zadawali szereg pytań, na które szczegółowo odpowiadał dyr. Szyszkowski. Omówiono m. in. sprawę nieuzasadnionego panikarstwa, a nawet szkodnictwa w związku z gospodarczo nieuzasadnioną likwidacją przedsiębiorstw, sprawę dekretu o podatku od wzbogacenia, sprawy lokalowe, wreszcie dyr. Szyszkowski zwrócił uwagę zebranych na konieczność zaostrzenia czujności na froncie gospodarczym w związku z dekretem o tajemnicy państwowej i służbowej.

W dalszej części obrad poszczególni referenci zapoznali zebranych ze sprawą organizacji Zrzeszeń Prywatnego Przemysłu, rozgraniczeniem przemysłu od rzemiosła, nowymi zasadami prac Komisji Arbitrażowej dla spraw czynszów. Ponadto uchwalono kooptację członków do poszczególnych Komisji Izbowych oraz zatwierdzono plan finansowy Izby na rok 1950. Nad poszczególnymi referatami rozwijała się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos licznie zebrani radcowie.

Warszawa

WSPOŁZAWODNICTWO PRACY W IPH W WARSZAWIE

W dniu 21.XI.1949 r. w Izbie Przemysłowo - Handlowej w Warszawie odbyła się pod przewodnictwem kol. nacz. Sokołowskiego Narada Wytwórcza Koła Związku Zawodowego Pracowników Instytucji Społecznych przy IPH.

W naradzie wzięli udział Dyrektor IPH w Warszawie mgr. M. Szyszkowski oraz przedstawicielka Zarządu Głównego ZZPIS kol. Kostecka.

Zebrani przedstawiciele Wydziałów Izby, oraz zrzeszeń i związków zrzeszeń zatwierdzili po dyskusji tymczasowy regulamin współzawodnictwa zalecając Komitetowi opracowanie szczegółowego regulaminu przy wykorzystaniu wniosków współzawodniczących. Dyr. M. Szyszkowski podziękował zebranym w swoim przemówieniu za piękną inicjatywę, zmierzającą do podniesienia wydajności pracy oraz zadeklarował do dyspozycji Komitetu Współzawodnictwa fundusz nagród.

Do współzawodnictwa w I etapie, który ma trwać do 31.XII.1949 r. zgłosiły swój udział następujące zespoły:

Wydział Przemysłu IPH,
Biura Prawne IPH,
Wydział Personalny IPH,
„ Planowania i Statystyki,
„ Szkoleniowy,
Zespół woźnych.

Kol. Cywiński zgłosił wniosek racjonalizatorski zmierzając do usprawnienia pracy woźnych.

GAZETKA SCIENNA W IPH

Koło Związku Zawodowego Pracowników Instytucji Społecznych przy Izbie Przemysłowo - Handlowej w Warszawie wydało pierwszy numer gazetki ściennej pt. „Marsz". W starannie wykonanym numerze m. in. zamieszczono artykuły na temat planu trzyletniego, współzawodnictwa pracy oraz szkolnictwa zawodowego.

Inicjatywę wydawania gazetki ściennej należy powitać z uznaniem. (ew)

OTWARCIE SWIETLICY Z. Z. P. I. S.

W dniu 15.XII.49 r. odbyło się zebranie członków Koła Związku Zawodowego Pracowników Instytucji Społecznych przy IPH w Warszawie. Zebranie otworzył prezes Koła kol. T. Jeziorowski, który podkreślił, że dzisiejsze otwarcie świetlicy Koła jest czynem pracowników IPH — dla uczczenia 70-lecia urodzin Generalissimusa J. Stalina. Z kolei dyrektor IPH mgr M. Szyszkowski po wygłoszeniu okolicznościowego przemówienia dokonał otwarcia świetlicy Koła Z. Z. P. I. S. Swietlica zaopatrzona jest w nowe meble i urządzenia, posiada artystycznie urządzony kącik Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, gazetkę ścienną „Marsz" oraz dosyć bogatą bibliotekę. (ew)

WALNE ZEBRANIE PRYW. PRZEM. M. I M. B.

W dniu 29 grudnia r. b. o godz. 16 w sali IPH w Warszawie odbędzie się Walne Zebranie Zrzeszenia Prywatnego Przemysłu Mineralnego i Materiałów Budowlanych Okręgu Warszawskiego.

Następnego dnia t. j. 30 grudnia o godz. 8.30 w pierwszym terminie odbędzie się Zjazd Delegatów Związków Zrzeszeń Prywatnego Przemysłu Mineralnego i Materiałów Budowlanych. (ew)

Łódź

ZEBRANIE ZARZĄDU ZRZESZENIA PRYW. PRZEM. WŁÓKIENNICZEGO

W dniu 5.12. br. w Pabianicach odbyło się zebranie członków Zarządu Prywatnego Przemysłu Włókienniczego Zrzeszenia na którym między innymi wybrano 6 osób do Komisarycznego Zarządu przyszłego Ogólnopolskiego Zrzeszenia Prywatnego Przemysłu Włókienniczego oraz 2-ch rzeczoznawców do współpracy z Centralę Tekstylną przy przejmowaniu przez tę Centralę remanentów wyrobów gotowych poszczególnych firm włókienniczych sektora prywatnego. Przedyskutowano również szczegółowo zagadnienie kalkulacji w ramach tranzakcyj wiązanych, omówiono sprawę zorganizowania kursu tkackiego jak też sprawę przejścia przedsiębiorstw włókienniczych z rzemiosła do przemysłu. (m.s.)

Rzeszów

IZBA PRZEMYSŁOWO HANDLOWA W SWOIM GMACHU.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Rzeszowie przeniosła już wszystkie wydziały do własnego budynku przy ul. Jagiellońskiej nr 4a. Budynek Izby jest pierwszym większym gmachem na terenie Rzeszowa wybudowanym i oddanym do użytku po wojnie. Dzięki niestrudzonej pracy Komitetu Budowy wszelkie trudności napotykane przy realizacji planu budowy, bądź to z powodu braku funduszów, względnie potrzebnych materiałów zostały pomyślnie rozwiązane i budynek został wykończony i oddany do użytku jeszcze w tym roku(II)

Cukiernia „LOTOS"
dawniej „OTTO"
wł. A. BESZCZYŃSKA i S-ka
Katowice, ul. Warszawska 5

Hurtowa sprzedaż
i rozlewnia oleju jadalnego
Rajsfeld - Zonnenfeld
Katowice, ulica Batorego Nr 3
Telefon Nr 330-01

Skład przyborów dentystycznych
„VIS"
wł. W. i A. Światłowscy
Katowice, ul. 3 Maja 7

Fabryka Cukrów i Czekolady
P. DĘBSKI i S-ka
Częstochowa, Piłsudskiego 25 tel. 20-89

WYTWÓRNIA MYDŁA
„WIBIKA"
właśc. BIERZYŃSKI EMILIAN i LEON GŁOGÓRAJ i S-ka
Katowice - Dąb, Dębowa 27 Telefon 311-86
Poleca: mydło luksusowe i płatki mydlane

Fabryka
Wyrobów Cukierniczych
Wł. Czyż i S-ka
Częstochowa, Pułaskiego 40
tel. 12-87

A. Jagiełło

Wytwórnia wyrobów waflowych, czekoladowych i cukierniczych

Katowice, ul. Francuska 87, tel. 334-67
Skład fabr. ul. 27 stycznia 9, tel. 344-48

POLECA SWOJE ZNAKOMITE WYROBY JAK:
herbatniki, wyroby waflowe, keksy i inne.

ZAKŁADY MECHANICZNE

»MŁYNOTECHNIKA«

Warszawa, ul. Kopińska 20 przy Grójeckiej.

Specjalność

Produkcja galanterii młyńskiej
Remonty maszyn i silników
Budowa młynów

Wytwórnia
PUDEŁEK OZDOBNYCH
»KASETA«
Jan Ginalski
Warszawa, ul. Srebrna 16

WSZYSCY MŁYNARZE

powinni zaopatrywać się w druki przemiałowe we właściwych terytorialnie zrzeszeniach

PRYWATNEGO PRZEMYSŁU MŁYNARSKIEGO

których adresy są następujące:

Białystok — Stalina 9 m. 5.
Bydgoszcz — Nowy Rynek 10.
Katowice — Pl. Wolności 8.
Kielce — Czerwonego Krzyża 11 m. 7.
Kraków — Bracka 4 — I p.
Lublin — Staszica 2.
Łódź — Wschodnia 65.
Olsztyn — Stalina 12 —I p.
Poznań — Młyńska 12 m. 8.
Rzeszów — Jagiellońska 4-a.
Szczecin — Al. Niepodległości 40.
Warszawa — Flory 3.
Wrocław — Stawowa 15.

Wytwórnia win owocowych i miodów

J. Jaccak i A. Szumski

Warszawa, ul. Skierniewicka 10

poleca znane ze swej jakości wyroby

„ORIZA"

WYTWÓRNIA CHEMICZNA

W. Urbański i S-ka

WARSZAWA,
ul. Olkuska 9 tel. 441-29

Artykuły Techno-chemiczne dla przemysłu samochodowego

Wytwórnia Materiałów Techniczno-Dentystycznych

„PLASTIC"

Inż. Janina Zurakowska

WARSZAWA, UL. POLNA 28

PRODUKUJE: kauczuki dentystyczne, gumki podniebienne oraz inne artykuły gumowe dla branży dentystycznej.

Wytwórnia Waty

Józef PALUSIŃSKI

SOSNOWIEC, Prusa 8, tel. 6.30-27

WYTWÓRNIA MAS PLASTYCZNYCH

»PROSZKOLIT«

Sp. z o. o.

WARSZAWA, UL. PRZYOKOPOWA 47

Produkuje wszelkie gatunki proszków bakelitowych z powierzonych surowców oraz wszelkie wyroby tłoczone z bakelitu

SZAMOTOWE i KAMIONKOWE

kształtki do grzejnictwa i elektrotechniki oraz polewy kolorowe na kafle wykonuje

Wytwórnia Polew i Artykułów Ceramicznych

JAN MISIAK i S-ka

WARSZAWA,
UL. JAGIELLONSKA 4/6

Laboratorium Chemiczno-Technologiczne

„TECHNOLABOR"

BĘDZIN, ul. KOSCIUSZKI Nr 56, tel. 71-648

Produkuje sole galwaniczne i hartownicze

FABRYKA ŚWIEC

HENRYK GOSEK

Częstochowa, ul. Jasnogórska 102

WYTWÓRNIA WAG

„ALBRO"

WARSZAWA, CEGLANA 11

WAGI stołowe, dziesiętne, lekarskie, niemowlęce, magazynowe, wozowe i inne specjalne. Naprawa i legalizacja przez Urząd Miar.

WYTWÓRNIA GRZEBIENI
„LENOZ"
wł. ZENON LENARCZYK
WARSZAWA, UL. TORUŃSKA Nr 27
Produkuje: GRZEBIENIE w pełnym asortymencie

WESOŁYCH ŚWIĄT
i SZCZĘŚLIWEGO
NOWEGO ROKU
życzy swym odbiorcom
Wytwórnia Stalówek i Zabawek
„WUJOT"
Warszawa, Francuska 30

WYTWÓRNIA GALANTERII
ANDRZEJ SIKORSKI
WARSZAWA ul. BOJANOWSKA 29
ODDZIAŁ PRUSZKÓW, ul. B. PRUSA 13
PRODUKUJE GRZEBIENIE
W PEŁNYM ASORTYMENCIE

Pudełka Pudełka
WARSZAWSKI
PRZEMYSŁ
KARTONOWY
Spółka z o. o.
WARSZAWA
MŁYNARSKA Nr 16
Wykonuje masowe opakowania sztancowane oklejane i szyte z własnych i powierzonych materiałów

MECHANICZNE
Precyzyjne Warsztaty
Remontu i Regeneracji
Maszyn Biurowych
Jan Jaworski
Warszawa
Chmielna Nr 26
Telefon 8-83-30

WYTWÓRNIA SPOŻYWCZO - CHEMICZNA
St. Krawczyński
WARSZAWA, UL. WOLSKA Nr 151. Telefon 8-06-58
DZIAŁ CHEMICZNY:
Barwniki do tkanin. — Barwniki do jaj. — Odbarwiacz. — Płyn do czyszczenia metali.
DZIAŁ SPOŻYWCZY
Budynie. Kisiele. Proszek do pieczenia. Cukier. wanilinowy. Korzeń do pierników. Babka. Galaretka

Egzystuje od 1938 roku
WYTWÓRNIA GRZEBIENI I KLAMER
HIPOLIT GADZIŃSKI
Warszawa-Praga, Stalowa Nr 35
PRODUKUJE:
GRZEBIENIE w pełnym asortymencie
oraz GALANTERIĘ wszelkiego rodzaju.

Fabryka Pomp „SMOK"
ALEKSANDER PASZEWIN
Warszawa, ul. Wolska 231

Numery Branżowe

• OTG •

to skuteczna i celowa

reklama

Towarzystwo Światłotechniczne

„ELBEM"

Sp. z ogr. odp.

Katowice, ul. Kordeckiego 2 (Andrzeja 23)

telefon 364-87

Gaśnice przeciwpożarowe
Armatury oświetleniowe
Konstrukcje żelazne

FABRYKA
KROCHMALU i KLEJU SZEWSKIEGO
„KRYSZTAŁ"

S-ka z ogr. odp.

Będzin, ul. Modrzejowska 75

Produkuje: Krochmal i puder pszenny
oraz Klej Szewski „Berleim"

Posiada na składzie większą ilość Krochmalu technicznego
dla przem. Papierniczego

FABRYKA
WATY

JAN PALUSIŃSKI i S-ka

Sosnowiec,
Krakowska 1
Tel. 613-94

LECH BUDZYŃSKI i S-ka

Częstochowa, ul. Krótka 16, tel. 18-49

produkuje:

meble szpitalne, lampy bezcieniowe

FABRYKA PAPY DACHOWEJ
i PRZETWORÓW CHEMICZNYCH
„BOGATOLIT"
JERZY ORDON, Dr St. K. REICHER
CZĘSTOCHOWA
ul. Focha Nr 21, tel. 13-49

Produkuje: PAPĘ dachową zwykłą i jutową
LAKIER dachowy „OR"
MASĘ dachową „OR"

„FERRUM"
ZAKŁADY MECHANICZNE
w Częstochowie, ul. Waszyngtona 14
Telefon 20-41

Produkują:

samoczynne głowice do gwintowania GFC
aparaty do ostrzenia nożyków do głowic
gwinciarskich PFC i nożyki do głowic NFC
typu Pittler'a

Wyłączny odbiorca: Centrala Techniczna

FABRYKA POŃCZOCH
„CE-ZET"
CZĘSTOCHOWA
Garibaldiego 7/9, tel. 21-42

CIEPŁOMIERZ
Właściciel: J. ZAWIŁOWSKA
KATOWICE, ul. Mariacka 35. Tel 336-62
Wytwórnia Termometrów i Wyrobów Szklanych
Poleca: termometry pokojowe, kąpielowe, okienne, biurkowe, chemiczne bagietkowe, kotłowe i kolankowe, gorzelnicze do turbokompresora, kopcowe, kopalniane, dentystyczne, do cukru, do wylęgarki, do Wecka, zbożowe itp. oraz wszelkie specjalne szkła laboratoryjne.

FABRYKA
HARMONIJEK USTNYCH i ZABAWEK
W. Grajwodzki i Sk-a
Częstochowa, ul. Czarneckiego 25. Telefon 14-25

SLĄSKA
FABRYKA CHEMICZNA
„TILSOR"
Sp. z o. o.
KATOWICE II
ul. Wyspiańskiego 3
Tel. 3.40.44
POLECA:
Kity szklarskie, wosk adhezyjny, lak do butelek i kleje do wszelkiego przemysłu,

CUKIERNIA
Z. GOSPODAREK
Częstochowa, ul. Dąbrowskiego 5. Telefon Nr 12-57
poleca na Święta Bożego Narodzenia znane ze swej dobroci wyroby cukiernicze.

Górnośląska Wytwórnia Win
B. Brettner i S-ka
Katowice, ulica Sokolska 3
Telefon 347-80

SWOIM ODBIORCOM
tradycyjne życzenia Świąteczne i Noworoczne
składa
Zakład Wyrobów Dentystycznych i Urządzeń Sanitarnych
Bracia Bielak
w Markach pod Warszawą, ul. 11-go Listopada 9.

„TARAN"
ZAKŁAD DRUCIANY
Jan Sułkowski i Edmund Kucharski
Sosnowiec, ul. Mielczarskiego 9 Telefon 62-329
Wykonujemy: TKANINY metalowe, żelazne i stalowe, ocynkowane i cynowane, mosiężne i miedziane. — RAFY I SITA do przesiewania węgla, żwiru, galmanu itp. — Siatki „RABITZ" pod tynk. — SIATKI MATERACOWE. — KOSZE druciane. — KURNIKI I WYCIERACZKI. — SIATKI do ogrodzeń parków, skwerów, kortów tenisowych itp. — PASY TRANSPORTEROWE

Wytwórnia Wyrobów Metalowych
„METEOR"
Dąbrowa Górnicza,
ul. Kościuszki 34
Produkuje: Narzędzia Ogrodowe, Artykuły Gospodarstwa Domowego. Przybory Szewskie i Okucia do Pieców.

Reklama łączy wytwórczość z dystrybucją i konsumentem

Przetwory Owocowo-Warzywne L. i J. BERDOWSCY
WARSZAWA, RADZYMIŃSKA 66. TELEFON 44-03
Polecamy
KONSERWY RYBNE I WARZYWNE

„STYREN"
WYTWÓRNIA ARTYKUŁÓW Z MAS PLASTYCZNYCH
Inż. Z. NIEWIAROWSKI i S-ka
WARSZAWA, UL. CICHA Nr 6
Poleca:
bakelitowe guziki damskie (26 wzorów)
oraz klamry do sukien.

ZAKŁADY KOTLARSKO-MECHANICZNE
H. KAPŁAN
WarSzawa, ul. Grzybowska 39
Wykonuje wszelkie roboty kotlarsko - parowe. Na składzie gotowe kotły parowe i do centralnego ogrzewania, zbiorniki, koła pasowe, transmisje i inne.

SERDECZNE ŻYCZENIA WESOŁYCH ŚWIĄT
i dosiego Roku składa swoim Odbiorcom
„RUTA" Sp. z o.o.
Zakł. Przem. Chem.-Farmaceut.
W-wa, Różana 9.

Spółka dzierżawna
FABRYKI CHEMICZNEJ
KIJEWSKI, SCHOLTZE i S-ka
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Warszawa, Siarczana 6
Węglan wapnia. Sole fosforowe. Polewa do kafli

PUDER DLA DZIECI **BEBE**
WYTWÓRNIA CHEMICZNA W. KARWAŃSKI WARSZAWA SOSNOWA 8
WKW ZNAK OCHR.
Prawnie zastrzeżone Nr. Rej. 34304.

Cena detaliczna dla publiczności zatwierdzona przez Biuro Cen Ministerstwa Handlu Wewnętrznego
zł. 46.— za pudełko
Apteki, Drogerie, Perfumerie, Hurtownie
— odpowiedni rabat
Wysyłamy pocztą za pobraniem

OSTRZEŻENIE. Wystrzegać się naśladownictw przeciwko osobom nieprawnie używającym marki „BEBE" zostało wdrożone postępowanie sądowe Jedyną firmą dla której znak towarowy „BEBE" został zarejestrowany jest
WYTWÓRNIA CHEMICZNA
W .KARWAŃSKI
Warszawa, ul. Sosnowa 8

WYTWÓRNIA MYDŁA
i
PROSZKU DO PRANIA
„BAŚKA"
JAN SYBILSKI
Zagórze koło Dąbrowy Górniczej
pow. Będzin
tel. 68-082

FABRYKA CHEMICZNA
„KOLORYT"
W. KŁOSSOWSKI i S. SZADKOWSKI
BARWNIKI
do domowego farbowania tkanin
BARWNIKI
do domowego farbowania i odświeżania skór

Wytwórnia
pończoch, skarpet i trykotów
A. Urman i M. Grossman
Sosnowiec, ul. Kowalska 2

»ZENIT« Wytwórnia Cukiernicza
Katowice, ul. Jordana 23
tel. 35. 201
poleca swoje wyroby:
Sucharki, keksy, pierniki, wyroby waflowe, pomadkowe i czekoladkowe.

MROWIEC WOJCIECH
Wyrób sukna
Biała — Krak., ul. Zjednoczenia 38
Telefon 29 08

Wyroby Włókiennicze
M. Frączek
BIAŁA KRAK.
ul. Zielona 10. Tel. 19-49.

WYRÓB SUKNA
„WOOL-TEX"
H. GRINSZTEJN i S-ka
Biała, ul. Sukiennicza 9 Telef. 10-26

»RUNO«
Przemysł wełniany
Pralnia — Farbiarnia
Sp. z o. o.
Biała ad. Bielsko, Wenzelisa 3
Telefon 11-08

CHROBAK i TRZOPEK
Wyrób i sprzedaż sukna
Biała Krak., ul. A. Pysza 16
Telefon 18-82

Egzystuje od 1889 roku
STANISŁAW STRAUS
Wytwórnia Termometrów i Manometrów
BIURO: Warszawa — Walecznych 16, telefon 57-92
FABRYKA: Rembertów—Dowb. Muśnickiego 13, tel. 125
POLECA:
MANOMETRY i WAKUOMETRY wszelkich typów i rodzajów
TERWOMETRY i PIROMETRY przemysłowe, szklane i tarczowe. ręć.-stalowe
HYGROMETRY do suszarni
Gruntowne naprawy uszkodzonych termometrów i manometrów.

ESKA
WYTWÓRNIA KŁÓDEK I ZAMKÓW
wł. Stefan i Jan Kielan
Warszawa, ul. Obozowa nr 16
prdukuje i posiada stale na składzie kłódki pancerne, oraz zamki zatrzaskowe systemu Yale, produkuje na zamówienie różne wyroby tłoczone.

Czy zamówiłeś już książki?

1 „Ustalanie cen produkcyjnych"

mgra W. Ławrynowicza i mgra S. Janickiego Naczelników Wydziałów Biura Cen Ministerstwa Handlu Wewnętrznego.

Książka ta zawiera całokształt norm prawnych, dotyczących zarówno ustalania cen na roboty, dostawy i usługi na rzecz Skarbu Państwa, samorządu — jak ustalanie cen oraz receptur produkcyjnych dla artykułów powszechnego użytku.

Książka w recenzjach prasy gospodarczej określona została jako praktyczna encyklopedia norm i zarządzeń regulujących całokształt ustalania cen produkcyjnych (fabrycznych) hurtowych i detalicznych. Informacje i dane, zawarte w książce, są zupełnie ścisłe, wiarygodne i prosto wyłożone.

CENA ZŁ 500.—

2 „Nowe przepisy podatkowe"

adw. L. Grabowskiego

Jedyne wydawnictwo, uwzględniające wszystkie najnowsze rozporządzenia.

Oszczędza trudu szukania poszczególnych przepisów w różnych źródłach.

Wyjaśnia prosto i przystępnie poszczególne postanowienia, dotyczące podatków: obrotowego i dochodowego.

Każdemu przedsiębiorstwu uspołecznionemu, prywatnemu przemysłowi, kupcowi i rzemieślnikowi oddaje rzetelne usługi.

CENA ZŁ 700.—

3 „Klasyfikacja branżowa"

Nomenklautra towarowa, wprowadzona w życie przez Ministerstwo Handlu Wewnętrznego z dniem 1.IX.1949 r. jako obowiązująca wszystkie urzędy, przedsiębiorstwa handlowe i usługowe, jak również instytucje gospodarcze, niezbędne dla koncesjonowania handlu i ustalania asortymentu towarowego w sklepach.

CENA ZŁ 160.—

4 „Żegluga śródlądowa i spław"

Handlowe prawo rzeczne — Zbiór przepisów adw. Z. Grzegorzewskiego.

Jest to pierwsze kompletne zestawienie źródeł prawnych, dotyczących zagadnienia żeglugi śródlądowej.

Książka jest przeznaczona do użytku administracji dróg wodnych, portów, przedsiębiorstw żeglugowych i spedycyjnych, sądów, szkół handlowych i żeglugowych.

CENA ZŁ 580.—

Wyciąć, wypełnić, zakopertować i wysłać

Stempel firmy

Do
Gospodarczego Instytutu Wydawniczego
Izb Przemysłowo-Handlowych
WARSZAWA XI
ul Floru 3

Prosimy o wysłanie za zaliczeniem pocztowym nast książek

..... egz „Ustalanie Cen Produkcyjnych" po zł 500.— egz
..... egz. „Nowe przepisy podatkowe" po zł 700 — egz
..... egz „Klasyfikacja branżowa" po zł 160.— egz
..... egz „Żegluga śródlądowa i spław" po zł 580.— egz

podpis i stempel

OD REDAKCJI

Następny numer OTG ukaże się w dniu 1 stycznia 1950 roku. Do tego numeru dołączony będzie spis rzeczy za rok 1949.

Wśród wydawnictw

„GOSPODARKA RYBNA"

Ukazał się pierwszy numer fachowego miesięcznika p. n. „Gospodarka Rybna". Jest to pismo poświęcone ekonomicznym problemom rybactwa polskiego, a więc omawiane w nim będą zagadnienia produkcji, przetwórstwa, chłodnictwa, standaryzacji, transportu, organizacji terenowych placówek dystrybucyjnych itp. tematy związane z obrotem rybą. Równocześnie „Gospodarka Rybna" ma zamiar wszechstronnie naświetlać kierunki rozwojowe rybactwa w Polsce i innych krajach, prowadzić wyczerpującą krajową i zagraniczną kronikę rybacką oraz omawiać wszelkiego rodzaju wydawnictwa, poświęcone rybactwu i pokrewnym tematom.

Ponadto nowe czasopismo, skupiając szerokie grono współpracowników - fachowców, będzie miało na celu wszechstronne instruowanie i dokształcanie pracowników, zatrudnionych na poszczególnych odcinkach gospodarki rybnej.

Czasopismo wydaje Zarząd Główny „Centrali Rybnej" w ramach Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Wydawnictwa Gospodarcze". Adres Redakcji: Warszawa, ul. Puławska 14.

SPRZEDAŻ WYROBÓW SZKLANYCH I BAKIELITOWYCH
Józef Parol
Warszawa, Ciepła 3 m. 17

REDAKCJA ADMINISTRACJA
Warszawa, Flory 3
tel. 8-54-70, 8-61-56, 8-66-30
Redaktor przyjmuje od 11 – 13
Oddział w Poznaniu, Mickiewicza 31
tel. 5-18-62, 23-65/6
Oddział w Gdyni, ul. Pułaskiego 6, tel. 30-80
Oddział w Szczecinie, Al. Niepodległości 40
tel. 23-85
Redakcja rękopisów nie zwraca.

Redaguje: Komitet Redakcyjny
Wydawca: Gospodarczy Instytut Wydawniczy Izb Przemysłowo-Handlowych
Konto PKO [illegible]-5001

Prenumerata miesięcznie 150.— wortalnie 450.— półrocznie 900.— rocznie 1.800 zł.

CENNIK OGŁOSZEŃ:
1/1 strony 70.000 zł, 1/2 str. 35.000 zł, 1/4 str. 18.000 zł.
Ogłoszenia wymiarowe: 100 zł za milimetr szerokości 1 łamu (kolumna ma 5 łamów) w tekście o 25% drożej.

Drukarnia: Spół. Wyd. „Wydawnictwo Ludowe" W-wa. Skolimowska